

bukla

Brezplačna revija
o dobrih knjigah.

leto 13/št. 129-130

februar–marec 2017

www.bukla.si

Ker zgodbe navdihujejo ...

Intervjuji: Tone Peršak, Ivana Djilas in Iztok Vrenčur; knjigi meseca Mance Košir; nov cikel Strokovnih sred v MKL

Naslovna intervjuja o novih knjigah in FABULI 2017:

esejist, profesor in zdravnik ALOJZ IHAN

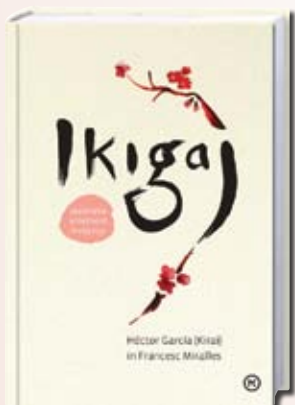
in MANCA G. RENKO, urednica in avtorica prvenca

bukla plus

Tokrat predstavljamo več kot 160 novih knjig. Beremo se spet aprila 2017!

poskrbi
ZASE.
zaupaj
VASE.
pazi
NASE.

Bogat izbor več kot 40 knjig, ki pomagajo živeti bolje, lažje in polneje!

O japonski umetnosti življenja s smislom: kako vsak dan z veseljem »vstati«.

Univerzalna spoznanja o ljubezni, minevanju ... za polnejše življenje.

Avtor
Bruno Šimleša
**FEBRUARJA
VSLOVENIJI!**

Priljubljeni Jorge Bucay o tem, kako se spopasti z izgubami, bolečino in žalostjo.

DARILO: ČAJ TEEKANNE

ob nakupu knjige iz izbora

Najhitreje do knjig: v knjigarnah Mladinske knjige www.emka.si

IZDAJATELJ

UMco, d. d., Leskoškova 12, 1000 Ljubljana
Telefon: (01) 520 18 39,
Faks: (01) 520 18 40
bukla-urednistvo@umco.si
ISSN: 1854-3359

UREDNIŠTVO in PISCI

Odgovorni urednik: Samo Rugelj
Kreativna urednica: Renate Rugelj
Jezikovni pregled: Tine Logar

Pisci: Sabina Burkeljca, Jedrt Jež Furlan, Iztok Ilich, Klara Jarc, Vanja Jazbec, Sonja Juvan, Aljaž Krivec, Renate Rugelj, Samo Rugelj, Vesna Sivec Poljanšek, Kristina Sluga, Alenka Štrukelj, Žiga Valetič, Diana Volčjak

Gostujoči pisci:

Alenka Kanič, Manca Košir,
Ida Mlakar Črnič, Majda Stanovnik,
Boštjan Videmšek

OBLIKA in PRIPRAVA

Oblikovanje in prelom: Aleš Cimprič
Organizacija tiska: Merima Jular s. p.
Natisnjeno v Evropski uniji.
Fotografija na naslovnici: Borut Krajnc

OGLASNO TRŽENJE

Renate Rugelj
Telefon: (01) 520 18 31,
GSM: 031/688 590

Brez pisnega dovoljenja izdajatelja je vsaka javna priobčitev, predelava ali uporaba vsebine prepovedana. Vse pravice pridržane! Pisci in kolumnisti izražajo svoja mnenja in ne nujno mnenja uredništva.

LEGENDA KRATIC

m. v. – mehka vezava
t. v. – trda vezava
pt. v. – poltrda vezava

Brezplačna revija o dobrih knjigah.

Izdajo te publikacije je sofinancirala Javna agencija za knjigo Republike Slovenije.

Nekaj besed o dveh Aleših in njihovih knjigah

»A zdaj bo pa prišel čas, da do konca prevedete Pereca?« sem vprašal Aleša Bergerja, ko sem ga pred nekaj dnevi videl in mu čestital za prejem Prešernove nagrade za življenjski (prevajalski) opus.

»Ne,« je rekel in šegavo pomahal s prstom, »če bi bil trideset let mlajši, potem morda že. Zdaj pa se tega ne bi več lotil. Poleg tega je prevod težavnejši od izvirnika, saj ima francoščina več črk od slovenščine.«

Seveda sva govorila o romanu *Izgin* francoskega pisatelja Georgesa Pereca (1936–1982), svojevrstnem literarnem eksperimentu, v katerem je Percec preizkusil svoje besedno mojstrstvo tako, da je celoten roman napisal brez uporabe črke e, ki je v francoščini sicer najpogostejša črka. A to Bergerja pred več kot dvajsetimi leti ni ustavilo, da se ne bi – za lasten užitek – lotil tega prevajanja. Del prevedenega romana je potem izšel v *Novi reviji*.

»Ob tem prevodu takrat med kolegi ni bilo kakega velikega odmeva,« je nadaljeval Berger, »zato potem nisem nadaljeval.«

Pokimal sem.

»Poleg tega pa ...« je za trenutek postal Berger, »mora nekaj ostati še za prihodnje generacije.«

V knjižni obliki je »prvi kos« *Izgina* kasneje izšel v Percerovi *Čitanki* (Litera, 2009), seveda pa je to samo kaka četrtnina romana. Mladi prevajalci iz francoščine imajo tako pred seboj gotovo vsaj ta izziv.

Marsikateri prevajalski oreh pa je Bergerju v zadnjih desetletjih uspelo mojstrsko streti, kar v obsežni spremni besedi k njegovi najnovejši knjigi *Arles, večkrat* (pravkar izšlo pri Mladinski knjigi), nekakšnem povzetku mnogih njegovih obiskov v tej francoski prevajalski rezidenci, utemeljuje Janez Pipan. A prevajanje še zdaleč ni vse, kar je počel Berger v tem času.

Spoznala sva se pred nekako petnajstimi leti, ko je postal pozoren na moje knjižne recenzije v filmski reviji *Premiera*. Zdelo se mu je na moč nenavadno, da nekdo v filmski reviji piše ne samo o novih knjigah, temveč tudi o klasičnih *Kondorja*, ki jih je urejal prav on.

Že takrat me je fasciniral, ne samo kot prevajalec, temveč predvsem kot celovit ustvarjalec na področju knjige, torej prevajalec, pisatelj in seveda urednik. Urejal je klasične knjižne zbirke, ki so mi bile blizu (*Kondorja*, *Novo liriko*, *Velike večne romane*), začel je zbirko *Roman* (ta je bil nekakšno nadaljevanje *Zenita*), ki je prinašala kakovostno leposlovje za širši krog bralcev in v naslednjih letih so se najine poti še mnogokrat križale.

Ko smo pred zdaj že skoraj dvanajstimi leti začeli izdajati *Buklo*, je bil seveda eden prvih, ki smo ga povabili k pisanju gostujočega uvodnika. V njem se je zazrl v svojo uredniško preteklost in že tedaj razmišljal o svojih tridesetih letih urednikovanja, ki ne predstavljajo kakšnega posebno »razviharjenega življenja«, ter ugotavljal, kako mu je včasih rahlo nelagodno, ko ga kdo začuden vpraša »A kar isto si počel ves čas?« in ne ve, kaj bi odgovoril.

Seveda Berger ves ta čas, tudi potem ko se je upokojil in začel s svojim novim ustvarjalnim obdobjem, še zdaleč ni počel ves čas isto. Ves čas je počel (in še počne) nekaj drugega, samo orodje – knjiga – ostaja enako.

Bodisi da je prevajal, urejal, pisal spremne besede ali pa ustvarjal samostojna dela (prebrati velja vsaj njegovo-

ve *Zagatne zgodbe* in pa seveda *Povzetke*, njegovo literarno delo iz lanskega leta), vedno se je gibal v svoji najljubši galaksiji – svetu knjig.

Kar se mene tiče, je imel najboljši poklic na svetu.

Da sva se z Bergerjem srečala pred nekaj dnevi, ni bilo naključje. Oba sva prišla na dogodek ob prvi obletnici smrti Aleša Debeljaka, ob tej priložnosti pa je pri časniku *Delo* in v režiji Alija Žerdina, urednika *Sobotne priloge*, izšla tudi knjiga Debeljakovih kolumn z naslovom *Zadnja stran*. Dogodek je bil poln emocij in vsaj pol navzočih je spravil v jok Vlado Kreslin s svojim kitarskim nagovorom.

»Nikoli ne menjam strun na kitari,« je začel s svojim sugestivnim globokim glasom. »Nekatere od strun so bile tako na moji kitari mogoče že kakih dvajset let. Menjam samo tiste strune, ki se strgajo, drugih pa ne. No, lani, ko sem šel igrat na Alešev pogreb, pa sem pogledal strune svoje kitare in videl, da so nekatere od njih že precej na koncu. Če kdaj, sem si rekel, jih moram zamenjati zdaj, za Aleša. Zdaj morajo zveneti drugače.«

S tem je Kreslin najbolje ubesediti občutke tega dogodka.

Tudi Aleša Debeljaka sem spoznal nekako pred petnajstimi leti. Bil je naš, tudi moj intelektualni sopotnik v tem času. Spremljal sem njegove esejistične in pesniške knjige, bral njegove natančno izpisane kolumne v *Sobotni prilogi*, ki so bile polne osebnih prebliskov in liričnih utrinjkov, a vedno tudi z neko splošno, široko zastavljeno poanto. Ko je bilo vsaka dva

meseca objavljeno njegovo besedilo, je bilo to moje prvo jutranje branje.

Poleg vsega, kar je počel, je Aleš Debeljak svojim prijateljem in znancem pošiljal tudi razglednice. Tudi jaz sem jih dobil nekaj. Presenetilo me je, da mi je običajno napisal kar kartico Feliks, ki smo jih kot naš prvi brezplačni medij, s katerim smo se v podjetju začeli ukvarjati pred dvajsetimi leti, izdajali prav mi. Vedno sem si oglel motiv in bil začuden, kako dolgo je hranil kartico, saj nekatere od njih niso bile na voljo že več let. Morda so mu ostale od takrat, ko so bile na naših stojalih, sem si mislil, in jih je takrat vzel nekaj več.

Po Kreslinovem nastopu je imel predstavitev še srbski pisatelj Eli Štiks. Na platnu je predstavil nekaj kartic, ki mu jih je poslal Aleš. Vsak motiv in zapis na zadnji strani je tudi komentiral. Mislim sem, da bom kakega morda prepoznal. Vendar ne. Aleš je vsakič premišljeno izbral motiv, ki ga je poslal Štiks. Vsaka kartica je bila prav zanj in je imela svojo poanto.

Tisti trenutek sem ugotovil, da tudi meni ni pošiljal naših kartic zato, ker bi si jih nabral na zalogo. Pošiljal mi jih je zato, ker jih je izbral posebej zame in je to, kar smo v našem podjetju počeli, s svojim pošiljanjem zno-va spravil v življenjski obtok.

To pa je tudi poanta obeh novih knjig, ki sta jih napisala Aleša (kot mnogih knjig na splošno): v obtok zno-va spraviti ideje in razmišljanja, ki bi drugače, morda za vedno, ostali nekje na podstrešju. Ali v omari v kleti, bi rekel Aleš Berger.

Samo Rugelj

Papir, kamen, škarje

Tomo Podstenšek

Litera, zbirka Piramida,
2016, t. v., 216 str., 23 €, JAK

Zbirki kratki zgodb *Vožnja s črnim kolesom* in štirim romanom, od katerih je bil družbeno kritični roman *Sodba v imenu ljudstva* med nominiranci za nagrado kresnik, je Podstenšek dodal še petega. Grobo realističen in na trenutke ciničen roman govori o osnovnošolskem učitelju geografije, ki je ujet v eksistencialno stisko sredi štiridesetih let. Delo v šoli ga ne navdušuje, bolj ga dolgočasi, do učencev se obnaša brezbrizno in naveličano. Podobno resignirano in odmaknjeno se vede tudi v intimnih odnosih. Povabilo na trideseto obletnico valeta ga za trenutek predrami iz otopelosti in vrne v pretekle spomine. Med vožnjo in obiskom v nekdaj domačem okolu obnavlja nekatere izseke preteklosti. Med drugim razmišlja tudi o zamolčani skrivnosti, ki je po triumfu škarij nad papirjem vsakemu iz trojke nekoč neločljivih prijateljev na svoj način vzela barvitost in voljo do življenja. Roman je izrazito aktualen – nečista vest, umanjkanje smisla in sprizajznjenost s povprečnostjo vsakdana človeka pehajo v melanholiijo in depresijo. > DIANA VOLČJAK

... roman je izrazito aktualen ...

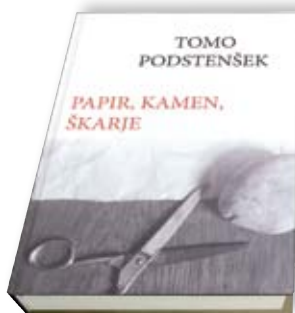
Festival

Matej Mijatović

ilustracije: Neža Trobec

Lepa beseda, 2016, m. v., 254 str., 19,90 €

V istrskem mestecu Grožnjanu se v času vsakoletnega poletnega umetniškega festivala znajde Natali, čedna in prodorna novinarka, ki v ljubezni nima največje sreče. Njen nekdanji partner, fotograf Oliver, sicer poskuša zlepiti propadlo zvezo in se celo pripelje za njo v Grožnjan, a Natali ostaja neomajna. K njeni odločitvi, da se z Oliverjem ne bo več zapletala, pripomore tudi srečanje z neustavljivo čednim francoskim umetnikom Jeanom, ki jo takoj začara, ob tem pa tudi on ne ostane ravnodušen. A kaj, ko vmes posežejo sence preteklosti, ujete v skrivnosti gostilničarja Nenada in tudi umetnika Jeana ... Večplastna zgodba odpira ogromno tem, ki jih mladi pisatelj spretno prepleta med sabo ter s tem ritmom zgodbe nadgradi s še več neustavljivega mika. Branje, ki te potegne vase tako z izdelanimi liki kot tudi dialogi, izžareva privlačnost in strast, ki se ji ma je vredno prepustiti! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Konec zgodbe

Vinko Möderndorfer

Mladinska knjiga, zbirka Nova slovenska knjiga,
2017, pt. v., 154 str., 24,94 €, JAK

Novi (kratki) roman Vinka Möderndorferja (1958), ki je do zdaj podpisal že skoraj šestdeset knjig različnih vsebinskih profilov, nas tokrat v zgodbo vpelje povsem neposredno, z jasnim vedenjem, da smo vanjo padli v nekem naključnem trenutku in da se je

začela dogajati že davno nazaj. Protagonist in prvoosebni pripovedovalec je rahlo upehani in okajeni srednjeletnik, ki je na tržnici ravno kupil velikonočno šunko. Njegov sprehod po mestu spremlja meditacija o lastnem življenju, med katerim ga vleče v razmišljanje o spominih in dejanjih, potem pa se, občasno ujet v svojem neskončnem krogu bližanja in razhajanja z ljudmi okoli sebe, spet vrača na začetek, ter od tam odrine naprej v nov krog. Möderndorfer se je tokrat odločil za gosto pisano besedo, v kateri se ves čas asociativno pretakajo različni utrinki in dogodki, zato se celoten roman zdi kot napisan v enem dahu, brez odstavkov in s premim govorom med besedilom položenim kar v ležeči tisk. *Konec zgodbe* je roman za bralce s kondicijo, ki s svojim koncem že gleda proti novemu začetku. Vsak konec zgodbe je namreč začetek naslednje. > SAMO RUGELJ

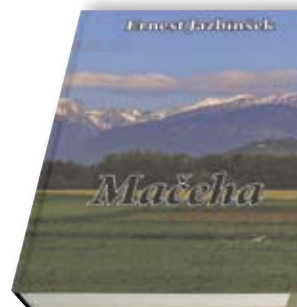

Mačeha

Ernest Jazbinšek

samozaložba, 2017, t. v., 411 str., 31,50 €

Zakon kmečkega para Rajka in Slavke kmalu po poroki prekine tragična nesreča, po kateri Rajko ostane sam s štiriletno hčerko Marto. Da bi življenje spet steklo po ustaljenih tirnicah in da bi deklica imela mamo, se Rajko ponovno poroči. Čeprav je Marta ves čas spoštljiva in ubogljiva do mačeha Kristine, je ta vse prej kot prava mama: je hladna, preračunljiva, zagrenjena in ljubosumna na Marto. Šele spoznanje ob hudi nesreči, da bo od pastorka vse bolj odvisna, Kristini odpre oči, kakšno napako je naredila. Roman prinaša globoko sporočilo, da sta brezpogojna ljubezen in dobrota temelj človeškega bivanja, zmagovalca pa tisti, ki zna sprejeti odgovornost za svoja dejanja in odpustiti – sebi in drugim. > ALENKA ŠTRUKELJ

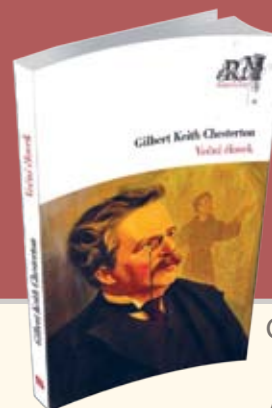

Metod Benedik
Krščanstvo na Slovenskem v luči virov
Zbrani dragoceni dokumenti v prevodu

1857

CELJSKA MOHORJEVA DRUŽBA
Prva slovenska založba

www.mohorjeva.org
info@celjska-mohorjeva.si

Gilbert K. Chesterton
Večni človek
Antropološka klasika

Bojne barve

Jedrt Lapuh Maležič

ŠKUC, zbirka Lambda,

2017, m. v., 152 str., 20 €, JAK

Primičeva Julija v koprivah

Ostra kot britev, brezkompromisna, človeška in duhovita je avtorica v 28 zgodbah navadnih ljudi. Približevanja, tipanja dveh žensk skozi stranpoti, natančneje: prek moških. Kupovanje tiskalnika na spletu se konča za Šparom z dvema moškima. Eden ima poročni prstan in posteljo, rezervirano samo za ženo. Boj za psa, »briga me kredit za stanovanje« in tumor ... take in podobne tegobe ljudi iz Most, Savskega naselja. Dekle brez denarja, z jogijem in računalnikom, ki jo ima stanodajalka (mož ja kakopak mornar) za fanta. Duhovito ribanje mame in hčere ... zgodbe za vse nas ne glede na to, s kom spimo in kje. Prepoznamo se v kulturnikih, ki se duhovito klatijo čez revščino, v medsebojnih in družinskih odnosih. Prepoznamo se v šminki, ki na ustnicah oznani bojni pohod. Vedno gre za boj s samim sabo in težave v približevanju. Vsi drugačni, vsi enako prestrašeni in negotovi. > JEDRT JEŽ FURLAN

Osma žrtev

ali rekviem za likvidatorja

Črt Kanoni

Maks Viktor, 2017, m. v., 232 str., 22 €

Kanoni je napisal oster psihološki roman o treh na videz nepovezanih moških (četrti, mlajši, deluje v romanu le kot oporna kulisa), ki se zaradi različnih psihopatoloških težav znajdejo v Bolnišnici za duševne in živčne bolezni na Studencu pri Ljubljani. V romanu sledimo njihovim individualnim zgodbam, ki jih avtor opisuje tako precizno, da bralec živo doživlja njihove notranje svetove ter tu in tam celo samega sebe dojemata kot blodnjavega, pijanega ali celo razcepljene osebnosti. Izkaže se, da se kljub različnim vzrokom, zaradi katerih slikar Tekavec, inženir Babnik in matematik Perpar pristanejo v psihiatrični ustanovi, njihove zgodbe med seboj tesno stikajo. Ali v gostilniškem vzdušju ali pa med spominjanji na čas druge svetovne vojne in upor, ki ga je v začetku štiridesetih let 20. stoletja v Ljubljani organizirala Varnostno-obveščevalna služba (VOS), ki je delovala v okviru OF. Temno, a izzivalno branje. > DIANA VOLČJAK

Fanči s psihiatrije in še hujše zgodbe

Dragan Petrovec

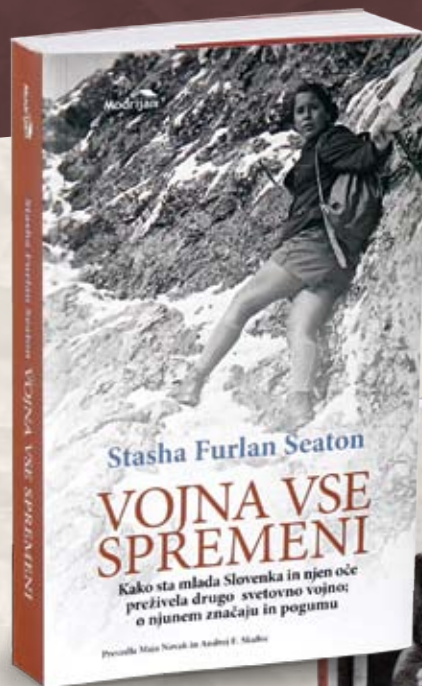
Sanje, 2016, m. v., 94 str., 8 €

Slovenski pravnik in kolumnist nam v branje ponuja kompilacijo večinoma (a ne izključno) še neobjavljenih humoresk. Besedila ne težijo k »visoki literaturi«, temveč se v njihovi srži skriva predvsem komunikativnost v vseh pomenih besede, saj se lotevajo vsem znanih tematik (šport, politika, univerzalne osebne situacije ...). Hkrati pa kratke, avtobiografsko obarvane zgodbe zaznamuje predvsem karikiranje nastopajočih, medtem ko je njihov fokus površinski (ne pa površen) zaris zastavljenega problema in končni zasuk. Značilnosti Petrovčeve pisave se zdita sinteza novinarskega in literarnega pisanja ter vnos poante, ki pripovedi ne želi obrniti na glavo ali šokirati, temveč vzpodbuditi nekakšno pomenljivo muzanje. > ALJAŽ KRIVEC

Pričevanje o skrajno nasilnem obdobju še ne tako oddaljene slovenske preteklosti.

dr. Peter Vodopivec

- prevedla Maja Novak in Andrej E. Skubic
- 13,5 × 22 cm
- 432 strani
- mehka vezava, zavihi

24,90 €

- 13,5 × 22 cm
- 112 strani
- mehka vezava, zavihi

15,30 €

Staša in Aljoša, brat in sestra, dva izmed treh otrok dr. Borisa Furlana (1894–1957), slovenskega profesorja prava, obtoženca na Nagodetovem procesu poleti 1947. Aljoša se je vrnil domov, Staša je od doma odšla in se ni nikdar več vrnila. Moralo je miniti mnogo let, desetletij, da je lahko svoje spomine strnila v knjigi *Vojna vse spremeni*. *Domov* pa je Aljoševa pripoved o poti domov, nazaj v Jugoslavijo, k partizanom, oziroma na šolanje za vojnega pilota v ruski Čkalovsk.

POGOVOR OB IZIDU

Stasha Furlan Seaton, *Vojna vse spremeni*
Aljoša Furlan, *Domov*

ponedeljek, 20. februar, ob 18. uri, Kavarna Union

Gosti: zgodovinarji dr. Peter Vodopivec, dr. Aleš Gabrič
in dr. Bojan Godeša. Pogovor vodi Darja Groznik.

V poklicnem življenju Toneta Peršaka, tega vsestranskega ustvarjalca številnih gledaliških, radijskih, proznih, esejističnih in drugih del, od lanskega maja zaseda prvo mesto vloga ministra za kulturo. A kljub temu se še vedno rad predaja tudi pisanju. Piše počasi, po posameznih etapah, lahko tudi več let, saj najbolj uživa, kot nam je povedal, kadar »jezik piše zgodbo«.

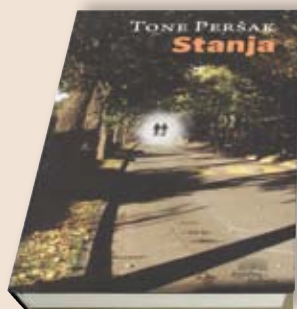
Tako je ustvarjal tudi svoj najnovejši roman *Stanja*, ki v marsičem postavlja ogledalo dogajanju v sodobni družbi. Minister za kulturo si je kljub številnim obveznostim z veseljem vzel čas za miren pogovor ob skodelici čaja, v katerem se je med drugim dotaknil tudi iskanja bivanjskega smisla.

Slej ko prej nas zadene – spraševanje o bistvu življenja

Stanja

Tone Peršak

Društvo Knjižna zadruga,
2016, m. v., 255 str., 25 €, JAK

Bukla: Na začetku januarja ste praznovali okrogli jubilej, 70. rojstni dan. Ali so takšni dogodki priložnost, da človek napravi osebno bilanco?

Peršak: Najbrž so, vsaj v večini primerov, čeprav se mi zdi, da je za številne bolj prelomen 50. rojstni dan. Ljudje smo nekako sprejeli stereotip, da se življenje deli na tri tretjine, ki se zlasti pri moških menjavajo na 25 let. Toda tokrat, četudi bi imel navado, da delam tovrstne bilance, zanj preprosto ni bilo časa. To sem pravzaprav napravil pred dvema letoma, ko sem se odločil, da bom še nekaj časa ostal v službi.

Bukla: V kakšnem stanju pa ste – če vas vprašam v slogu naslova vašega najnovejšega romana – sami ta hip?

Peršak: Trenutno v precej hektičnem: Ministrstvo za kulturo se ukvarja – čeprav številni mislijo, da gre za manjše ministrstvo – z ogromno področji in vsa so na neki način podcenjena. Na področju kulture je tudi ogromno tekmovanja in izpodrivanja, veliko je konfliktnih razmerij. In minister se mora hočeš nočeš ukvarjati tudi s tem.

Bukla: Pa to potem vpliva tudi na vaš zasebni mir, zasebno razpoloženje?

Peršak: Ne, to pa upam, da ne (*smeh*).

Bukla: Potemtakem torej vaša stanja niso podobna tistim iz vašega novega romana, v katerih ždita Barbara in Miro, glavna protagonista, zakonca na pragu srednjih let z odličnima službama, dobrim finančnim stanjem in prekrasnim stanovanjem. Kljub temu da imata na videz vse, se zdi, da nezadovoljstvo prodira iz vsake njune pore. Kaj je po vašem vzrok zanj, saj sta junaka na neki način precej tipična predstavnika današnje družbe?

Peršak: Nezadovoljstvo je, po mojem mnenju, ena glavnih težav današnjega časa, sploh če gledamo – omenil bom Aristotela, ki ga rad pogosto navajam –, kaj je značilno za ljudi našega časa. Na neki način je patetično reči, da nekateri tradicionalni vzorci življenja odpovedujejo, izginjajo. Res je tudi, da nam znanost in moderne tehnologije napovedujejo nove modele življenja, a vsi smo objekti nekih hudih manipulacij, tudi vrednostnih. Danes se v vsakdanjem življenju nenehno srečujemo s tem, da se ljudje odpovedujejo – to počnemo bolj ali manj vsi – nekaterim plastem življenja ali pa jih poskušajo optimizirati. Naj omenim primer, ki se ga dotaknem tudi v *Stanjih*: koliko žensk v današnjem času se odpove otrokom! Po drugi strani pa je človek vseeno naravno bitje in zato se omenjeno odpovedovanje slej ko prej izkaže kot težava. So nekateri, ki lahko presežejo ta spor v sebi in se odločijo, da bodo živeli s tem do konca. So pa takšni, ki jih to v nekem trenutku udari nazaj. Imamo, recimo, fenomen mamic, ki pri svojih 35, 40 letih dobijo prvega otroka, imamo pa tudi takšne, ki to zamudijo in se jim potem pojavi

... danes se v vsakdanjem življenju nenehno srečujemo s tem, da se ljudje odpovedujejo /.../ nekaterim plastem življenja ali pa jih poskušajo optimizirati ...

Tone Peršak

Foto: osebni arhiv

huda praznina. To, da nekakšen sistem z nami manipulira in nas želi izrabiti samo kot stroje za pridobivanje dobička nekim skoraj imaginarnim lastnikom kapitala in nas prepričuje, da je to naše poslanstvo, nas slej ko prej zadene. In ta dva junaka začne mučiti prav to.

Bukla: A vendar se zdi, da se njega vse skupaj dotakne bolj kot nje.

Peršak: Res je. Tudi zato, ker ima on vendarle še vez s svojo materjo, ki ga nenehno opominja na še nerojene potomce, medtem ko je ona brez tovrstnih odnosov; ima samo očeta, ki pa je tako dementen, da se ne zaveda okolice, kar zanj v neki fazi predstavlja celo olajšanje, saj se tako otrese vseh tovrstnih družinskih obveznosti.

Bukla: V *Stanjih* igra poleg jezika pomembno vlogo tudi sama forma: na eni strani imamo gostobesedne, izjemno nazorne, že kirurško prefinjene opise stanovanja glavnih junakov, njihovih prehranjevalnih navad in podobnega, na drugi strani pa ima pomembno vlogo dialog, ki pa je zelo suhoparen, odsekan. Ste se zavestno odločili za tovrstno dvojnost, razklanost, tudi praznino, ki pravzaprav odseva bistvo glavnih junakov in je po mojem eden glavnih motivov zgodbe?

Peršak: To je pa zanimiv pogled (*nasmeh*). Pri ustvarjanju vedno izhajam iz vsebine zgodbe. Ta roman se zelo razlikuje od *Usedlin*, mojega prejšnjega romana, pa tudi od *Preobrazb*, romana, ki bo izšel v kratkem. V *Usedlinah*, razen v delu, namenjenem spominom, tako rekoč ne zasledimo nikakršnih dialogov. Medtem ko so *Stanja* – če izvzamem prvih 40 strani – sestavljena skoraj iz samih pogovorov. A tudi opisi na začetku imajo to funkcijo, da bralec prav skozi, skozi opis stanovanja, predmetov v stanovanju, prehranskih artiklov, načina prehranjevanja in podobnega, laže spozna junaka. Kolikor je to sploh mogoče. Seveda gre pa tudi za to, kar ste omenili že sami, da forma – čeprav so pomembni tudi odnosi med plastmi znotraj teksta – govori o tem, kar izraža odnos med samima junakoma. Ta je popredmeten in odpira dileme današnjega časa: narcisoidnost, zagledanost vase, v svoje delo in podobno.

Če torej želiš prikazati človeka, ki naj bi bila v aristotelovskem smislu tipična predstavnika današnjega časa, se začneš nemudoma spraševati, kako to napisati: če bi namreč zgodbo napisal v slogu romana 19. stoletja ali pa prevladujočega tipa romana, ki je bil v Sloveniji prisoten še vse do 60., 70. let prejšnjega stoletja, bi seveda prišlo do odstopanja med vsebino in obliko. Zato je bilo treba iskati način, kako se, kot to imenuje Aristotel, vzgibi in zakonitosti nekega življenja manifestirajo v navadah, predmetih, prehrani junaka. In zato sem potem iskal druge pristope.

Bukla: Mednje verjetno sodi tudi ta, da ste zgodbo položili v usta pripovedovalca, ki pa že na začetku pove, da ni vseveden, ampak ima le vlogo opazovalca, ki bralcu podaja zgodbo brez sodb, mnenj in podobnega.

Peršak: Vsekakor. V današnjih časih, ko smo informirani na vse mogoče načine, bi bilo pisati na način vsevednega pripovedovalca, ki ve, kaj oseba misli, čeprav v resnici še ta ne ve, kaj misli oziroma čuti (*nasmeh*), že z literarnega vidika in vidika, kaj je literatura dosegla, neki anahronizem. Potem so tu še dejstva, kaj vse vemo o človeku, kako ta danes funkcionira. Prav zaradi vsega omenjenega potem iščeš pristop, ki bi bil skladen z vsebino. In zato je treba iskati prijeme, ki malo asociirajo na druge medije; recimo z montažo ali opisom dogodkov. Zgodba je namreč zgrajena iz sekvenc, medtem ko vmesnih obdobij ne opisuje. Bralec si tako sam pri sebi slika mnenje in predstave o življenju junakov.

Bukla: V *Stanjih*, podobno kot v prejšnjem romanu *Usedline*, ste v slogu »zavezanosti resnici časa«, ki jo literarni strokovnjaki pogosto poudarjajo v vaših delih, opozorili med drugim tudi na pomen spominov – skozi zgodbo Mirovega prijatelja Jaka, ki se šele ob smrti očeta začne spominjati preteklih dogodkov. A ti, kot se zdi, Mira ne zanimajo, na koncu ob poslušanju postane celo zelo razdražen. Ste želeli tako pokazati, da v sodobnem času ni prostora niti za spomine niti za kaj drugega?

Peršak: To je povezano s tistim, o čemer sva govorila na začetku: gre za to, kako deluje sodobni svet. Vsi smo to, česar se spominjamo. Osebnost nastaja iz spominov. Ampak ti spomini nas z vidika funkcionalnosti tudi obremenjujejo, nas delajo komplicirane. Človek je zapleten, če ga bremeni preveč spominov. Zato nas hočejo nenehoma usmeriti samo v sedanjost in še malo v prihodnost, nič pa v preteklost – razen slovenske politike, ki se nenehno ukvarja samo z njo (*smeh*). Po drugi strani pa nas ljudi, takšne, kot smo, kompleksnost osebnosti drugih moti. Tudi mi gledamo na ljudi z vidika funkcionalnosti, kot tega imam za to, onega za ono.

Bukla: Lahko torej rečete, da konec romana, tudi zato, ker pripovedovalec na koncu doda, da zgodbe junakov ne bo več spremljal, ker se ta kar naprej vrti v istem ritmu, ni nič kaj optimističen?

Peršak: Na neki način res. Po drugi strani pa upam, da je zgodba vseeno ostala do neke mere odprta. In povrh vsega zelo verjamem v to, da se ljudje spreminjamo.

Bukla: Ustaviva se za hip še pri stanju v kulturi; bi, če bi živeli ta hip samo od pisanja, lahko preživeli od svojega dela?

Peršak: Jaz bi ta hip že lahko preživel, a samo zato, ker imam že pogoje za upokožitev (*smeh*). No, šalo na stran, v resnici mislim, da bi bilo to zelo težko. Tudi najboljši avtorji lahko težko dostojno preživijo samo od pisanja. Govorim namreč o svojih kolegih, ki jih poznam iz Društva slovenskih pisateljev in so pri svojem delu dosegli vrhunskost. Če so vse življenje tvegali in bili samozaposleni, imajo danes okrog 300 evrov pokojnine, potem to odslukava dejanski odnos slovenske družbe do vsega skupaj. Res je to povezano tudi s tem, da imamo v Sloveniji majhen kulturni trg in da ta trg razen nekaterim, ki so na meji med trivialno in kakovostno književnostjo, ne omogoča dostojnega življenja. Podobno velja tudi za druga področja, recimo za likovnike: ta trg lahko omogoči, da od 800 likovnikov dostojno preživijo štirje, kolikor niso v službi, ki ni njihova prava dejavnost, morda pet. Pa še ti morajo delati neke vrste tlako.

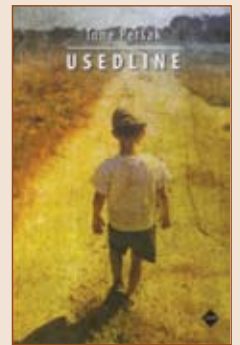
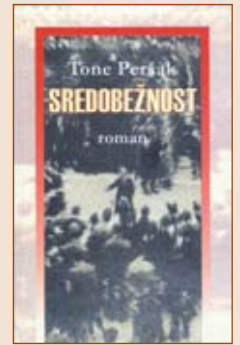
In prav z vsem tem se ta hip srečujem kot minister. Ta prostor preprosto ne more absorbirati dela vseh s področja kulture, po drugi strani pa številni ustvarjalci dosegajo visoko kakovost, ki bi morala biti nagrajena. A zaradi majhnega proračuna je to nemogoče. Trga pa seveda ni. Če vzamemo samozaposlene; več kot tretjina jih živi pod pragom revščine, hkrati pa imam kot minister pomislek, ker damo ogromno vsoto samo za plačilo socialnih prispevkov; torej za noben program, noben projekt, samo za osnovne prispevke. Na tem področju je še veliko dilem, tudi takšnih, za katere ne vem, ali so čisto rešljive.

Bukla: Bo torej potemtakem stanje sploh kdaj boljše?

Peršak: Do neke mere bo. Če že drugega ne, ta hip intenzivno razmišljamo, kako bi na vseh področjih kulture izkoristili potencialne vire, ki niso samo proračunski. Poleg državne ravni, ki primerjalno gledano veliko daje, so tu še druge ravni, recimo občine, ki dajejo skoraj toliko kot država. Morda bi bilo pri občinah več stvari lahko usmerjenih v poklicno kulturo, ki nastaja tudi v lokalnih okvirih. Če torej ne bi verjel, da se da kaj izboljšati, potem ne bi videl smisla, da sem se odločil za to funkcijo.

Bukla: Vas pri delu držijo pokonci tudi vztrajnost, borbenost in zdrava tekmovalnost, ki izhajajo iz vašega navdušenja nad športom, še posebej tekmo?

Peršak: Izkušnja ukvarjanja s športom je zelo pomembna. Posamezniku da vztrajnost pa tudi ustrezno mero zdrave tekmovalnosti (ne v vseh primerih). In tudi neke vrste plemenitost. Vse to ti pride prav tudi na drugih področjih. Pri meni osebno, denimo, tudi pri pisateljstvu: kljub temu da sem zdaj v prvi vrsti minister za kulturo, se vseeno trudim, da ne izgubim kondicije za pisanje.

Založba Litera

NAROČILA IN
INFORMACIJE:
Gospodstva 86
2000 Maribor
tel.: 041 398 916

www.zalozba-litera.org

LITERA

Zima vezilja

Svetlana Makarovič

Mladinska knjiga, 2016, t. v., 64 str., 16,95 €

Veseli me, da naša prva dama poezije tokrat izjemoma ni držala besede. Svojo zadnjo zbirko *Tisti čas* je izdala leta 1993 – kasneje so izšle le antologiji (*Bo žrl, bo žrt*, 1998; *Samost*, 2002) in zbirki z nekaterimi novimi pesmimi (*Zeliščarka*, 2014; *V tem mrazu*, 2015) – in ves čas zatrjevala, da nove zbirke ne bo, ker je povedala vse, kar je imela povedati. Decembra 2016 pa je izšla *Zima vezilja*, ki naj bi nastala bolj ali manj po naključju. Ko je v dar prejela risbe žleda slikarja Andreja Brumna Čopa, ki krasijo tudi knjižno izdajo, so se ji začeli porajati drobni pesniški utrinki – haikuji in odločila se je, da jim bo posvetila celo zbirko. V knjigi jih je zbrala 45 in vsi so zapisani v strogih pesniških oblikah, sestavljeni iz treh verzov: prvi in tretji obsegata pet zlogov, drugi pa sedem. Tudi tematsko sledijo tradiciji, saj se navezujejo na letni čas – Svetlanin najljubši je zima. Poleg podob iz narave – »V snegu drobna gaz. / Na veji črna senca. / Tu se gaz konča.« – avtorica vanje mojstrsko vplete verze slovenskih narodnih pesmi, ki jim ostaja zvesta ves čas svojega ustvarjanja, in aktualne dogodke: »Siva sutana. / En hribček si bo kupil. / Bo križe sadil.« in »Žica, ki rani. / Mokre bose nogice. / Na drugi strani.« Po prebranem lahko zapišem le – upam, da pesnica ni zadnjič snedla svoje besede. > KRISTINA SLUGA

Svetlana Makarovič

Muca

La Chatte

Andrej Medved

Mladinska knjiga,
zbirka Nova slovenska knjiga,
2017, m. v., 111 str., 22,95 €, JAK

Številni pesniki in pesnice so posvečali svoja dela živalim, skušali so pogledati na svet z njihovimi očmi – najsi je šlo za bitja iz divjine, za tista, zaprta v kletkah, ali za hišne spremljevalce, med katerimi seveda prednjačijo mačke. V izhodišču pesniške zbirke *Muca – La Chatte* se Andrej Medved nasloni na znani šanson Yvesa Montanda, potem pa se posveti lebdečemu odnosu, zgodbi o sobivanju, v kateri se zgodi na videz malo, pa vendar tako veliko. Mačka prihaja in odhaja, se umiva, se dobrika, najde igrivost, pisalo pa vztrajno beleži drobne korake skupnega dneva in noči ter iz neznatnih dogodkov napleta vzneseno pesniško prejo, ki sega daleč onkraj človeško-živalskega. Z bogatimi prisposodobami in metafizičnimi izpeljavami bo pričujoča knjiga vseh tudi tistim, ki redko segajo po poeziji. > ŽIGA VALETIČ

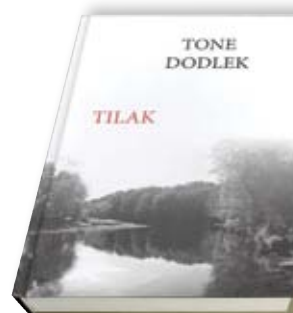

Andrej Medved

Tilak

Tone Dodlek

Litera, zbirka Piramida,
2016, t. v., 46 str., 19 €, JAK

Pesnik Tone Dodlek nas tokrat nagozarja z zbirko pesmi z nenavadnim naslovom – *Tilak* (v pesmi z istoimenskim naslovom: »kdo je ta lirski jaz, / ki me ima za napol izgubljeno dušo / in mi v samoti hodi v zelje«). Tudi pesmi so nepredvidljive, samosvoje – pesnik želi zapisati z besedami tisto, česar besede nikoli ne morejo ubesediti. Pisanje pesmi se v zbirki pojavlja kot protest proti samoti, zoper svet, ki pa pesnika, paradoksalno kakopak, ne more nahraniti z besedo (»Kdo si ti, / tvoji odgovori / prihajajo s ploskom ene dlani.«). Pesnik sicer napisanega vrabca lahko spremeni v napisanega kanarčka, a še vedno ostaja ob reki z enim bregom (v pesmi *Izbira*) – po (bolj ali manj) lastni izbiri – je pač »pesnik vsakdanjega življenja« (pesem *Vprašanje*). Bralka pesnikove poezije mu odgovarjam z odmevom njegovih besed: *bližina stkana iz dežnih kapelj neizrekljivega je ubesedena v pesnikovi poeziji*. > SABINA BURKELJKA

Pobalinka

Tonja Jelen

Litera, zbirka Piramida,
2016, t. v., 74 str., 19,90 €, JAK

Prvenec mlade avtorice (1988) uvaja prvoosebna pesem *Pobalinka*, o fantovskem dekletu, vendar igrivi toni kmalu utihnejo, nadaljevanje pa prinaša predvsem temačno poezijo o iskanju in razvijanju osebne identitete, ki ne želi biti talka natančno začrtane prihodnosti. Te pesmi spremljajo ljubezenske, nekatere izrazito erotične, še najbolj izvirne pa so pesmi o živalih (jelen, metulji, sova, los), v katerih je zabrisana meja med človeškim in živalskim, ter arhetipske, kot je *Desetnica*, ki pa se kaže v precej drugačni podobi: »Ostrigla si je lase, / razširila pleča, / ... / Iztrgala je zasajene molitve, / pobegnila v roso / in v njej umila vso krivdo pravadnega semena.« > KRISTINA SLUGA

Založba Fran

KATARINA NADRAG Poslušaj me, tebi pojem

Založba Fran, Celovec, 2016
ISBN 978-3-902832-13-9
256 strani, trda vezava
cena 19,90 €
www.zalozba-fran.com

Včasih iz razbitin nastane kaj osupljivo lepega ...

„Bo kdaj konec te preplete bolečine?“
„Ne vem, ali je bo kdaj konec,“ se je obrnila k meni,
„zagotovo pa bo izgubila nabo.“

„Roman *Poslušaj me, tebi pojem* je veličastno preseganje obremenjujočih vzorcev bivanja, je odločna izpoved o uveljavljanju v družbi, globokem zupanju v rast osebnosti in presenetljivo odkriti moči, ki se pojavi, ko smo spsobni prisluhniti otroku.“ Franc Merkač, založnik

„Avtorica bralcu približa kaotičnost človekovega notranjega sveta v stiski, obenem pa nazorno opiše božansko moč medsebojnih odnosov. Intimna realistična pripoved z globoko sporočilnostjo.“ Diana Volčjak, Bukla

Črni molitvenik

Marko Tomaš

prevod: Aleksandra Rekar
Sanje, zbirka Hiša pesmi,
2016, m. v., 63 str., 16 €, JAK

Po mnenju kritikov eden najizvirnejših pesnikov na območju nekdanje Jugoslavije se je rodil leta 1978 v vojaški družini v Ljubljani, nato pa živel na Hrvaškem, v Srbiji ter Bosni in Hercegovini, kjer prebiva tudi trenutno, in sicer v Mostarju. Poleg poezije piše tudi kratke zgodbe in eseje ter kolumne in komentarje. S pričujočim izborom se prvič predstavlja v slovenščini. Podstat zbirke je osamljenost posameznika v sodobnem svetu in ljubezni ter hkrati vpetost v svet, na katerega lirski subjekt ne more več vplivati. Oboje je postalo tako samoumevno, da je poezija še edini prostor posameznikove osebne svobode in razmišljanja, čeprav se včasih spremeni v bojišče z besedami: »... in ni mi uspelo odpreti duše pesmi. / Besede so me zapustile in me golega, / skrčenega in znojnega / pustile na vzmetnici poletnega popoldneva /.../« > KRISTINA SLUGA

Dada in druge pesmi

Hans Arp

prevod: Andrej Medved
Mladinska knjiga, zbirka Nova lirika,
2016, m. v., 168 str., 24,94 €, JAK

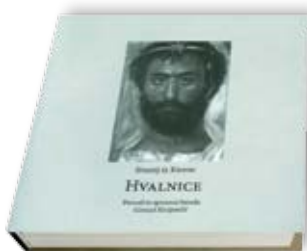
Izbrana poezija nemško-francoskega grafika, kiparja in pesnika Hansa Arpa *Dada in druge pesmi* izhaja v slovenščini tretjič (1976, 2006), prevajalec Andrej Medved je torej izbrusil

stare prevode in jim dodal nekaj novih tekstov. Arp, ki si je v nemščini rekel Hans, v francoščini pa Jean, je bil med začetniki dadaističnega gibanja in se je pelomno udeleževal tako na likovnem kot na literarnem področju. Kasneje je sodeloval z nadrealisti in z drugimi avantgardističnimi gibanji, pričujoča zbirka pa zajema 45 let ironično-prijaznega pesniškega rezanja, ki je spodbijalo stroge jezikovne, pomenske in družbene modele zgodnjega 20. stoletja. Na ramenih prav te poezije so ustvarjali tudi kasnejši lucidni pesniki, kakršen je bil, denimo, Tomaž Šalamun. > ŽIGA VALETIČ

Hvalnice

Sinezij iz Kirene

prevod: Gorazd Kocijančič
KUD Logos, Knjižna zbirka Poezije,
2016, m. v., 203 str., 24 €, JAK

KUD Logos tudi s pričujočo dvojezično izdajo nadaljuje svoje poslanstvo približevanja pomembnih besedil krščanske tradicije sodobnemu slovenskemu bralstvu. Toda ne gre le za prevod iz nam izrazito tuje stare grščine, temveč tudi za obsežno spremno besedo in preštevne opombe k posameznim hvalnicam izpod peresa Gorazda Kocijančiča. Te so sodobnim bralcem dokaj neobičajne in šele skrbna analiza omogoča kompleksnejšo recepcijo. Ta pomemben prispevek k poznavanju (krščanske) pesniške tradicije ter stika med zgodnjim krščanstvom in pozno grško antiko pa lahko kljub temu tudi danes vzbudi občudovanje »manj posvečenih«. Kljub središčnemu postopku opevanja Boga gre za izrazito poln, mnogoter izraz, ki ne razkriva le religiozne prakse, temveč tudi način splošnejše pesniške poglobljenosti in senzibilnosti. > ALJAŽ KRIVEČ

PRODAMO HIŠO!

Zaradi selitve v tujino (to se ne sliši preveč obupano) prodamo čudovito hišo na obrobju mesta:

- idealna za družine (sob je toliko, da se bo lahko vsak skrtil v svojo in se nikoli ne boste srečali)
- z vrtom (da se boste lahko po mili volji prepirali zaradi nepokošene trave)
- z lastovicami (da boste lahko drgnili njihove kakce s terase)
- depersonalizirano, globinsko očiščeno in odišavljeno
- res lepo, hm, mogoče jo bomo pa vseeno obdržali

DUHOVITO
TRPEK ROMAN
IVANE DJILAS
O VAŠEM
ŽIVLJENJU

264 strani, 14 x 20 cm
Cena: 24,94 €

Danes nihče več ne varčuje ... Danes se zadolžimo, vse novo izživimo do petintridesetega leta in potem odplačujemo, dokler ne crknemo. Ampak uživamo pa takoj.

Najhitreje do knjige: v knjigarnah
www.emka.si 080 12 05

Iztok Vrenčur, doktorski študent arheologije, ni neznan ime v slovenskem literarnem prostoru. Zmagovalec festivala Urška 2012, ki je izdal romaneskni prvenec *Odrekanje svetlobi* (JSKD, 2013) in knjigo arheoloških pravljic za otroke *Ouš in Zija iz Potočke zijavke* (Pokrajinski muzej Celje, 2015), nam tokrat v branje ponuja *Urnebes* (Litera, 2016). Roman zaznamujejo nasprotja, ki se na neki točki v časoprostoru združijo in eksplodirajo. Iz tega nastane jezikovno in dogajalno bogato besedilo, v katerem spremljamo mafijske posameznike, vaško življenje, svojevrstne poganske, okultne pa tudi nenavadne medicinske prakse. *Urnebes*? Nič nenavadnega, saj gre za »zmešnjavo«, »nered« ali ... neko vrsto solate, ki jo lahko naročiš v »čevabdžinicah« po Balkanu.

»Urnebes v veliki meri ostaja skrivnost tudi meni.«

Urnebes

Iztok Vrenčur

Litera, zbirka

Piramida,

2016, t. v., 277 str.,

23 €, JAK

Bukla: Že v uvodnih taktih romana pripovedovalec vpelje pojem ničevost oz. *vanitas*, ki ga lahko razumemo kot *leitmotiv*. Ta poteza že z vidika vprašanja sodobnosti ni nič nenavadnega, saj gre za pojem, ki ga povezujemo s t. i. družbo spektakla ter barokom oz. njegovimi novejšimi pojavnimi oblikami, ki naj bi jih živeli danes. Kakšen je bil s tega vidika notranji impulz pisanja in kam se roman s potezo uvršča v kontekstu današnje družbe?

Vrenčur: Res je. *Urnebes* opozarja na ničevost vsega človeškega početja pod soncem, in poskuša v bralcu zacementirati spoznanje o nečimrnosti njegovih želja, škodljivosti čustvenih iztrebkov in še zlasti o slepoti spoštovanja in zaverovanosti v rituale spektakla, ki demonski družbi, katere sestavni del bralec je, zagotavlja trajanje – rigidnost in strukturno nepregibnost. Moj impulz je temu skladen – ko sem delal na knjigi, nisem imel občutka, da si moram karkoli izmisliti, raje sem si ves čas govoril, da samo mečem šibko luč na nekaj poznanega, kar ždi v temi. To lahko služi kot način, da eliminiraš lastno nečimrnost. Ne vem, kam to roman uvršča. Nekam severozahodno od raja? ☺

Bukla: Roman ponuja vpogled v pojme, ki jih radi razumemo kot nasprotujoče, a se zdi, da jih skuša redefinirati. Kako bi se sam opredelil glede vprašanja ruralno in urbano, kako si eno in drugo skušal vpisati v besedilo?

Vrenčur: To vprašanje se zdi bolj primerno za debato o mojem prvem romanu *Odrekanje svetlobi*, ki res premišljuje in prevprašuje to opozicijo. *Urnebes* urbano/ruralno ne zanima iskreno, samo na površini, kar se izrazi kot kontrast med dogajalnimi okoliščinami posameznih delov romana; prej se zdi, da želi knjiga to nasprotje zrelativizirati in ga prikazati kot v resnici nebitveno. Osrednje zanimanje ostaja v simbolnih krajinah.

Bukla: Kaj bi lahko v tem kontekstu povedal o razmerju med znanostjo in mitom? Ali celo o mitu v sodobnem svetu?

Vrenčur: Danes je jasno, da je morda še zlasti v preteklem stoletju znanost v zavesti ljudi nadomestila

razlagalno in kozmogonsko funkcijo mita. Avtoriteta nekaterih znanstvenih del in znanstvenikov je ogromna. So oblikovalci in varuhi »resnice«, a ker za mase ostajajo popolnoma hermetični in nerazumljeni, menim da strukturno nastopajo zelo podobno kot nekoč sveti spisi in sakralni sloji oblasti. Ob tem je zanimivo, da se laična javnost (verniki) do izsledkov znanosti večkrat obnaša bolj fanatično dogmatično kot znanstveniki sami, kar pa je spet zelo značilno za dinamiko v hierarhiji religijskih sistemov. Tako se v bistvu nismo nikamor premaknili. Živimo v dobi razpršenega relativizma in množstva stereotipov ter mitov, tehnologija pa nam jih pomaga izdelovati hitreje kot kadarkoli prej. *Urnebes* smatra, da premika ali rešitve ni, zato je odkrito naklonjen dobrim starim okultnim vedam.

Bukla: V romanu je seksualnost gotovo eden osrednjih motivov. Ne gre samo za tematiziranje le-te, temveč tudi za seksualnost kot prispodobo odnosov med ljudmi, razmerij moči, celo odnosa kulture in narave ... Kako si jo ob pisanju romana razumel sam?

Vrenčur: Seksualnost ni v sprednjem ali osrednjem planu knjige. *Urnebes* ni roman o seksu. Če spolnost v tekstu vznikne kot praksa ali specifična pojavnost, je to zato, ker gre za nekaj centralnega pojmu človeškega, os, ki družbi posreduje vrtilno količino in kot se zdi, vsem človekovim ritualom. Seks je v *Urnebesu* prisoten prej zato, da bralec zrajca, da po možnosti odloži knjigo ter se začne igrati s svojim spolovilom – intelekt začasno otopi, njegova pozornost pa se odvrne od pomembnejših vprašanj, ki prepredajo tekst. Približno tako kot v življenju samem.

Bukla: Roman je poln igre, odkrivanja in zakrivanja. Če se zdi, da se prek seksualnosti in včasih nasilja liki razkrijejo, pa so po drugi strani skriti s tem, ko, denimo, opravljajo nelegalna dela, za katera se končno zdi, da narekujejo širše družbeno dogajanje. Kam se ti zdi, da so v romanesknem svetu vpisani centri moči?

Vrenčur: Nisem povsem prepričan, ampak mislim da je zastrta kardanska gred teksta, hrbtnica moči – žrtvovanje, kar roman sam večkrat neposredno namigne, pa mu seveda nihče noče verjeti. Šele ponata človeške žrtve besedilo lepo teleološko zaskroži. Sicer pa *Urnebes* v veliki meri ostaja skrivnost tudi meni.

Bukla: *Urnebes* poleg družbenega konteksta dela premore tudi neke specifične literarne razsežnosti. Kaj lahko poveš o jeziku v romanu?

Vrenčur: Protagonist se na več mestih izjasni, da pogojev svojega tekstualnega bivanja ne razume

Iztok Vrenčur

Foto: Maša Spontanišek

najbolje in ravno zato skrbno poslušaj, kaj mu ima o tem povedati drugi. Melanholično ugotavlja, da množstvo glasov ni tu, da odgovori na njegova vprašanja, ampak le zato, da ga še bolj zmede in zadevo še dodatno mistificira, k čemur pa neizbežno pripomore tudi sam, ko se s svojim hermetičnim komentatorskim glasom javlja skozi podčrtne opombe romana.

Bukla: Besedilo ima več pripovednih niti in ne poteka linearno. Kako je potekalo pisanje romana?

Vrenčur: Ne pišem z nekim tehničnim načrtom ali vnaprej zamišljenim redosledom motivov in poglavij. Ko delam, dopolnjujem in prepisujem precej intuitivno. Arbitrarno združim posamične drobce in pustim da tekst raste fraktalno in se na neki način debeli sam vase. Mislim tudi, da se s tem načinom dela doseže pomenska polivalentnost pa tudi določena dvoumnost. To sta bili vedno lastnosti knjig, ki so mi bile všeč.

Bukla: Za nekatera poglavja se zdi, da lahko stojijo tudi sama zase, neupoštevajoč romaneskni kontekst. Vemo, da si kratko prozo že pisal, njegove značilnosti je zaznati v romanu ... se poskušaj tudi v tem oz. kakšni so tvoji literarni načrti v prihodnosti?

Vrenčur: Vsako poglavje zase pa tudi podpoglavja so samostojno izpovedna in nekako avtonomna, a so po drugi strani med seboj organsko povezana in pomensko komplementarna. Sam dele *Urnebesa* razumem kot okna, skozi katera si slej ko prej ogleduješ eno in isto krajino, seveda vedno z drugega zornega kota. Literarnih planov nimam, če pa jih slučajno že imam, so povsem ničevi. Kmalu bom sicer izdal pesniško zbirko. Zapisalo se mi je nekaj strani naslednjega romana. Jaha me neka ideja.

Koala

Lukas Bärfuss; prevod: Aleš Učakar
Modrijan, zbirka Bralec,
2016, m. v., 158 str., 12,90 €

Švicarski dramatik in pisatelj Bärfuss (1971) je sicer znan predvsem po družbenokritičnih dramskih delih, piše pa tudi prozna besedila z aktualno domačo in svetovno tematiko. Med slednje spada kratki roman *Koala*, ki je ob izidu leta 2014 prejel švicarsko književno nagrado. Delo se začne z nenadnim samomorom pripovedovalčevega polbrata, ki protagonist prisili v mučno iskanje vzroka za to radikalno dejanje. Čeprav si brata nista bila blizu, pripovedovalec, ki je do zdaj vodil urejeno in skrbno načrtovano življenje (izobrazba, nato služba, potem družina), pade v skoraj obsesivno raziskovanje bratovega načina življenja, ki ga je vse do samomora v bistvu zaničeval. Bralec sledi temu brskanju po spominih otroštva in znotraj tega okvira, skupaj s pripovedovalcem v iskanju resnice in samega smisla življenja, odtava v oddaljeno preteklost, v kolonialno Avstralijo konec 18. stoletja, kjer lahko potegne vzporednice med usodo koal in položajem posameznika v družbi. > VANJA JAZBEC

Skrivni dnevnik Hendrika Groena, starega 83 let in ¼

Kako z življenjem narediti še kaj
Hendrik Groen; prevod: Stana Anželj
Mladinska knjiga, zbirka Kapučino,
2016, t. v., 368 str., 29,95 €

Dom za upokojence oziroma ostarele se običajno zdi kot končna postaja bivanja, kjer so njegovi prebivalci obsojeni na vegetiranje in resignirano čakanje na svoj konec. Nič ni dlje od resnice, bi na to odgovoril 83-letni Hendrik Groen, ki je s svojim skrivnim dnevnikom, napisanim pod psevdonimom, kmalu po izidu postal pravi nizozemski knjižni fenomen, saj so ga ali pa ga še prevajajo v vse večje svetovne jezike. Groen v svojem dnevniku, ki ga začne s prvim januarjem, z živahnim besednim žongliranjem dokazuje, da je življenje tudi po osemdesetem letu lahko še kako razgibano in veselo! Noge ga, kot se tu in tam malce priduša, resda ne ubogajo več tako kot včasih, a to ga ne odvrne od vsakodnevnih sprehodov in obiskov najboljših prijateljev v domu ter od občasnih majhnih lumparij, ki jih brez dlake na jeziku popisuje v svojih dnevniških zapiskih. Ti so duhoviti in zabavni, čeprav glavni junak ne skopari tudi z opisi povsem realnih tegob, ki spremljajo tretje življenjsko obdobje. Pri tem postreže s toliko karakterističnimi detajli (tudi iz vsakodnevnega življenja v domu, napolnjenega z mikro zgodbami njegovih prebivalcev, ki dajejo ton in ritem knjižni zgodbi), da skoraj ne more biti dvoma, da je roman napisal nekdo, ki je dodobra seznanjen s tem obdobjem bivanja. Vendar pa Groen in njegovi prijatelji v nasprotju z drugimi tudi v domu, prvenstveno namenjenemu počitku, pravzaprav nimajo časa za tarnanje: odkar so ustanovili klub Starine, ne pa crkovine, se jim dogaja toliko zanimivega, da vsakdanjik v domu upokojencev zažari v povsem drugačni luči. Ali, kot je zapisal glavni junak: »... vreme je lepo, hrana je sprejemljiva in z dodatnim odmerkom tablet mi danes tudi telo ni nagajalo. Skratka: življenje je prijazno z mano.« Roman o starosti, ki ga bodo z veseljem prebrali vsi, ki so (še) mladi po srcu in duhu! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

... klub Starine, ne pa crkovine ...

Spominčice

Blaže Minevski; prevod: Sonja Dolžan
Cankarjeva založba,
2016, t. v., 388 str., 32,96 €

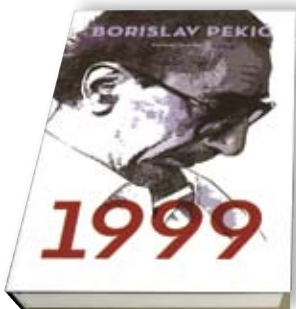
Se lahko zgodba romana ali pa življenja odvrta v nekaj trenutkih? Seveda se lahko, je s svojim romanom *Spominčice* lepo pokazal in dokazal makedonski pisatelj Blaže Minevski (1961), ki je za pričujoče delo (izvirno je izšlo z naslovom *Nišan*) dobil tudi kar nekaj nagrad. Ne brez razloga: Minevski nas v svojem gosto pisanem romanu s hipnotičnim ritmom in poudarki popelje na prav posebno bralsko preizkušnjo. V njemem središču je ostrostrelec v bog ve kateri vojni, ki ob opazovanju sovražnika skozi puškin daljnogled in merek za trenutek prepozno opazi, da ga na nasprotni strani že ima na muhi ostrostrelka, ki pa začuda še ni sprožila smrtonosne krogle proti njemu. Zakaj ne, se vpraša junak romana, potem pa v nekakšni obrnjeni verziji Šeherezade, Doruntini, kakor ostrostrelki sam nadene ime, začne pripovedovati svojo zgodbo od otroštva naprej, z mnogimi pomiki vstran, pač v maniri pričakovanja, da mu bo pustila živeti, dokler bo govoril. Vrtoglavi pripovedni tobogan. > SAMO RUGELJ

1999; Antropološka povest

Borislav Pekić; prevod: Dean Rajčič
Slovenska matica,
2016, t. v., 340 str., 27 €, JAK

Pekić (1930–1992) velja za enega največjih srbskih pisateljev minulega stoletja. Antropološka povest *1999* sodi v neformalno trilogijo futurističnih špekulacij, ki jih je napisal v osemdesetih letih, in tako dopolnjuje *Steklino* in *Atlantido*, ki sta že v času nastanka postali uspešnici. Roman *1999* ponuja bolj kompleksno strukturo, saj se snuje skozi pet zgodb o petih človeških svetovih in uničenjih. Stalni protagonist je Arno, ki nastopa kot človek, robot ali oboje hkrati, pisec namreč skozi njega premišlja o točki, kjer bi se v androida naselila svobodna volja, s katero bi lahko začel živeti človeško življenje. Se bo po seriji uničenj človeške vrste torej poslednjemu Arnu le posrečilo najti boljšo rešitev? > ŽIGA VALETIČ

Pravi dogodek

Emil Hakl; prevod: Anja Sredič
Litera, zbirka Babilon,
2016, t. v., 168 str., 22 €, JAK

Emil Hakl s pravim imenom Jan Beneš (1958) je češki pisatelj, ki je do zdaj opravljal različne poklice, od vzdrževalca strojev do pisca reklamnih besedil, kot literarni ustvarjalec pa se je izražal s pesniškimi zbirkami, knjigami kratkih zgodb in tudi romani. Za slednje je bil med drugim tudi večkrat nagrajen, kar velja tudi za *Pravi dogodek* iz leta 2013. Gre za fragmentarno, delno skoraj eksperimentalno literarno delo s kratkimi podpoglavji, ki jih uvajajo v mastnem tisku zapisani stavki. V njem spremljamo prvoosebno pripoved relativno apatičnega pisatelja v srednjih letih, ki piše, igra računalniške igre, hodi v službo, opazuje mikrodogodke okoli sebe, začne ne preveč burno zvezo s precej mlajšim dekletom, ob tem pa raziskuje podrobnosti delovanja Frakcije rdeče armade v Nemčiji v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja (Baader-Meinhof), katere člani so se z radikalnimi akcijami spravili nad kapitalizem in imperalizem. Pripoved spodbode junakov prijatelj Evžen, ki mu zaradi nekaj neplačanih računov zarubijo hišo, česar zaradi korupcije in povezanosti družbene elite nikakor ni mogel preprečiti. Roman o češki realnosti, ki bi se lahko dogajal tudi pri nas. > SAMO RUGELJ

Ko golobice izginejo

Sofi Oksanen

prevod: Julija Potrč
Beletrina, zbirka Beletrina,
2016, t. v., 391 str., 29 €, JAK

Sofi Oksanen

»Svobodno morje estonsko bo, svobodna njena zemlja,« ob večerih prepeva skupina domačih vojakov, med njimi tudi Roland, eden izmed protagonistov, ki kot izraziti nasprotji drug drugega vodita zgodbo romana. Roland in njegov bratranec Edgar

skušata vsak na svoj način preživeti najbolj kruto poglavje evropske zgodovine – čas druge svetovne vojne, ko sta malo baltsko državo izmenično okupirali sovjetska Rusija in nacistična Nemčija. Deloma po sili razmer, deloma zaradi različnih osebnih vrednot se bratranca znajdeta na nasprotnih bregovih. Idealistični Roland bo storil vse, da iz domovine prežene okupatorja, medtem ko Edgar oportunistično menjuje strani in prepričanja, samo da bi sebi v prihodnje kar najbolje postlal. Vojna pa ne uniči le njunih življenj, ampak še desetletja kasneje deli ljudstvo, s čimer pa je že opisana situacija, predobro znana Slovencem. Zato bi moral ta roman vzeti v roke prav vsak izmed nas. Sofi Oksanen (1977), danes eno najbolj cenjenih in mednarodno uveljavljenih finskih pisateljic mlajše in srednje generacije, ki je za svoje ustvarjanje prejela vse najvišje literarne nagrade na Finskem in številna prestižna priznanja v tujini, bomo kmalu imeli priložnost poslušati v živo, saj se bo udeležila festivala Fabula, ki letos poteka na začetku marca. > VANJA JAZBEC

Morfij

Szczepan Twardoch

prevod: Staša Pavlovič
Cankarjeva založba,
2016, t. v., 560 str., 34,96 €

Szczepan Twardoch

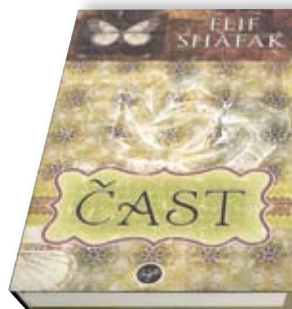
Konstanty Willeman je oficir aristokratske krvi, dandy, hedonist, antiheroj ... Postavljen v čas in okolje, ki sta tako ali drugače obsedena s skupinskimi identitetami: Poljska ob začetku druge svetovne vojne. Stari družinski red in nacionalizem na junaka

mešanih korenin vplivata povsem nasprotno, kot bi morala za lastno preživetje. Konstanty ne želi pripadati, nenehno se osamosvaja, živi bolj ali manj razuzdano in hedonistično življenje, saj ne more drugače, ko pa vsi okoli njega stegujejo lovke po vsakomur, ki pride mimo. Nenavadno dolg roman (vsaj za današnje čase) je kaj hitro postal mednarodna uspešnica, ki ji pred vsem drugim pripisujejo *grobost* in *nesramnost* tako na ravni vsebine kot tudi jezika. Seveda, med velikimi zgodovinskimi dogodki ni prostora za individualiste niti za ... »nizkotna čustva«. A morda je prav *Morfij* tista knjiga, ki uspe prikazati počlovečene ljudi v razčlovečenih obdobjih zgodovine, s čimer ne doseže le univerzalnosti svojega sporočila, temveč omogoči tudi razumevanje še tako grandioznega zgodovinskega dogajanja skozi prizmo posameznika. Pa čeprav je takšen kot Konstanty: odbijajoč in vendar zanimiv. > ALJAŽ KRIVEC

Čast

Elif Shafak

prevod: Barbara Skubic
Sanje, zbirka Sanje. Roman,
2016, m. v., 432 str., 16 €, JAK

Elif Shafak

Svet mora biti poln raznolikosti, a človeška bitja so povsod enaka

Elif Shafak je mojstrica besed, opisov, vzdušja. Nikoli ne hiti, vzame si čas, da nas zapeljuje, in na koncu vedno preseneti. Glavni junakinji sta enojajčni dvojčici Roznata usoda in

Dovolj lepote. »Svojega otroka si lahko poimenoval Čast, če je bil deček. Moški so imeli čast,« zapiše na začetku in razkrije nosilca teme v romanu, kjer prevladujejo ženske. Sestri Pembe Kader in Džamili Yeter (tak je poetičen prevod njunih imen v vsakdanjost) tketa zgodbo od Efrata, kjer je vse v sožitju s skromno naravo, do migrantov polnega Londona. Tista, ki ostane doma, je odlična babica, reši in spravi na svet veliko otrok, svojih nima. Sestra ima tri, živi življenje na zahodu z vsemi možnostmi, strahovi in pastmi. Umor iz časti ne spremeni samo njunih življenj. Stara mantra eksotičnega sveta zatrese in spremeni vse. Kot je pri Elif Shafak v navadi, gre za pisano preprogo družinskega DNK-ja, ki v širokem objektivu zajame brbotanje krvi časa in prostora. Vse, kar je bilo nekoč, odmeva danes in bo odmevalo tudi v prihodnosti in Elif Shafak opisuje, prepleta in nevsiljivo diagnosticira. »Rasizem ni del vsakdanjega življenja, kakor je v nekaterih drugih državah, o katerih slišim. Subtilen je in vedno lepo zločen. Ne gre za barvo kože ali religijo, res ne. Gre za to, kako civiliziran si.« Sprava je in bo vedno posledica preteklih danosti, ki vplivajo na voljo in odločitev posameznikov. Pri tem ne uide ironiji naključij, ne žuga z moralo, nič sladko-grenkega ni v njenem pisanju. Vedno znova ga utiri v vseh njegovih paradoksih, žalostih, ljubezni in naključjih, ki to niso. > JEDRT JEŽ FURLAN

Živeti

Yu Hua

prevod: Natalija Toplišek
Cankarjeva založba, zbirka Moderni klasiki,
2017, t. v., 162 str., 22,95 €, JAK

Kitajski roman *Živeti*, moderna klasika iz leta 1993, ki jo je napisal Yu Hua, je izvrstno delo (samo leto po izidu ga je ekraniziral najbolj znani kitajski režiser Yimou Zhang), v njem pa je glavni junak Fugui, prek katerega avtor razpre družbene spremembe na Kitajskem v obdobju približno petdesetih let. Vse skupaj poda v realističnem slogu ter s tragično družinsko vsebino. Yu Hua (1960) je s tem romanom kot eden prvih prelomil s poprejšnjo kitajsko literarno tradicijo in prek inteligentnega prikazovanja polstoletnega obdobja zaokrožil družbena dogajanja tega časa. Ta se pnejo od kitajsko-japonske vojne prek državljanske vojne, vzpona komunistične stranke, nastajanja Ljudske republike Kitajske, Maovega »velikega skoka« naprej vse do obdobja kulturne revolucije in časa po njej. Vendar pa Yu Hua v romanu teh marsikdaj nesmiselnih družbenih sprememb ne kritizira niti ne problematizira na površini, temveč nas z njimi seznanja prek življenja glavnega junaka in njegove družine, s tem pa pokaže, kako so spremembe vplivale na vsakdanjost kitajskega prebivalstva. Naturalistično pisanje o kitajski polpreteklosti. > SAMO RUGELJ

KAKO Z ŽIVLJENJEM NAREDITI ŠE KAJ

»Če se ima človek česa
veseliti, to krepi tudi
veselje do življenja.«

Hendrik Groen, star 83 let in $\frac{1}{4}$,
s svojim skrivnim dnevnikom,
v katerem trpke resnice staranja
prepleta s hudomušnimi domislicami,
dokazuje, da za dogodivščine
ni nikoli prepozno.

BREZ CENZURE!

PREVEDENO
V 33 JEZIKOV

**NAGRADNA
IGRA**

www.mladinska.com/hendrik

OSVOJI
DOGODIVŠČINO

Najhitreje do knjige: 📖 v knjigarnah 🌐 www.emka.si 📞 080 12 05

Ivana Djilas je gledališka režiserka; do zdaj je režirala vsaj 50 predstav. Je mama, žena, hčerka, prekarna delavka, študentka, umetnica in kolumnistka. Ima hišo, kredit, magistrerij in ni po jusu. Mi drugi (nesposobni) starši (junij 2014) je bila njena prva kolumna za tednik Mladina. Odziv na zbiranje denarja za dečka, ki so mu v Sloveniji hoteli amputirati nogo. Starši so zbirali denar, da bi mu v tujini omogočili operacijo in obranili nogo. Kolumna je nastala iz jeze. Razumela je stisko staršev, toda hkrati je vedela, da s tem, ko vidimo edino rešitev težav zunaj sistema, uničujemo edini zdravstveni sistem, ki ga imamo. Ni načrtovala, da bo postala kolumnistka, čeprav je zelo organizirana, z natančnimi preglednicami, dnevnimi spiski, načrti za življenje. Ni ostala pri eni kolumni. Skriti strahovi na javnih krajih, ime njenih kolumn, so dobili mnogo nadaljevanj. Najbolj brana kolumna je bila Zgodba o neuspehu, o tem, kako ne morejo prodati hiše in se rešiti požirajočega doživljenjskega kredita. In tako se je počasi in postopoma nabralo dovolj strahov za knjižni prvenec, roman Hiša (Cankarjeva založba, 2017).

Melodrama v času kreditov

Hiša

Ivana Djilas

Cankarjeva založba,
2017, t. v., 264 str., 24,94 €, JAK

Bukla: V romanu *Hiša* prepoznam vsaj dve zgodbi iz tvojih kolumn, *Zgodba o neuspehu* in *Mlade mame, pri štiridesetih*. Roman je seveda zajetnejši, zgodbi sta razširjeni in spremenjeni. Na kratko, gre za tričlansko družino, ki živi na prvi pogled idilično življenje v idilični hiši blizu Ljubljane. Teža kreditov naredi svoje in začnejo jo prodajati.

Djilas: *Hiša* je portret generacije, torej nas v 40-ih letih, ki smo še živeli v prejšnji državi, sistemu in smo neopremljeni za tržno naravnost. Vzgjajali so nas v duhu »šolaj se in imel boš službo, varčuj in si kupi stanovanje, potem pozneje vzemi majhen kredit in sezidaj hišo«. Skratka, naši starši so nas vzgajali času primerno. Niso vedeli, kako zelo se bo vse spremenilo, predvsem pa da se bodo krediti pomnožili in da bomo postali njihovi sužnji. V naši vzgoji je veljalo, da ima delo vrednost, sestavljeno iz vložka našega truda plus materialnih stroškov. Danes vrednost vsega, tudi dela, določa trg. Za nas, predvsem pa za naše starše je to še vedno nepredstavljivo. Tega nismo ponotranjili, razumeli, zmedlo nas je. Kako to, da nimaš nič in ne narediš nič, pa si lastnik tovarne? Potem ta propade ti pa obogatiš? To nima smisla. Krediti in mladi starši pri 40-ih letih so posledica ekonomskega sistema.

Bukla: *Hiša* vsekakor ni samo knjiga o krizi, spopadanju, je duhovita, tudi osebna. Vživila sem se do te mere, da me je, ko si je družinica v nedeljo pekla palačinke, katapultiralo v kuhinjo delat maso za palačinke, in dokler niso bile narejene, nisem mogla brati naprej. Brala sem in padla v film, v življenje, ki si ga ne morejo več privoščiti v lepi in dragi hiši. Vse to me je nerviralo, češ, mar bi brala, ne pa da zgubljam čas s palačinkami. Sicer pa je *Hiša* kot magnet, težko jo je odložiti. Preberemo jo lahko v enem zamahu. Veliko smeha in tudi kakšna solza je padla.

Djilas: Jaz sem še zmeraj amaterka v pisanju. Ko se mi je zdelo, da ne zmorem napisati večje forme od kolumne, sem si dopovedovala, da pišem knjigo za na plažo. Meni se zdi prav in v redu, da se iz svojih težav delam norca. Nikogar v knjigi ne vidim kot žrtev. Do vseh svojih perečih situacij imam distanco in tako sem pisala tudi knjigo. Za umetnost so nezanimivi, nekreativni tisti ljudje, ki se delajo lepše, boljše, drugačne, kot so. Malo manj dolgočasni so tisti, ki mislijo, da je njihovo življenje zanimivo samo po sebi. Za umetnost potrebuješ odmik od sebe, distanco, soočanje s kontekstom, časom in prostorom. Če je pisanje samo osebno, je premalo in ni zanimivo za druge. Identifikacija se zgodi z odmikom in prenosom na širši pogled.

Bukla: Toda kolumne, iz katerih je nastala *Hiša*, so osebne. Pišeš o situacijah, ki se dogajajo tebi, tvojim. Problemov se pri kolumnah lotevaš tudi analitično, raziskovalno.

Djilas: V tekstih za *Mladino* pišem, kar je res, moje, osebno. In ko pišem za časopis, mora biti tudi resnično. Ampak šele takrat, ko sama predelam neko situacijo in sem jo zmožna uporabiti kot sredstvo za neko širšo temo. Literatura dovoljuje večjo svobodo. Zaostritev dogodkov. Liki so lahko bolj trapasti,

kot bi rada predstavila sama sebe. Prvoosebno pisanje je zadnje čase vse bolj popularno. Pri bralcih vzburja mešanico identifikacije in voajerstva.

V knjigi me je zanimalo, kako lahko brezizhodno situacijo še poglobim. Par v knjigi – kreditna kriza poglobi njuno – se še ločiti ne more. Pa tudi če bi se lahko ločila, bi bilo to prelahko. Vsak bi lahko začel na novo? Te možnosti jima nisem hotela dati. Igrala sem se s tako pogosto slišano frazo »pomembna je družina«. Komu je pomembna? Medtem ko sem pisala, sem raziskovala, kako definiramo revščino v različnih družbah. Kje je meja, prag? Kdo od nas ima finančno rezervo za nekaj mesecev življenja? Kdo od nas si lahko privoščiti bolniško? Kaj pa če si bolan in prekarni delavec? V ZDA, pravijo, da je finančno stabilna tista družina, ki lahko obdrži svoj način življenja, hišo, šolanje otrok, zdravstveno zavarovanje, avto, tudi če eden od partnerjev izgubi službo. Mi se pogovarjamo o tem, da imata partnerja službi, pa hodita po pakete Rdečega križa, da lahko prebijejo mesec. Pa še zmeraj ne govorimo o tem kot o revščini. Najhujše od vsega se mi zdi, ko ljudje ostanejo brez vsega in so še zmeraj dolžni.

Bukla: Med bolj zabavnimi deli je razmišljanje, kako s premalo denarja plačati položnice. Najprej tiste, ki preprečijo plačevanje velikih obresti. Potem sledi spisek, kaj lahko najprej odklopijo. Zabavalo me je, ker sem se prepoznala, ker se mi to dogaja.

Djilas: Me veseli, moj namen je bil napisati zabavno knjigo. Kaj nam pa drugega preostane. Samo pomisli, kako je bilo, ko sva bili mlajši. Če so nas ogoljufali pri honorarjih, smo verjeli, da se nam bo vloženo delo obrestovalo in da bomo vseeno nekam prilezli. Zdaj je veliko bolj preprosto. Če ti kaj ni všeč – honorar, recimo –, nič hudega, bodo že našli nekoga drugega, ki bo delal za manj denarja. Zlahka nas izločijo. Za mlajše je še huje. Mi smo vsaj resnično veliko delali. Ko ni dela, tudi izkušenj in honorarjev ni. Sicer pa ni pomembno, koliko mene je v knjigi, pomembno je, koliko bralcev in bralk se prepozna v njej.

Bukla: Tako kot v knjigi tudi sicer rada delaš preglednice. Popišeš finančno stanje, vpisuješ, kaj je treba postoriti čez dan, in sestavljaš načrte za življenje. In vendar se zalomi. V življenju in v knjigi.

Djilas: Nič brez plana. Ko nimaš službe, zaradi katere moraš vstati ob uri in se pravočasno odpraviti od doma, si moraš sam vsak dan sproti narediti plan. Kako naj drugače vem, katere vaje in sestanke imam ta dan? Najbolj

zabavno je, kako se je treba vsakih nekaj mesecev prilagoditi novemu planu. Avgusta in septembra sem se vozila na Reko in pisala knjigo v odmorih med vajo. Oktobra, novembra in decembra sem prihajala in odhajala iz Nove Gorice. Zdaj se drsam po ljubljanskih ulicah. Ne govorim o tem, da sem »control freak«, kar malo sem, ampak če si delavec po pogodbi, ti ne preostane nič drugega, kot da žongliraš s svojim urnikom.

Bukla: Pišeš v prvi osebi, vendar junakinja nima imena. Otrok ga ima, sosede vpeljuješ z imeni. Drugi pa kakor da bi bili opisani samo s funkcijo: mama, sestra, mož, dedek, luzerji, umetniki, nepremičninski posredniki, kupec, stečajni upravitelj ...

Djilas: To je subjektivni plan. Ona se s sabo ne pogovarja po imenu. Preostali so svet okrog nje. Ona jih pozna. Ne vem. Oni so slika sveta okrog nje.

Bukla: Oče je v knjigi uspešen, starejši moški, ki družini pomaga. Očitno mu je uspelo sistem preživetja iz prejšnjega sistema prevesti tudi v tržno ekonomijo.

Djilas: Zanimivo se mi je zdelo, kako velike družbenoekonomske spremembe so se zgodile v samo eni generaciji. Naši očetje so rasli v komunizmu pod Leninom, Marxom, Engelsom, do njihovih zrelih let smo vstopili v kapitalizem, delovno dobo pa bodo končali v globaliziranem in neoliberalnem kapitalizmu. Resnično ni lahko korenito spreminjati svojih prepričanj in videnja sveta na vsakih petnajst let. In ob tem še vzgajati otroke in jim prenesti neki sistem vrednot. Mi vzgajamo otroke v relativnem izobilju, razvajamo jih in računamo, da se bo svet sam od sebe spremenil. V knjigi sem potrebovala figuro »pravega« očeta, ki se bori, da v vseh časih ostane trdno na tleh, in otroka, ki je rahlo poseben, zbeگان in bo popolnoma nepripravljen na življenje, ki ga čaka.

Bukla: Tvoj stil pisanja je barvit in hkrati minimalističen. Ne razlagaš na dolgo in široko. Stavki so kratki, ne zapletaš se v podredja. Ne razlagaš čustvenih stanj, temveč nas prerešetaš s kratkimi pripovedmi in spiski.

Djilas: Izhajam iz gledališča. V gledališču so besede samo del cele slike, ki si jo mora gledalec sam sestaviti. Tako se mi zdi tudi pri pisanju. Bralcu je treba pustiti, da tekst napolni. Čustva se ne opisujejo, biti morajo zunaj, pri tistem, ki bere. Če bi opisovala, da nekdo joka, si predstavljam, da bi pri bralcu to lahko izzvalo v resnici kaj drugega – smeh ali stisko ali averzijo, nikakor ne žalosti. To bi bil pleonazem. In resnično verjamem, da ima jezik logiko, podredja in tudi ritem. Ko pišem, to delam zelo počasi. Tekst predelujem velikokrat. Vsakič ga vse bolj reduciram. Čistim ga vsega, kar ustavlja ritem.

Bukla: Ko si pisala knjigo, nisi pisala kolumn za Mladino. Si pa vmes režirala predstave. Je lažje hkrati režirati in pisati, kot pa, recimo, hkrati pisati kolumne in knjigo?

Djilas: Mislim, da je to stvar večine. Tako kot lahko v gledališču pripravljam več projektov hkrati, si predstavljam, da pravi pisatelji lahko razvijajo in pišejo več tekstov. Jaz tega za zdaj ne zmorem. Med precej dolgim obdobjem, ko sem pisala knjigo, nisem bila sposobna pisati ničesar drugega. Slog se mi je tihotapil iz enega žanra v drugega. Pa še priprava predstav vsebuje ogromno ukvarjanja z jezikom, lektorskih vaj, adaptacij, spremnih tekstov. To je bilo preprosto preveč besed in so se nenehno brkljale. Morala sem eno zgodbo in vse njene besede izprazniti iz glave, da sem lahko naložila drugo. Zato sem se raje odločila pisati eno po eno. Ali pa, drugače rečeno: eno knjigo in kar nekaj režij.

Bukla: Še nekaj me zanima. Kadar režiraš, delaš z velikim številom ljudi, od tehnične ekipe, sodelavcev do igralcev. Pisanje pa je osamljeno delo. Vse, kar si zamisliš, lahko izpelješ po svoje. Režija je kompromis, rezultat možnega v danih okoliščinah. Drži, da je pri pisanju manj kompromisov? Ali pogrešaš sodelavce, predloge, drugačne poglede?

Djilas: Pri pisanju te zgodbe sem odkrila, da je to precej podobno režiranju, le da nisi odvisen od vsaj 15 do 40 ljudi, ki jih potrebuješ, da narediš predstavo. Po drugi strani pa sem odkrila tudi, kako dragocena je ekipa, ko si sam. Vseeno sem navajena na timsko delo. In sem si sestavila ekipo. Najprej sem gnjavila lektorico, Ano Dušo, in potem do onemoglosti še svojo urednico Ano Ugrinovič, da sta z mano brali stavke na glas in debatirali o vsakem odstavku, dokler nisem imela za vsakega razlage, zakaj je točno tak. Za to sem jima neizmerno hvaležna.

Običaji dežele

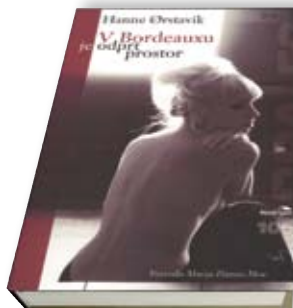
Edith Wharton

prevod: Meta Osredkar

Miš, 2016, t. v., 464 str., 34,95 €, JAK

Prevzetnost, ošabnost, koristoljubje in hedonizem. Značilnosti, ki opišejo Undine Spragg, glavno protagonistko romana Pulitzerjeve nagrajenske za književnost, ki bi ga brez težav lahko kljub nastanku leta 1931 umestili v sedanji čas. V romanu razvijena in povzpetniška hči vseskozi brezbrizno izsiljuje starše za denar. Prvega moža in njunega sina apatično zapusti, ker njegovo bogastvo ne zadovolji njenih pohlepnihih materialističnih vzgibov. Po selitvi iz velikega New Yorka v aristokratski Pariz se poroči vnovič, vendar tudi v drugem zakonu najde veliko razlogov, zakaj jo zakon onesrečuje. V tretje končno sreča takega moža, ki na videz lahko ugodi in zadosti njenim vrtoglavih potrebam. Ko bralec že skoraj verjame, da bo Undine končno uvidela, da materialno bogastvo ni največja vrednota v življenju, in se bo zadovoljila s tem, kar je dosegla, pa avtorica bralca preseneti z nepredvidljivim zaključkom. Roman, ki spada na knjižno polico poleg del pisateljice Jane Austen. > DIANA VOLČJAK

V Bordeauxu je odprt prostor

Hanne Ørstavik

prevod: Marija Zlatnar Moe

Modrijan, zbirka Bralec,

2016, m. v., 224 str., 22,90 €

»Njeno življenje ji daje občutek, kot da stoji pred odprtino, da gre proti njej, in zdaj je že skoraj tam, stoji na

robu in gleda v nekaj tam spredaj, nekaj, kar je popolnoma svetlo, kar je tako svetlo, da se nič ne vidi, ampak ve, da gre tja, da jo vodi tja.« Umetnica si za razstavnimi prostor izbere trg sredi Bordeauxa. Mimo-idoče vtke v svoj projekt, oni njo v svoja življenja. Sooblikuje jo močan oče, zveza z moškim, ki ji ostaja tuj. Kakopak, izbira si moške, ki ji ne morejo zapolniti želje po čustveni bližini. V ranljivost, osamljenost vstopajo dotiki, telesna bližina, razmišljanja o umetnosti in čustvena oddaljenost. Hm, kriza srednjih let? Ženska kot odprt prostor hrepenenj in kreacije? Je odprti prostor torej kraj, kjer se srečamo, ali kraj, kjer se zgrešimo? Vsekakor tisti, ki predrami medijski, kritiški, svoj in svet »naključnih umetnikov«. > JEDRT JEŽ FURLAN

Videti žensko

Annemarie Schwarzenbach

prevod: Tanja Petrič

ŠKUC, 2016, m. v., 118 str., 20 €, JAK

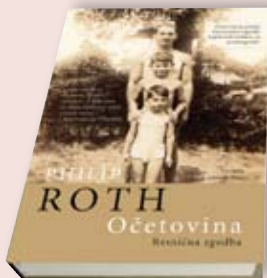
Švicarska pisateljica se je leta 1908 rodila v premožno družino tovarnarjev, ki ji je omogočala vse privilegije, ki pa jih je odločna Annemarie že v mladih letih zavrnila in začela rušiti okvire takratne meščanske družbe; namesto oblek je izbrala moška oblačila in se podala na potovanje za potovanjem, ki pa niso bila le pobeg iz realnosti, ampak tudi močan ustvarjalni navdih. V desetih letih vdranja po svetu je ustvarila več kot 300 člankov, literarno-potopisnemu opusu pa je dodala še bogato zbirko fotografij. Slovenski bralci smo šele sedaj dobili prvo izdajo njenih del, ki vključuje dve noveli, *Videti žensko* in *Lirično novelo*. Slednji sta zaradi lezbične tematike močno vplivali na recepcijo in interpretacijo pisateljčinega opusa. > VANJA JAZBEC

Očetovina

Resnična zgodba

Philip Roth; prevod: Miriam Drev

UMco, zbirka Odkrito, 2016, m. v., 210 str., 18,90 €, JAK

»Ničesar ne smeš pozabiti,« si ukaže Philip Roth (1933), slavni ameriški pisatelj judovskega rodu, večkratni kandidat za Nobelovo nagrado, ko ošine očetov debel in čvrst penis (»V celoti krepkejši od mojega,« zapiše). Da si ga bo ohranil v spominu, ko bo hudo bolni oče mrtev. Tako morda lahko prepriča, da spomin na pokojnika ne bo zvedenel v nekaj poduhovljenege: »Natančno si moram zapomniti, natančno zapomniti čisto vse, zato da bom lahko, ko ga ne bo več, poustvaril očeta, ki je ustvaril mene.« In si je med njegovo boleznijo pisal dnevnik opazovalca staranja (»Starost pač ni piknik, kajne?«), pešanja in umiranja.

Rothova močna pisava, obarvana s trpko (samo)ironijo, brez kančka sentimentalnosti, spregovori o pomembnih rečeh: kako ohraniti spoštovanje in dostojanstvo starega človeka, kako slišati njegove potrebe in uresničevati njegovo voljo, ne zdravnikove ali svojcev. Spoštovanje, sočutje, empatija so odgovori, ki jih pokaže ta presunljiva avtobiografska zgodba. Prebrati bi jo moral vsak otrok starajočih se staršev, vsi zdravniki in medicinske sestre, ki jih poklicno obravnavajo.

Operirati ali ne očetov hitro rastoči tumor v glavi, ki mu je že uničil eno oko, povsili polovico obraza, najedel občutek za ravnotežje? Ena ali morda celo dve sedem, osem ali več ur trajajoči operaciji bi morda sprostili kak živec in preprečili hitro uničenje prebavnega trakta, za nekaj mesecev torej podaljšali življenje, lahko pa bi bilo tudi slabše in bi šestinosemdesetletnega očeta oropali še teh funkcij, ki za silo delujejo. Kaj storiti, sprašuje zaskrbljeni sin očeta, zdravnike, brata in samega sebe. Kaj storiti? »Samo sivo mreno naj mi operirajo, da bom videl na nepoškodovano oko,« ponavlja oče, ki mu je to prioriteta, samo to. »Zakaj mora človek umreti? Vsa koga bi spravilo v bes, to vprašanje. Ko pa je vendar nepogrešljiv, porkaduš, če že ne več za druge, potem vsaj zase! Čemu bi torej moral umreti? Naj mu vendar neka brihtna glava odgovori na to.«

Rothova pripoved, v kateri mrgoli zgodb judovskih priseljencev, za katere ima oče osupljivo živ faktografski spomin, pne lok od otroštva in nasprotovanja očetovi avtoritarni volji – bil je nezmotljiv zavarovalniški agent samo s končano osemletko, ki je z odpovedovanjem in železno samodisciplino štirideset let garal za družino in ji »z besedami vrtal luknje v glavo« – do sočutne nege obnemoglega starca. Ko počisti po hiši razmazan očetov drek, doživi razsvetljenje: vse je tako, kot je prav in mora biti. Človek počišči drek za očetom in po končanem delu so vsi občutki drugačni kot prej: »Ko enkrat zaobideš svoj gnus in se ne zmeniš za slabost ter z enim skokom pustiš za sabo fobije, zabetonirane kot tabuji, ti preostane nezaslišano veliko življenje, ki je dragoceno.« To je torej bila očetovina, ugotovi pisatelj: »Ne denar, ne tefilina, ne lonček za britje, temveč drek.«

Na dolge proge

Samo Rugelj

Litera, zbirka Piramida, 2016, m. v., 201 str., 18,90 €, JAK

O svoji očetovini piše tudi Samo Rugelj (1966). Ganljivo! Ker mu je oče predal tek kot pomembno dediščino volje in samodiscipline pa tudi moške bližine, v (avto)biografskem romanu opisuje svoj tek skozi življenje, da bi orisal enak lok kot Roth: od spominov na otroštvo do spremljanja očetove smrti, ki jo v romanu »posvoji« in tako v slovensko literaturo vpelje »spomin na prihodnost«. Na neizogibno minevanje in smrt, ki ni grozljiva, če je bilo življenje izpolnjeno. Prepoznano lastno poslanstvo – oba z očetom so zaznamovale knjige –, urejeni odnosi z bližnjimi in s tekom v dobesednem in metaforičnem smislu prepletena močna družina, ki jo sin zmora vzpostaviti kljub drugačni očetovi zgodbi. Ko so plačani računi, zaključeni življenjski krogi in je ob moškem »srna, ki je tekla pred njim v Modrih planinah«. Čeprav je v Rugljevi knjigi veliko opisov teka, to ni tekaški, temveč ljubezenski roman. Kot je tudi Rothov. Očetovina je dediščina, ki prehaja z očeta na sina, in oba R-ja sta jo sprejela in povzela v knjigi, ki besede ljubezen skoraj ne omenja, a je na straneh odtisnjena z veliko začetnico: Ljubezen. Saj za to v življenju gre, kajne?

P. S. Pogovor o obeh knjigah bo na Čajanki z Manco Košir v knjigarni Konzorcij, v torek, 4. aprila, ob 18. uri. Lepo povabljeni!

Tito je mrtev

Marica Bodrožič

prevod: Ana Jasmina Oseban

Modrijan, zbirka Bralec,

2016, m. v., 144 str., 10,90 €, JAK

Prvenec hrvaške pisateljice, ki ustvarja v Nemčiji, je zbirka štiriindvajsetih kratkih zgodb, ki jih je geografsko umečila na območje njene

rodne domovine, časovno pa v obdobje od Titove smrti do njene selitve v Nemčijo tri desetletja kasneje. Fragmentarne spomine iz dobe otroštva je zapisala na prefinjen način. V zgodbe je vpletla navadne ljudi, vsakega po svoje porinjenega v lastno življenje, ki jih dela hkrati posebne in zlite z okolico. Zapisi so izrazito stvarni, hladni in na trenutke boleči, vendar pa jim z vsakokratnimi sočasnimi nadrealističnimi avtoričinimi miselnimi pobeži v fantazijo in barvnimi prisposodobami iz narave vdahne magičnost in celo lahkotnost, preprostost in svobodo. Kot otrok, ki si odgovore na tisto, česar ne razume, ustvari v svoji domišljiji. > DIANA VOLČJAK

Jajčka vseh velikosti

Dušan Dušek

prevod: Maruša Avman et al.

Javni zavod RS za kulturne dejavnosti,

zbirka Mentorjeva prevajalnica,

2016, m. v., 148 str., 12 €

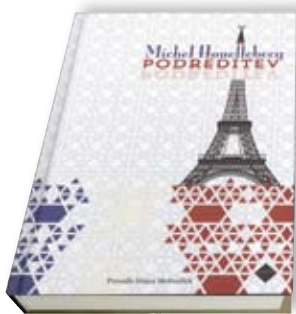
Mladost na Slovaškem

»Lahko bi si to predvajal kot film: v glavi sem vedno nosil majhen kino. Kar je imelo svoje prednosti: ni mi bilo treba kupovati vstopnic, lahko sem se usedel, kamorkoli sem želel – in lahko sem hodil tudi na prepovedane filme,« zapiše avtor v nikakor krotkih družinskih zgodbicah iz petdesetih let preteklega stoletja na Slovaškem. Bizarni, sanjavi, ljubiteljski ptic, zbiralci znamk, raziskovalci otroške seksualnosti, stric, ki vidi na oni svet, so družinski in knjižni junaki. Na dušek prebrano. In res – padeš v slovaško verzijo filma *Ostani z mano*. Brez trupla, še vedno dovolj bizarno, toplo in duhovito. > JEDRT JEŽ FURLAN

Podreditev

Michel Houellebecq
prevod: Mojca Medvedšek
Cankarjeva založba,
2016, t. v., 232 str., 24,94 €

Romane razvpitega in pogosto kontroverznega francoskega pisatelja Michela Houellebecqa (1958) v slovenščini dobro poznamo, saj imamo prevedena vsa njegovega dela, med katerimi so najbolj znani *Osnovni delci*, *Platforma* ter *Zemljevid in*

ozemlje, za katerega je dobil Gouncourtovo nagrado. *Podreditev* je njegov zadnji roman iz leta 2015, pri katerem je izid nesrečno sovpadel s terorističnim napadom na časnik Charlie Hebdo, zaradi česar je doživel tudi neposredno medijsko povezavo z napadom.

... aktualna
družbena
satira ...

Houellebecq namreč v slogu nekakšne antiutopije špekulira z alternativno različico bližnje prihodnosti. Leta 2022 francoski predsednik namreč postane musliman, kar ima za posledico veliko preobrazbo francoske družbe. Vse to relativno resignirano spremlja glavni junak

François, sicer univerzitetni profesor literature, ki v srednjih letih živi svoje osamljeno življenje, tega pa zgolj sem ter tja popestri s kratkotrajnimi zvezami s študentkami ali pa obiski pri prostitutkah. Aktualna družbena satira. > SAMO RUGELJ

Lepota je pogubna

Eka Kurniawan
prevod: Alenka Moder Saje
Cankarjeva založba,
zbirka Moderni klasiki,
2016, t. v., 352 str., 34,96 €, JAK

Redkokdaj imamo priložnost brati indonezijsko literaturo, kljub temu da gre za državo, ki je po številu prebivalcev med največjimi. *Lepota je pogubna* je epos iz leta 2002, ki ga je napisal veliki indonezijski literarni talent Eka Kurniawan (1976), že dodobra znan in prevajan, s svojim romanom *Tiger-mož* pa tudi nominiran za mednarodnega bookerja. *Lepota je pogubna* je roman, ki ga je avtorica spremne besede Gabriela Babnik uvrstila v žanr t. i. indonezijskega magičnega realizma. Ne brez razloga, saj v tem delu mrtvi vstajajo od mrtvih, živi pa (včasih) tudi letijo, vse to pa samemu pisanju še zdaleč ne jemlje prepričljivosti. Morda celo nasprotno. Roman vzleti v trenutku, ko po enaindvajsetih letih iz groba vstane Davi Aju, prostitutka, ki je umrla nekaj dni zatem, ko je povila četrto hčerko. Potem pa se pred nami odvije živopisna in eksplozivno dinamična družinska kronika, položena na indonezijsko (polpreteklo) zgodovino ter folkoro, prestreljena z nizozemskim kolonializmom (Indonezija je postala neodvisna šele ob koncu druge svetovne vojne), pogosto brutalnimi posledicami japonske okupacije ter prav tako razgibanim in nevarnim povojnim obdobjem, kar vse je bil čas, ko je bilo prodajanje in/ali predajanje svojega telesa za ženske včasih edina valuta, ki jim je omogočala preživetje. Roman, ki ponuja vpogled v indonezijsko zgodovino zadnjih desetletij. > SAMO RUGELJ

... indonezijski
magični
realizem ...

Japonski ljubimec

Isabel Allende
prevod: Veronika Rot
Mladinska knjiga, zbirka Kapučino,
2016, t. v., 336 str., 32,96 €

V Lark Housu, zadnjem bivališču svobodomiselnih starostnikov, iskalcev duhovnih poti, poslednjih živečih hipijev in ostarelih ekoloških aktivistov, so

se križale poti mlade negovalke Irine, ki je v tej neobičajni bivalni skupnosti končno našla nekaj miru pred svojo zapleteno preteklostjo, in premožne ostarele umetnice Alme. Ženski, tako različni v letih in družbenem statusu, se v normalnih okoliščinah ne bi nikoli srečali, tukaj pa sta stkali iskreno zaupanje in vsakodnevno službeno rutino podaljševali še v popoldneve, ko je Almo obiskoval simpatični nečak Lenny. Mlada sta občudovala Almo (in skrivaj tudi drug drugega) ter pozorno poslušala njene pripovedi o preteklosti, še posebej so ju zanimali skrivnostni pobeги, pisma in redne pošiljke dehtečih rož, ki so staro damo vedno spravili v otožna stanja. Priljubljena čilska pesnica (*Hiša duhov*, *Otok pod morjem* ...) je tudi tokrat napisala magično ljubezensko zgodbo s tako nepričakovanimi obrati in zasuki, da vas zagotovo ne bo pustila hladnih. > RENATE RUGELJ

Ljubezenski roman

Ivana Sajko
prevod: Polona Glavan
Modrijan, zbirka Bralec,
2016, m. v., 120 str., 10,90 €, JAK

Na trenutke grotesken roman, ki zaradi aktualne družbene tematike pritiče tudi slovenskemu prostoru in času, čeprav ga je avtorica geografsko umestila na območje naše sosednje države.

Hrvaška pisateljica in gledališka režiserka v njem jedrnato in ostro povzema sodobno odnosnostno ali, širše, ekonomsko-socialno problematiko. Moški in ženska z otrokom, ujeta med zeleno harmonijo partnerskega odnosa in neizprosno realnostjo, ki od njiju terjaja vsakodneven boj za osnovne dobrine. In plačevanje mesečne najemnine za pretesno luknjo, v kateri vsi trije obstajajo. Ne živijo. Obstajajo. V to njihovo navidezno brezupnost in skelečo realnost pa vsakokrat učinkovito zareže z na videz utopično idejo o boljšem in lepšem jutri, o prihodnosti, kjer bo trpka preteklost končno le še spomin, kateremu se bosta on in ona, zaljubljena in ljubljena, nekoč »samo še smejala«. Stvarno branje za zaupanje v izjemno moč človeških odnosov. Tudi ko postanejo vsakdanji. > DIANA VOLČJAK

Spletni antikvariat

www.bukvarna.net

Dobre knjige iz starih časov

Ščuka

Gabriele d'Annunzio: pesnik, zapeljivec in vojni pridigar
Lucy Hughes-Hallett
prevod: Andrej E. Skubic
Modrijan, 2016, t. v., 688 str., 32,90 €, JAK

Obstajajo običajne biografije, ki opisujejo življenja znanih in posebnih ljudi, obstajajo pa tudi izjemne biografije znanih in posebnih ljudi. *Ščuka*, veličastna in mnogoplastna biografija razvpitega italijanskega pesnika, pisatelja, vojaka, gizdalina, megalomana in vsestranskega zapeljivca Gabriela d'Annunzia (1863–1938), po katerem se je zgledoval tudi Mussolini, je ena od slednjih. Lucy Hughes-Hallett (1951) je angleška zgodovinarica, ki je do zdaj že napisala odmevno biografijo o Kleopatri ter portrete različnih nadjudi z naslovom *Junaki*, v *Ščuki*, ki je izvirno izšla leta 2013 in jo je izvrstno prevedel Andrej E. Skubic, pa je presegla samo sebe. Avtorica v izpiljenem slogu ter z virtuoznim, sugestivnim jezikom pred nami razpre veličastno zgodovinsko fresko, v njeno središče pa postavi d'Annunzia (po njegovem mor-da najbolj znanem romanu *Zmagoslavje smrti* ga kot pisatelja poznamo tudi pri nas) ter njegovo življenje in dejanja osvetljuje z različnih zornih kotov ter v širokem družbenozgodovinskem okviru. Vse, kar je počel d'Annunzio, je bilo grandiozno in megalomansko. Če si je sposojal ideje drugih avtorjev, si jih je prisvojil tako intenzivno, da je izgledalo, kot da so njegove. Če je pisal drame, si je zraven zamislil tudi tako razkošne scenografije (kasneje pa tudi skrbel za njihovo natančno realizacijo), da so celo znani scenografi odstopili od njihove izdelave, saj so jih smatrali za preveč zahtevne. Če je osvajal ženske, se ni ustavljal pred njihovim upiranjem in zmrdovanjem nad njegovo zunanjo pojavo, in ponje, kljub morebitnim zavrnitvam, še naprej pošiljal kočije, polne cvetja, ter jih neumorno vabil k sebi. Seveda je bil d'Annunzio kontroverzen, (tudi) osovražen, proglašen za fašista in podobno: a bil je tudi človek z življenjsko zgodbo, večjo od življenja samega. Iz nje pa je Lucy Hughes-Hallett napisala knjigo, ki je večja tudi od njegove življenjske zgodbe. > SAMO RUGELJ

Nagrada Samuela Johnsona za stvarno literaturo 2016
Nagrada Costa v kategoriji življejeepisov 2013
Nagrada Duffa Cooperja 2014
Nagrada za politično biografijo 2014

Dvoje življenj – en cilj

Thea Schreiber Gamelin
izbor slik: Marijan Pušavec
prevod: Zdenka Serajnik
Celjska Mohorjeva družba,
2016, t. v., 352 str., 25 €

Thea Schreiber Gamelin (1906–1988) je bila slikarka, rojena na Pomorjanskem na severu Nemčije. Na radiu je nekoč poslušala oddajo o novih knjigah, med katerimi so predstavljali tudi *Samotno potovanje* Alme Karlin, in se tako močno navdušila nad njenim pisanjem, da je stopila z njo v stik. Preostalo je zgodovina, bi lahko rekli, kajti Thea in Alma sta ostali usodno, življenjsko povezani vse do prezgodnje Almine smrti (1950) – Thea se je namreč leta 1934 preselila k Almi in tam ostala in živela še po njeni smrti. Poimenovali sta se dušni sestri. Thea je leta 1969 začela pisati obsežno pripoved, ki jo lahko beremo v prevodu Zdenke Serajnik. Literarizirana avtobiografija je zanimiva tudi s tega stališča, da poleg avtoričine zgodbe (pripovedi o zamenjanih otrocih – ena od njih je avtorica) osvetljuje tesno prepletenost z Almo in njuno skupno življenje v prvi polovici 20. stoletja. > SABINA BURKELJCA

Pozni november za pesnika

Biografska pripoved France Balantič
France Pibernik
Celjska Mohorjeva družba,
2016, m. v., 228 str., 22,50 €

V *Poznem novembru za pesnika* France Pibernik na novo aktualizira življenjsko zgodbo enega od slovenskih pesniških genijev, ki so umrli v zgodnjih dvajsetih letih in s kratko življenjsko sapo ustvarili pomemben opus. Avtor se vživlja v čas in prostor predvojne Slovenije in korak za korakom gradi pripoved o rojstvu pesnika, razpetega med katolištvo in vse bolj navzoči socializem. Balantič, ki je v OF pripadal struji krščanskih socialistov, je tudi v zaporu, kjer se je v začetku vojne družil z drugimi kulturniki, ostajal bolj ko ne sam. Med drugim so ga odpeljali v Gonars, po vrnitvi pa se je v njem zgodila prelomna odločitev, da se pridruži vaški straži. Življenje je izgubil novembra 1943 ob napadu partizanov v Grahovem. Pibernik spretno vrtinči pripoved okrog kulturniških vidikov Balantičevega življenja ter okoliščin nastanka pesmi, ki jih danes umeščamo v slovenski pesniški kanon. > ŽIGA VALETIČ

TRAGEDIJA LJUDSTVA

RUSKA REVOLUCIJA

1891–1924

www.modrijan.si
prodaja@modrijan.si
080 23 64

Založba Modrijan
Poljanska cesta 15, Ljubljana
Modrijanova knjigarna
Cankarjev trg 17, Škofja Loka

-30%

Ob 100-letnici ruske revolucije

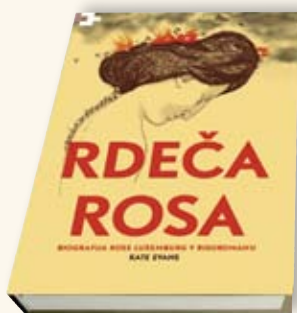
Prevedel Matej Venier
16 × 23,5 cm • 1000 strani
trda vezava • redna cena: 55,50 €

Rdeča rosa

Biografija Rose Luxemburg
v risoromanu

Kate Evans

prevod: Anja Golob, Katja Šaponjič
VigeVageKnjige, zbirka Risoromani,
2016, m. v., 222 str., 25 €

Stripovsko-romaneskna biografija velike judovske intelektualke, levičarke, (pred)feministke, borke za delavske, to je človekove pravice, gonilne sile emancipatornih gibanj in ženske, ki je živela pred časom (vse bolj se zdi, da je še vedno tako), je bralno-gledalski užitek, ki lahko kompleksno in travmatično ter zgodovinsko-politično kolikor je mogoče intenzivno življenjsko zgodbo Rose Luxemburg uspešno približa tudi tistim z ne najbolj razkošnim znanjem, spominom in vedenjem. Torej – širšemu krogu bralcev.

Britanska avtorica Kate Evans, sicer striparka in aktivistka, ki se zadnje čase posveča begunskemu vprašanju, je z neposredno pripovedjo (in risbo), ki je osvobodjena črno-belih binarnih vrednostnih sodb, opravila veliko delo. Lik »rdeče Rose«, ikone vseh mogočih levičarskih gibanj, katere misli ne izgublja svoje (včasih dobesedno) eksplozivne moči tudi 98 let po njeni nasilni smrti (1871–1919), v *Rdeči Rosi* zaživi v vsej svoji polnosti.

Avtorica skoraj mitološkemu bitju evropske levice nadene žensko telo in obraz, povrne ji javno odtegnjeno strast in jo, tako oživljeno z vsemi svojimi manki in odkloni, osvobodi »zlate kletke« idealiziranja, v katero so jo desetletja zapirali veliki ideologi in interpreti časa bližajočih se in – sproti – uresničujočih se globalnih kataklizem.

Kate Evans se v risoromanu močno približa Joeju Saccu, nespornemu kralju stvarnega, družbeno angažiranega in žurnalističnega stripa. V času diktature vizualnega in do obisti skrhane – in hkrati razpršene – pozornosti je ravno risoroman lahko vezni člen med manjšino (bralci) in večino (gledalci). > BOŠTJAN VIDEMŠEK, DELO

Antarktika

Jean-Claude Bartoll

ilustracije: Bernard Kollé
prevod: Miha Linec, Zavod Strip art
Buch in Zavod Strip art,
2017, t. v., 144 str., 36 €, JAK

Pustolovski strip dveh prepoznavnih ustvarjalcev, scenarista Jeana-Clauda Bartolla in mednarodno prepoznavnega slovenskega risarja Bernarda

Kolleja, prinaša priredbo ene največjih pustolovščin v zgodovini človeštva. Gre za osvajanje enega zadnjih neraziskanih območij naše planeta – Antarktike in južnega tečaja. Risoroman, ki v eni knjigi združuje tri albume, nam resnično zgodbo rivalstva (in večinoma realne like) med dvema ekspedicijama, norveško in britansko, predstavi skozi ljubezensko zgodbo dveh fiktivnih junakov, norveškega kapitana Knuta Larsona in njegovega dekleta Maureen Bannec. Njune poti se po tem, ko Larsona po krivem obtožijo uboja, za nekaj časa razidejo, vendar njuna ljubezen ne pozna meja in ovir, tako da se znajdetata vsak na svoji ladji, ki plujeta proti ekspediciji na južni pol. Maureen se namreč pridruži kapitanu Scottu, ki je trdno odločen, da bo prvi zasadi britansko zastavo na južni pol, Larson pa se mora skriti pred roko pravice, zato se pridruži izkušenemu raziskovalcu Amudsenu, ki skuša kot na južni pol popeljati Norveško. Pred nami se tako odvije enkratno izrisana pustolovščina, v kateri se mešajo polarni mraz in vroča ljubezen ter pustolovščina in tragedija. Stripovska zgodba, ki ne popusti do zadnje strani! > SAMO RUGELJ

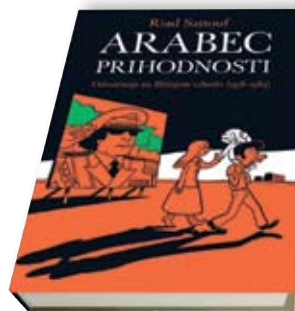
... pustolovski
strip ...

Arabec prihodnosti

Odraščanje na Bližnjem vzhodu
(1978–1984)

Riad Sattouf

prevod: Barbara Pogačnik
Forum in LUD Literatura,
2016, m. v., 160 str., 16 €, JAK

Filmski ustvarjalec in striporisec sirjsko-francoskih korenin Riad Sattouf (1978) je nova zvezda romana v stripu. Njegov strip *Arabec prihodnosti: Odraščanje na Bližnjem vzhodu (1978–1984)*, v katerem avtobiografsko opisuje svojo mladost in svojo mater ter očeta, zaljubljenca tako v Francijo, kjer je doktoriral iz zgodovine, kot v idejo panarabizma, zaradi katere se je z družino večkrat selil, začeni v Libijo, je na Zahodu postal velik hit ter pred kratkim dobil tudi svoje nadaljevanje, v katerem Sattouf obdeluje leti 1984 in 1985. Avtor bralca z učinkovito risbo pelje skozi zapletene družbenopolitične situacije Sredozemlja in Bližnjega vzhoda. Dostojen naslednik *Perzopolisa*, ki je v slovenščini izšel leta 2008. > SAMO RUGELJ

Sin očeta medveda

Nicolas Presl

Forum, zbirka Ambasada Strip,
2016, m. v., 231 str., 12 €, JAK

Francoski ustvarjalec mlajše generacije v svojih delih ves čas poudarja žar in moč izrisanih podob, kakršne ustvarja sam. Njegova stripovska tehnika v sebi nosi med drugim tudi primesi prvinskega, celo surovega, a to samo še okrepi

sporočilnost upodobljenega. Preslove zgodbe so nekaj posebnega, saj so razen nekaterih števil in posameznih besed, ki označujejo določene ustanove v zgodbi, podane brez besedila. Avtor tako bralca angažira, da skrbno sledi poteku dogajanja, ob tem pa mu dopušča obilo lastne interpretacije. Oboje pripomore k še večjemu končnemu učinku, zaradi česar je strip brez besed, ki poudarja vprašanja o temeljnih človeških vrednotah, v resnici še kako gostobeseden pa tudi poln nadvse aktualne simbolike: »medvedji človek«, glavni junak, je resda drugačen od okolice in je zato pogosto zasmehovan in ponižan. A ko spozna, da bo preživel le, če bo znal svojo vrednost poiskati v sebi, v svojih notranjih zakladih, gre lahko naprej z dvignjeno glavo. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Glista na begu

Tomaž Lavrič

Buch in Zavod Strip art,
2016, t. v., 76 str., 16 €, JAK

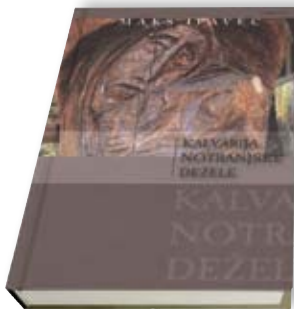
Eno od zgodnejših stripovskih del letošnjega nagrajenca Prešernovega sklada je bilo v nadaljevanjih objavljeno v *Mladini* leta 1997, kasneje pa je v albumski obliki izšlo v Franciji (1999), Italiji (2003) in na Hrvaškem (2008). V slovenščini smo knjižno/albumsko obliko dobili natanko dve desetletji po izvirnem nastanku. V tej dinamični zgodbi se je Lavrič s črno-belo tehniko, ki gradi na jasnem kontrastu med belo in črno ter na izvirno zmontirani in skadrirani risbi, poigral s prigradami Gliste, ne preveč perspektivnim posameznikom naše družbe, ki najraje sanja o Havajih in lepoticah s plaže, v resnici pa poseduje ob šanku, pije in ogovarja ženske na sosednjem stolu. Potem pa po spletu okoliščin pade v mafijško-policijsko-vojaško godljo, iz katere se skuša izvleči z lastno iznajdljivostjo in zmožnostjo prilagajanja na nepričakovane situacije. Konec je seveda prepoznavno »lavričevski«. > SAMO RUGELJ

Kalvarija notranjske dežele

Maks Ipavec

Družina, zbirka Čas in ljudje,
2016, t. v., 238 str., 19,90 €

Maks Ipavec, duhovnik iz Begunj pri Cerknici, se v *Kalvariji notranjske dežele* posveti tragediji, ki jo je druga svetovna vojna prinesla na Notranjsko, zlasti elementom državljanske vojne, ki se je bila med partizani in domobranci. V nizu trpkih poglavij potuje od primera do primera, od družine do družine, iz kraja v kraj, iz leta v leto in natančno popisuje morijo, ki se je odvijala na domovih ter v gozdovih, jamah in brezni. Kot sodelujočega pri izkopu morišča v Mačkovcu avtorja zanima izključno pobijanje in mučenje, ki so ga izvajali partizani, vzporedno pa tehta, kako sta se skozi čas v teh krajih spreminjala prisotnost in vpliv italijanskih enot. Knjiga temelji na izkopih in pričevanjih. > ŽIGA VALETIČ

Guardians of the Spoon

Manca Juvan, Saša Petejan, Urška Strle

ZRC, 2016, spirala, 112 str., 49 €

S spiralo vezana črna, s črnim kartonskim ovojem zaščiten knjiga je že na pogled posebna. Tako kot pot, po kateri je nastala z namenom, da bi zaradi političnih koristi zamolčani zločini fašistične Italije vstopili v zgodovinski spomin. Je tudi edini del projekta z razstave fotografij

ter radijskim in televizijskim dokumentarcem, ki se ga da vzeti v roke. Fotografijnjo Manco Juvan ter novinarko Sašo Petejan in zgodovinariko Urško Strle je pretresla in povezala izkušnja Janeza Maršiča iz Kočevja, ki je v Italiji poiskal kraj, kjer je bil interniran njegov oče. Tej zgodbi so sledile druge, podobne. Avtorice so jih izluščile iz pripovedi preživelih žrtev italijanskih koncentracijskih taborišč, o katerih se ne ve nič ali veliko manj kot o nacističnih, čeprav so možje, žene in otroci trumoma umirali tudi na Rabu, v Gonarsu, Renicciju in drugod. Žlica je internirancem povsod dajala upanje, da bodo morda preživeli; kdor je ni znal ali mogel obvarovati, je bil zapišan smrti. > IZTOK ILICH

Zavetje v pečevju

Janez Gregorin - Igor Zagrenjen

Celjska Mohorjeva družba,
2016, m. v., 412 str., 23,50 €

Zgodbo *Zavetje v pečevju* je alpinist in filozof Janez Gregorin v obliki podlistka pisal za glasilo *Slovenski dom*, potem ko sta ga, starega trideset let in zelo bolnega, močno prizadela začetek druge svetovne vojne in nemška okupacija. Vzporednico takratnim razmeram je videl v francoski okupaciji pod Napoleonom leta 1810, ko so se slovenski kmetje uprli in se obenem umaknili v zasilna domovanja v gorah. Skozi pisanje o daljni preteklosti je Gregorin osvetljeval živo dogajanje okrog sebe, trpko človeško snov pa je črpal tudi v lastnem življenju, ki je bilo – z izjemo velike ljubezni do gora – dokaj nesrečno. Podlistek, ki je bil motiviran narodnobuditeljsko in obsega skoraj štiristo knjižnih strani, je izhajal vsega pet mesecev, Gregorina, ki je bil v njem podpisan kot Igor Zagrenjen, pa je bolezen vzela oktobra istega leta. > ŽIGA VALETIČ

Moj Dunaj

Mojca Gätz

Mohorjeva Celovec, 2016, m. v., 375 str., 34,90 €

Ob nedavni 100. obletnici smrti skoraj sedemdeset let vladajočega Franca Jožefa I. in s tem povečanega zanimanja za skupno preteklost je Dunaj še nekoliko bolj privlačen cilj slovenskih obiskovalcev, kot je sicer. Kulturnozgodovinski vodnik po prestolnici – prvič in poslednjič skupni tudi vsem Slovincem – seveda ustreže radovednosti v tej smeri. Velik del vsebine je namenjen zgodovini mesta in Habsburžanov ter opisom zlasti z njimi povezanih znamenitosti v 23 dunajskih okrajih. O tem je mogoče najti toliko in še več tudi v drugih virih, zato pa malo ali nič o slovenskem deležu v podobi in duhu Dunaja, kakor se mu je poznavalsko posvetila dunajska Slovenka Mojca Gätz. Ker izkušena vodnica po mestu in okolici v ilustriranem priročniku med drugimi, iz svoje vednosti in perspektive, šestkrat omenja Frana Miklošiča, osemkrat Ivana Cankarja, dvanajstkrat Maksa Fabianija in kar sedemnajstkrat Jožeta Plečnika, ga je upravičeno nasloвила *Moj Dunaj*. > IZTOK ILICH

Niti uporabni niti estetski objekt

Petra Čeperin

ZRC SAZU, 2016, m. v., 256 str., 19 €

Urednica strokovne zbirke *Teoretska praksa arhitekture*, Petra Čeperin, tukaj nastopa kot avtorica razprave s podnaslovom *Strukturalna logika arhitekture*.

Knjigo – poleg uvodnega Arhitektura v svetu – sestavljajo razdelki: Štiri pozicije v arhitekturi, Od nemočne ga odpora k prebojni afirmaciji, Strukturalna logika arhitekture, Štirje nosilni elementi arhitekture, Arhitekturni pogoj, Arhitekturni akt in arhitektura kot subjekt ter Arhitekturni objekt. Avtorica svoje delo označi za zaris teoretske konstrukcije arhitekture kot kreativne ozroma miselne prakse, pri čemer jo zanima možnost vztrajanja pri prakticanju tako opredeljene arhitekture v današnjem svetu čistega kapitalizma, katerega značilnost je, da izključuje oziroma skuša nevtralizirati vsako takšno delovanje. > IZTOK ILICH

Portret srečnega človeka

André Le Nôtre (1613–1700)

Erik Orsenna; prevod: Zoja Skušek

Založba /*cf., 2016, m. v., 173 str., 15 €, JAK

»Sir, iz zidarja ste naredili vrtnarja; pripravil vam je jed po svojem okusu,« je André Le Nôtre navrgel Ludviku XIII. Dolge ure sta se sprehajala po vrtovih Versaillesa in se pogovarjala. Le Nôtre je bil mojster perspektive in na vrtovih je uporabil vso noro zaljubljenost 17. stoletja v vodo. Ko se je kralj sprehajal po vrtovih, so se skladno z njegovim korakom sprožali takrat številni vodnjaki, upodabljali so življenjsko strast. Menjavali so cvetlične lončke, ustvarjali klimo, da je izbirčni kralj vsak dan v letu dobil hruške in jagode. »Versailles je bil vsaj toliko park kolikor knjiga, biblija, s katero kralj božanstvo govori sam o sebi in se ustvarja, pri tem pa uporablja vse mogoče pripovedi (alegorije, digresije, skrivnosti, presenečenja) ter v slavljenje vključuje vsa bitja, božanstva, ljudi in živali,« zapiše Orsenna. Knjiga je navdihujoča. Orisuje kontekst časa, duhovito in pronicljivo nas skozi oči kraljevega vrtnarja vodi skozi urejanje vrtov, razmišljanja o oblasti, umetnosti in še marsičem. > JEDRT JEŽ FURLAN

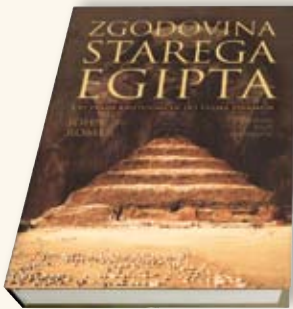
Zgodovina starega Egipta

Od prvih kmetovalcev do Velike piramide

John Romer

prevod: Uroš Gabrijelčič

Slovenska matica, 2016, t. v., 384 str., 33 €, JAK

Romer (1941) je priznani angleški arheolog, ki je svoje življenje posvetil raziskovanju zgodovine v Egiptu in na Bližnjem vzhodu, kjer je opravil tudi obsežna terenska dela, s tega področja pa je do zdaj izdal tudi kar nekaj odmevnih temeljnih knjig. *Zgodovina starega Egipta* je njegov najbrž najbolj ambiciozen avtorski projekt, zamišljen v treh knjigah, ki jih bomo, tu gre pohvala Slovenski matici za to odločitev, dobili tudi v slovenskem prevodu. Prvi del pokriva obdobje približno dveh tisočletij in pol. V njem nas Romer popelje v dolino in delto reke Nil ter nam nazorno pokaže, kako se je tam (prvi del) spremenilo življenje iz lovsko nomadskega v poljedelsko in kdaj, kako je potekalo bivanje na tak način (od leta 5000 do 3200 pr. n. št.) in koliko časa ter kako je sčasoma prišlo do kraljev oziroma faraonov v obdobju 3200 do 3000 pr. n. št. (drugi del). V zgodnjem faraonskem času ti seveda še niso predstavljali vladarjev jasno zamejene ozemlja, do česar je prišlo v obdobju stvarjenja kraljestva med 3000 in 2650 pr. n. št. (tretji del). Naslednje obdobje, čas Djoserja in njegovega vezirja Imhotepa, »prvega genija«, je obdobje, ko so začele nastajati prve piramide, najprej Djoserjeva, ki je bila v svoji osnovi še precej preprosta, čeprav je v arhitekturnem in gradbenem smislu predstavljala prelom s tradicijo (četrti del, ki zajema obdobje 2675 do 2650 pr. n. št.). Potem pa je nastopil čas, ki sta ga zaznamovala Sneferu in Kufu (peti del in obdobje 2650 do 2550 pr. n. št.), saj so v času prvega precej posodobili gradnjo piramid, v času drugega pa je tovrstna arhitektura dosegla vrh in popolnost z Veliko piramido pri Gizi, imenovano tudi Keopsova piramida. Nedavno je v angleščini že izšlo nadaljevanje te monumentalne trilogije o starodavni civilizaciji, ki ne neha vznemirjati. Kmalu ga lahko pričakujemo tudi v prevodu. >SAMO RUGELJ

... ambiciozen avtorski projekt ...

HOSPICKAFE – TOREK, 28. 2. in 28. 3. 2017, OB 18. URI

Februarski Hospickafe bo spregovoril o našem najhujšem strahu – strahu pred smrtjo in kako ravnati z njim. Gosta **Mance Košir** bosta psihoterapevt **Janko Bohak** in **Carmen L. Oven**, avtorica romana *Tihotapci miru*, ki bo pogovor tudi navdihoval.

Marčevski Hospickafe pa bodo obogatila spoznanja o terapevtskem pisanju med hudo boleznijo. **Manca Košir** je povabila na pogovor **Darjo Molan** s knjigo *Vem, da zmoreš, Darja: Moje soočanje z rakom dojke*, in **Braneta Knehtla** s priročnikom *Sporočilo prijateljem*.

KNJIŽNE PERIPETIJE Z DAMJANOM – SREDA, 15. 2. 2017, OB 18. URI

Za februarske knjižne peripetije je **Damjan** izbral knjigo **Hendrika Groena**, nizozemskega avtorja pod psevdonimom, ki je s svojim hudomušnim dnevnikom osvojil srca bralcev po vsem svetu. Z vprašanjem *Kako z življenjem narediti še kaj* se bodo spopadli tudi Damjanovi gostje, ki so vsi po vrsti nekaj posebnega. Po več desetletjih javne izpostavljenosti so še zmeraj zelo aktivni, šarmantni, predvsem pa s pretanjenim smislom za humor. **Damjan** pravi, pustite se presenetiti!

OD PRVE DO ZADNJE STRANI – SREDA, 22. 2. in 29. 3. 2017, OB 18. URI

Tina Batista Napotnik, diplomirana biologinja z doktoratom medicinskih znanosti, raziskovalka v laboratoriju za biokibernetiko, je pred enim letom izdala svoje prvo literarno delo, roman *Tunel*, ki ga je časopis Delo celo izbral za svoj podlistek. *Tunel* govori o generaciji štiridesetletnikov na pragu krize srednjih let v prepoznavnem slovenskem okolju. Kako avtorica gleda na preteklo leto življenja in roman, bo pripovedovala v pogovoru z **Majdo Kne** v sredo, 22. februarja.

V marcu pa se bosta o romanu *Saturnovi prstani* **Winfrieda Georga Sebalda** pogovarjala velika navdušenca nad tem avtorjem, gledališki, filmski, televizijski in radijski igravec, kdaj pa kdaj tudi pisatelj in odlični bralec **Brane Grubar** ter **Majda Kne**.

ZNANOST MED KNJIGAMI – ČETRTEK, 2. 03. 2017, OB 18. URI

doc. dr. **Bernard Ženko**: STROJNO UČENJE IN MARS EXPRESS

Lani spomladi je Evropska vesoljska agencija ESA organizirala tekmovanje, v okviru katerega je bilo treba izdelati model za napovedovanje porabe električne energije na vesoljski sondi Mars Express. Čeprav je bila izstreljena že leta 2003 in je porabila že večino goriva, sonda še vedno deluje. Eden večjih problemov pri nadaljevanju delovanja je iztrošenost baterije, zato je ESA želela dobiti model, ki bi omogočal čim bolj točno napovedovanje potrebne energije za ogrevanje sonde ter s tem posredno določitev energije, ki je na voljo za znanstvena opazovanja. Na predavanju si bomo pogledali zmagovalno rešitev, ki za modeliranje uporablja metode strojnega učenja in so jo razvili na Institutu Jožef Stefan.

ČAJANKA Z MANCO KOŠIR – TOREK, 7. 3. in 4. 4. 2017, OB 18. URI

Čajanka z Manco bo dan pred ženskimi prazniki dišala po ženskah in Italiji. Pogovor ob kozarčku italijanskega vina bo teklen o dveh uspešnicah: **Susanne Tamaro Pojdi, kamor te vodi srce** in skrivnostne **Elene Ferrante Genialna prijateljica**. Aprilska Čajanka z Manco bo po marčevski ženski intonaciji spregovorila o dveh presunljivih moških avtobiografskih delih: **Philipa Rotha Očetovina** in **Sama Ruglja Na dolge proge**. Gosta bosta zakonca **Samo** in **Renate Rugelj**.

S KNJIGO PO SVETU – SOBOTA, 11. 2. in 11. 3. 2017, OB 11. URI

Februarja vas popeljemo na daljno Novo Zelandijo, marca pa na Irsko. Z vami bodo zanimivi gostje, ki vam bodo razkrivali skrivnosti tujih dežel, ter moderatorica **Carmen L. Oven**.

Skrito bogastvo narodov

Raziskava o davčnih oazah

Gabriel Zucman

prevod: Maja Breznik

Sophia, 2016, m. v., 142 str., 15 €, JAK

Ne glede na to, da naj bi svetovna kriza močno prizadela gospodarstvo in sedanje delovanje kapitalizma postavila pod vprašaj, je raziskava, ki jo je po opravljenem doktoratu naredil Gabriel Zucman (1986), priznani francoski ekonomist, pokazala, da davčne oaze ne samo da so obstale, temveč so v zadnjih letih celo pridobivale na obsegu sredstev, ki se nahajajo v njih. Poglejmo samo primer Švicarske nacionalne banke, ki objavlja podatke, koliko premoženja upravljajo njihove banke: z 1800 milijard evrov leta 2013 so se vloge povečale na 2100 milijard leta 2015, torej po stopnji rasti 17 odstotkov letno. To jasno kaže, da se tja stekajo korporativni in drugi dobički z vsega sveta. Zucman nas v domišljeni študiji popelje v zgodovino davčnih oaz, razloge za njihov nastanek ter sedanje stanje na tem področju po vsem svetu, v nadaljevanju pa postreže tudi s predlogi, ki bi sčasoma omejili njihov vpliv in pomen ter dosegli davčno optimizacijo v multinacionalnih družbah in drugod. > SAMO RUGELJ

Vstanimo, v suženjstvo zakleti!

Stop smrtonosni igri polov; 1. knj. pater Karel Gržan

Sanje, 2016, m. v., 488 str., 18 €, JAK

Teolog pater Karel Gržan, priljubljeni avtor številnih verskih knjig, se po široko sprejetem eseju *Le kaj počne Bog v nebesih, ko je na zemlji toliko trpečih?* vrača z drugim obsežnim delom pri založbi Sanje. V naslovu si spodi prvo katico Internacionale, delavske himne, vendar v posebnem poglavju nato pojasni, da ima v mislih zasužnjenost, vrojeno v koncept dvojnosti, ki je v nas. »Prav po njej nas na tako preproste načine zasužnjijo v izkoriščanje, v medsebojno bojevanje – vojskovanje ... In ko se mi med seboj grizemo, nas oni jedo – izkoriščajo.« Iz tega duha se razrašča celotna knjiga, razmerja, ki jih pretresa, pa so posameznik – Bog, Cerkev – kapital in religija – politika. Gre tudi za civilizacijsko knjigo sprave, ki nagovarja ljudi z različnih polov slovenske in globalnih družb ter nas poziva k sodelovanju, preseganju delitev in skupnemu upor, medtem ko za svoje gibko in osebno podajanje sporočil uporablja širok spekter analogij, citatov in zgodovinskih referenc. Knjiga, o kateri bo še govora ... > ŽIGA VALETIČ

Gospodarstvo za 1 %

Oxfamovo poročilo št. 210; Slovenska smer

Srečo Dragoš, Vesna Leskošek; prevod: Barbara Skubic

Založba /*cf., zbirka Rdeča zbirka, 2016, m. v., 128 str., 16 €, JAK

Oxfamovo poročilo številka 210, ki je pri nas izšlo tudi v knjižni obliki in je opremljeno z mnogimi preglednicami, argumentacijami in citati, je v svojem sporočilu jasno: v letu 2015 je imelo 62 posameznikov toliko premoženja kot več kot tri in pol milijarde »spodnje« polovice človeštva, pri čemer se ti trendi stopnjujejo tudi naprej (kar kažejo še novejši podatki). Kaj narediti? Oxfam je mednarodna zveza 18 organizacij, ki delujejo povezane v več kot 90 državah, prizadevajo pa si za prihodnost brez revščine. Njihovi predlogi so na kratko naslednji: dati delavcem dostojno plačilo za njihovo delo, kar še posebej velja za korporacije, ki se utapljuje v dobičkih, delovno silo pa

Kdo je Charlie?

Sociologija verske krize

Emmanuel Todd

prevod: Maja Breznik

Založba /*cf., zbirka Rdeča zbirka,

2016, m. v., 208 str., 18 €, JAK

Emmanuel Todd (1951), francoski sociolog, imenovan tudi »Newton družboslovja«, je že sredi osemdesetih let napovedal sesutje Sovjetske zveze, v tudi pri nas prevedeni knjigi *Po imperiju* pa gospodarsko krizo leta 2008. Pri svojem delu in analizah izhaja iz koncepta hierarhične organiziranosti družine, predvsem pa iz statističnih podatkov (recimo o prakticiranju verskih praks). Tako, denimo, trdi, da je bil vzpon nacizma posledica opuščanja verskega udejstvovanja med protestanti, saj jih je dve tretjini to opustilo med letoma 1880 in 1930. V knjigi *Kdo je Charlie?* iz leta 2015 pa je skušal pogledati v ozadje tragičnega napada na časnik Charlie Hebdo ter pokazati, da so bile dosedanje interpretacije v zvezi z muslimani v Franciji prikazane veliko preozko. Knjiga prinaša veliko presenetljivih interpretacij, od tega, kaj dejansko povzroča radikalizacijo muslimanov na Zahodu (primerjava z Judi ter navedbami iz Zweigovega *Včerašnjega sveta*), do predlogov za prihodnost sobivanja z muslimani v Franciji (in tudi drugod), ki ima po njegovem dve možnosti: spravo ali pa spopad. Aktualna knjiga enega najbolj izpostavljenih francoskih mislecev. > SAMO RUGELJ

Ideja socializma

Poskus aktualizacije

Axel Honneth

prevod: Mojca Dobnikar

Krtina, 2016, m. v., 153 str., 20 €, JAK

Nemški filozof in sociolog Axel Honneth (1949) v *Ideji socializma* poskuša aktualizirati družbeno ureditev, ki je bila še pred manj kot sto leti izrazito mogočna in za razvoj zahodne družbe tako ključnega pomena, da so ji razumljivo vsi vidnejši družbeni teoretiki namenili izčrpno razpravo. Kot ključen predstavnik t. i. kritične teorije družbe Honneth izvira iz refleksije trenutnega nevzdržnega položaja družbe, ki je ujeta v kalup kapitalizma. Z obstoječimi družbenoekonomskimi razmerami nezadovoljna družba sicer natančno ve, česa noče, a hkrati nima nobene ideje, v kateri smeri naj bi se obstoječe stanje razvijalo. Ne le, da družba ni zmožna razviti alternative, v možnost njenega obstoja sploh ne verjame, kar, kot opozarja Honneth, povzroča močno prisotno frustracijo na Zahodu. Da bi presegel ta protisloven položaj, se Honneth loti liberalne (re)interpretacije socializma, ki je glede na zadnje dogodke v svetovni politiki zelo aktualno branje. > VANJA JAZBEC

»držijo« na minimalnem plačilu: poskrbeti za ekonomsko enakopravnost žensk in njihove pravice, saj so te še vedno marsikje diskriminirane; obvladati vpliv elit, saj te postajajo močnejše od vlad; spremeniti svetovni sistem raziskovanja in patentne zaščite zdravil, da bodo ta dostopnejša revnejšemu prebivalstvu; pravično razporediti davčna bremena in globalno ukiniti davčne oaze, saj bremena zdaj v preveliki meri padajo na navadne ljudi, medtem ko se jim najbogatejši izogibajo; in spodbuditi davčno transparentnost tako, da bi multinacionalke objavljale ločena finančna poročila za vsako državo, v kateri poslujejo. Knjižno poročilo s predlogi, ki bi lahko sčasoma postali manifest novega časa. > SAMO RUGELJ

Črna knjiga kapitalizma

Kako je Zahod izživljal svoje stalinistične fantazije

Marcel Štefančič, jr.

UMco, zbirka Angažirano, 2017, m. v., 564 str., 24,90 €, JAK

Marcel Štefančič, jr.

Štefančič, ki je do zdaj napisal že osemdeset knjig, se je v zadnjem obdobju posvetil družbeno angažiranim esejističnim delom, v katerih se je ukvarjal z aktualno problematiko, zanje pa je bil trikrat nominiran za Rožančevo nagrado, enkrat pa jo je tudi dobil (za knjigo *Kdor prej umre, bo dlje mrtev*). V *Črni knjigi kapitalizma*, svojem novem esejističnem delu, ki ga lahko po ideji, obsegu in izvedbi štejemo za eno najbolj ambicioznejših Štefančičevih knjig do zdaj, analizira ključna ideološko-politična sistema zadnjega stoletja: kapitalizem in komunizem. Z mnogimi zgodovinskimi, humanističnimi in filozofskimi primerami in vzporejanji v morda svoji doslej najbolj izvirni knjigi pokaže, da imata ta dva družbena sistema, ki naj bi bila v svoji osnovi in po načinu svojega delovanja sicer povsem drugačna, mnogo več vzporednic, kot bi se zdelo po njunem površnem, samo splošnem ideološkem primerjanju. Osnovna zakonitost komunizma, kot kaže tudi ena od temeljnih analitičnih knjig tega sistema – *Črna knjiga komunizma* iz leta 1997 –, je bila diktatura komunistov, ki se je napajala z zločini, terorjem in zatiranjem. Osnovna značilnost kapitalizma pa naj bi bila miroljubna demokracija, vendar avtor s številnimi primeri osvetljuje njeno velikokrat popačeno podobo, ki je bila povsem identična terorju komunističnega režima. V *Črni knjigi kapitalizma* Štefančič briljantno in argumentirano opiše paralele med komunizmom in kapitalizmom ter razkrije, da sta imela oba družbena sistema ves čas tendenco, da se med seboj prepletata, črpati drug od drugega in si celo želita zasesti položaj drugega. To v mnogočem velja še danes. *Črna knjiga kapitalizma* jasno pokaže, da bi besedo komunizem v okviru ugotovitev o komunističnem in socialističnem režimu brez velikih težav lahko mnogokrat zamenjali z besedo kapitalizem. Obenem pa je to knjiga, s katero je Marcel Štefančič, jr. mnogoplastno nadgradil aktualno realnost kapitalizma, ki se je znašel v ideološki in bivanjski praznini. Knjiga o kapitalizmu, kot je še ni bilo! > SAMO RUGELJ

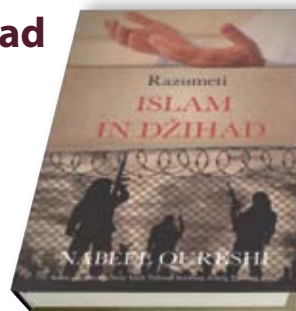
... ena najbolj ambicioznejših Štefančičevih knjig do zdaj ...

Razumeti islam in džihad

Nabeel Qureshi

prevod: Drago K. Ocvirk

Družina, 2016, m. v., 192 str., 19,90 €

Bivši musliman pakistanskih korenin, spreobrnjenec v krščanstvo ter danes dejaven ameriški govorec in pisec religioških knjig, nam v tem drobnem, a eksplicitnem priročniku v nadrobni odgovorih na osemnajst vprašanj pojasni nekatere slepe pege glede islamske veroizpovedi. Opremljeno z navedki iz Korana in resničnimi faktografskimi dejstvi iz zgodovine nam prikaže razlike med islamom in džihadom, opiše nastanek in pomen šeriatskega prava ter oriše zgodovino islamske države. V knjigi se poglobljeno ukvarja z izvorom nasilnostne narave islama in Mohamedovimi nauki, ki jih objektivno poveže s t. i. islamskim terorizmom, ter se dotakne tudi paradigme, ki trdi, da je islam religija miru, in poišče vzporednice s krščanstvom. Kot notranji opazovalec in apologet vere dognanja dopolnjuje z mislijo, da so interpretacije verskih nauk ključnega pomena za njeno razumevanje. Uporabno, razsvetljeno in poučno branje, ki je obenem tudi svojevrstna osebnopripovedna pripoved. > DIANA VOLČJAK

Prehod v socializem

Program prehoda (1938)

Ernest Mandel,

Lev Davidovič Trocki

prevod: Sašo Furlan, Alenka Mercina,

Zoja Skušek

Založba /*cf., zbirka Rdeča zbirka,

2016, m. v., 168 str., 16 €, JAK

Zbornik besedil se po uvodni besedi Rastka Močnika začne s sklopom revolucionarnega nemškega marksista Ernesta Mandela (1923–1995) in njegovimi desetimi tezami o družbenoekonomskih zakonitostih družbe na prehodu iz socializma v kapitalizem (izhaja iz predpostavke, da privilegirana elita nima oblastnega in upravnega monopola). V drugem delu so predstavljene radikalne dopolnitve programa prehoda v socializem Leva Trockega iz leta 1938. Mandel je v dopolnitvah (te so bile napisane leta 1995), denimo, predlagal tudi take reči, kot je prepoved zasebnih televizijskih in radijskih verig ter dnevnikov in tednikov, ki presejajo določeno naklado. Del zbornika sta tudi dve krajši besedili, povezani z Jugoslavijo. V prvem Mandel analizira jugoslovansko ekonomsko teorijo (v povezavi z ekonomistom Brankom Horvatom), v drugem, ki je bil objavljen marca 1980, pa razmišlja o tem, kaj se bo z Jugoslavijo in njenim sistemom zgodilo po Titovi smrti. Delo za tiste, ki se posvečajo (zgodovinski) teoriji socializma. > SAMO RUGELJ

dr. Carolyn Webster-Stratton
NEVERJETNA LETA

Priročnik za reševanje težav, namenjen staršem otrok, starih od 2 do 8 let

Sergej G. Kara
OBLAST MANIPULACIJE
Kako elita jaha narod

David J. Linden
DOTIK
Znanost dlani, srca in uma
Izvirni in znanstveno dognani odgovori našega odzivanja na to, kar čutimo.

»Odlični priročnik.« – dr. Marija Anderluh, dr. med.

»Pronicljivo, široko zasnovano delo ...«

»Globina dotika, od srbečice do orgazma.«

Slavne neznane

Zvočne umetnice
v konstrukciji družbe

Nina Dragičević

ŠKUC, zbirka Vizibilija,
2016, m. v., 280 str., 20 €, JAK

Nina Dragičević (1984) je glasbenica, od leta 2013 producira tudi avtorsko glasbo. Leta 2014 je izšel njen prozni prvenec, roman *Kdo ima druge skrbi*. V njenem zadnjem knjižnem delu, *Slavne neznane*, ki je esejistično-filozofske narave, se loteva tematike zvoka in žensk – zvočnih umetnic v konstrukciji družbe, kakor podnaslovi knjigo. »Ko je zvok neviden, ne obstaja. Mimobežen je in, če se ne materializira, pahnjen v pozabo. Natanko to velja tudi za nasilje. Vsaka represija je strah. Strah pred pajki, pred zvokom, žensko, lezbijko. Dve izmed naštetih je ustvarila družba,« zapiše avtorica. Avtoričin aktivizem ter kulturno-umetniški angažma sta tudi glavni komponenti pričujoče knjige. Na koncu je dodan seznam žensk umetnic, ki so predmet njenega pisanja. > SABINA BURKELJCA

Vprašanje pesniškega jezika

Jurij N. Tinjanov

prevod: Drago Bajt
Studia humanitatis,
2016, m. v., 178 str., 18 €, JAK

Skoraj sto let stara študija ruskega literarnega teoretika, pisatelja in prevajalca je pomembna predvsem zato, ker gre za eno zgodnejših strokovnih študij jezika v verzu, ki si ga avtor izbere kot problem-sko vprašanje. Vprašanje se seveda odpira v številne odgovore, tako kot beseda, ki z umestitvijo v polje poezije dobi nove pomene, večplastno kontekstualizacijo in vzbuja raznovrstno asociativnost. Toda kaj je tisto, kar pesniški jezik razlikuje od nepesniškega? Po Tinjanovu je to ritem – ne le kot rima ali zaporedni vzorec ponavljanja, kakor ga klasično pojmuje, temveč tudi ritem pomena, ki vpliva na enotnost verza, na njegovo zbitost ali utesnjenost in na majavost (nestanovitnost) ustaljene leksike. Avtor v svojih tezah obravnava temeljne pesniške kategorije in njihovo vzajemno odvisnost, izpelje pa jih pretežno iz poetike ruskih, grško-rimskih in nemških avtorjev. > ŽIGA VALETIČ

Branje Boba Dylana na klancu

Esej o edinem nobelovcu,
ki ga vsi poznajo
Marcel Štefančič, jr.

UMco, zbirka Angažirano/Obsesije,
2017, m. v., 162 str., 12,90 €

Ravno tako vagabundska in hipijevska kot z mnogimi podatki nabita, je knjiga o lanskoletnem Nobelovem nagrajencu za literaturo, ki sočno opiše nekatere bolj ali manj znane fragmente iz Dylanovega pestrega življenja in ustvarjalnega opusa. V slovenščini imamo preveden že del njegove poezije (*Za zmeraj mlad*, 2009, in *Ni še mrak*, 2015) ter Dylanovo biografijo *Zapiski* (2015). V pričujoči knjižici pa se Štefančič poigra z ozadji nastanka številnih glasbenikovih pesmi, ki so si prodorno utirale pot na glasbeno sceno ter mnoge izmed njih kmalu obveljale za večne uspešnice mednarodnega slovesa. V njihovih besedilih je Dylan včasih subtilno, mnogokrat pa jasno nasprotoval takratnim ameriškim političnim, socialnim in filozofskim stereotipom. Zabavno in informativno branje, ob katerem si boste najverjetneje marsikatero njegovo pesem sočasno tudi v živo zamrmrali. > DIANA VOLČJAK

Navzkrižja svetov

Študije o slovenski dramatik
Mateja Pezdirc Bartol

Znanstvena založba Filozofske fakultete,
zbirka Razprave,
2016, m. v., 156 str., 14,90 €

Tokrat prinaša zbirka *Razprave FF* enajst dramskih premislekov, v katerih literarna zgodovinarica Mateja Pezdirc Bartol obravnava strokovne vidike dogajanja na slovenskem gledališkem prizorišču. Vsako poglavje obravnava skozi različne izvedbe in skuša izpeljati čim širšo oceno razvoja slovenske dramske umetnosti. Posebej se posveti dramatičarkam, pogleda, kako teater odseva družbeno dogajanje, v komedijah tipa za lokalno-globalnimi in obrobno-središčnimi linijami ter preizprašuje položaj Grumove nagrade na polju literature. Nato se zare v posamezne dramske elemente (v odnos mati – hči, v marginalce, v hrano in žretje), historično pa še v pištole Vitomila Zupana, meščanski salon Cankarja in Kvedrove ter v ženske v Cankarjevi dramatik. Študijo odlikuje širok in sodoben vpogled. > ŽIGA VALETIČ

... študijo odlikuje širok in sodoben vpogled ...

Irena Markovič

Irenej Friderik Baraga

misijonar in škof med Otavci in Očipvejci

Knjiga mdr. postavlja Baragovo in sploh slovensko misijonsko delovanje med ameriški Indijanci od 30. do 60. let 19. stoletja v okvir ameriške zgodovine in tudi v prostor takratne habsburške monarhije z obravnavo Leopoldine ustanove, ki je odigrala pomembno vlogo pri financiranju potovanj in delovanja duhovnikov iz Avstrijskega cesarstva med severnoameriški Indijanci.

438 strani, mehka vezava, 17 x 24 cm, € 32,00

Uši Sereinig/Polona Sketelj

Popotnik po Zilji

kulturozgodovinski turistični vodnik

Popotnik je kulturozgodovinski turistični vodnik dveh etnologin po Ziljski dolini, njeni slikoviti naravni ter raznoliki snovni in n esnovni kulturni dediščini. V knjigi in na poti se naučite bistre Zilje, prelepih logov in planin, veličastnih konj – noričanov, prisluhnite iskrivemu jeziku, zaglejte se v senike in mogočne domačije, manjše kajže, župnijske in podružnične cerkve s slikovitimi poslikavami. Spoznajte tudi znane Ziljane, ki so zapustili sledove v širšem slovenskem prostoru.

240 strani, integralna vezava, 12 x 19,5 cm, € 24,90

V vrtincu subkultur

Jasna Babić

Sophia, zbirka Naprejl,
2016, m. v., 202 str., 18 €, JAK

Pred nami je sociološka analiza in tudi sinteza razvoja subkultur skozi čas. Jasna Babić z Mirovnega inštituta poskuša misliti subkulture kot celoto in pokaže, kako pomembne so za širšo družbo. Subkulture niso nova stvar, niso pa tu že od nekdaj. Po navadi se spletejo okrog umetniških, zlasti glasbenih praks, ki delujejo emancipatorno na skupine brez družbenega glasu. Skozi subkulture se mobilizira alternativni potencial – ne samo za upor, temveč predvsem za vključitev marginaliziranih skupin pa tudi za razvoj ustvarjalnosti ter samoizpolnitve naproti golemu potrošništvu. Kot ena prvih subkultur so preprosto obveljali »boemi«, največ subkultur pa se je vzpostavilo od pojava popularne kulture dalje, torej po drugi svetovni vojni. Tudi v tretjem tisočletju se pojavljajo nove in nove oblike, kakovost pričujoče knjige pa je ravno v aktualnem zornem kotu, ki nas spremlja skozi vsa poglavja. > ŽIGA VALETIČ

Prepovedana dežela

Joan Nestle

prevod: Tatjana Greif, Suzana Tratnik,
Nataša Velikonja

ŠKUC, zbirka Vizibilija,
2016, m. v., 240 str., 20 €, JAK

Prepovedana dežela je osebno in iskreno pričevanje lezbične aktivistke, predstavnice delavskega razreda in Židinke Joan Nestle. Zbirko esejev in pesmi, ki je bila objavljena že leta 1987, lahko zdaj prvič, v prevodu Tatjane Greif, Suzane Tratnik in Nataše Velikonja, beremo tudi v slovenščini. S čutno in po svoje ganljivo pripovedjo Joan Nestle – kot priča in udeleženka – razkriva boj za ustanovitve in priznanje lezbične skupnosti v 50. in 60. letih 20. stoletja. Knjiga govori o takratni cenzuri, o spominih na »sestrstvo« med lezbijkami in prostitutkami, o družbenih spremembah, ki jih je prinesla seksualna revolucija, hkrati pa ponuja brezčasen pogled v to, kaj še danes pomeni biti lezbijka. > ALENKA ŠTRUKELJ

Prepovedana dežela je osebno in iskreno pričevanje lezbične aktivistke, predstavnice delavskega razreda in Židinke Joan Nestle. Zbirko esejev in pesmi, ki je bila objavljena že leta 1987, lahko zdaj prvič, v prevodu Tatjane Greif, Suzane Tratnik in Nataše Velikonja, beremo tudi v slovenščini. S čutno in po svoje ganljivo pripovedjo Joan Nestle – kot priča in udeleženka – razkriva boj za ustanovitve in priznanje lezbične skupnosti v 50. in 60. letih 20. stoletja. Knjiga govori o takratni cenzuri, o spominih na »sestrstvo« med lezbijkami in prostitutkami, o družbenih spremembah, ki jih je prinesla seksualna revolucija, hkrati pa ponuja brezčasen pogled v to, kaj še danes pomeni biti lezbijka. > ALENKA ŠTRUKELJ

»Totalna revolucija?«

Boj slovenskega punka pod
komunističnim režimom Jugoslavije
Simon Ošlak-Gerasimov

Kulturni center Maribor, zbirka Frontier,
2016, m. v., 161 str., 25 €

Avtor v prvi tretjini oriše punk kot prelošno gibanje, ki je z Zahoda pljusnilo tudi k nam, v nadaljevanju pa se vse bolj odmika od ljubljanske različice dogodkov s preloma sedemdesetih v osemdeseta leta prejšnjega stoletja ter ugotavlja, da se je punk v drugih mestih po Sloveniji prebudil z nekaj zamika in pretežno v industrijskih, delavskih okoljih. Punkovski elementi trboveljskega Laibacha ali mariborskega Centra za dehumanizacijo denimo niso izhajali iz nekoliko dekadentne pozicije *Dolgačaja* – kakor so Pankrti že v naslovu prvenca reflektirali takratno stanje v prestolnici –, temveč so še bolj izvirali v generacijskem uporu proti tesnobi konkretnih socialnih razmer in sistemu, ki se je izpel v veliko nezmožnost. Približno deset let po izidu knjige Igorja Bašina o festivalu Novi rock smo torej dobili dragocen razširjen pogled na pogoje in pojavnost te, pogojno rečeno, revolucionarne zabavnoglasbene zvrsti. > ŽIGA VALETIČ

ANGAŽIRANO iz založbe UMco

Daniel Kahneman: RAZMIŠLJANJE, HITRO IN POČASNO

710 strani, **28,90 €**

»Mojstrovina ... Eden najboljših in najbolj privlačnih vpogledov v človeško razmišljanje, kar sem jih kadarkoli prebral.«

– William Easterly, Financial Times

NAJBOLJŠA POSLOVNA KNJIGA 2016

PO IZBORU ZDRUŽENJA MANAGER IN GZS - ZBORNICE KNJIŽNIH ZALOŽNIKOV IN KNJIGOTRŽCEV

»Življenjsko delo, polno modrosti.«

– Steven D. Lewitt

Charles Duhigg: PAMETNEJŠI, HITREJŠI, BOLJŠI

408 strani, **24,90 €**

Skrivnost učinkovitosti pri delu in v vsakdanjem življenju

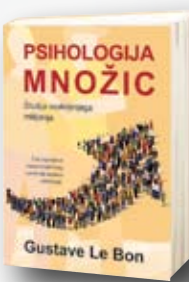
»Ne samo, da boste z namigi iz knjige lahko postali učinkovitejši, prihranili si boste tudi čas in trud, saj boste spoznali ideje in načine, ki vodijo v osebno odličnost.«

Nova knjiga avtorja odmevne uspešnice
Moč navade

PRIPOROČAMO TUDI NASLEDNJI AKTUALNI KNJIGI:

Gustave Le Bon: PSIHOLOGIJA MNOŽIC

Študija
vsakdanjega
mišljenja

227 strani,
19,90 €

Eno najbolj vplivnih del v zgodovini socialne psihologije razpravlja o načelih velikih shodov ljudi. Predstavi nam nezavedno iracionalno delovanje množice ljudi in pokaže, kako se vedenje posameznika spremeni, ko postane del množice.

Robert N. Proctor: ZLATI HOLOKAVST

Izvor
cigaretne
katastrofe
in poziv k
njeni odpravi

690 strani,
28,90 €

Proctor v knjigi natančno opiše razvoj tobačne industrije ter metode in prevare, ki so pripomogle k izjemno široki uporabi cigaret, edinega izdelka, ki vas ubije, če ga uporabljate v skladu z navodili.

KNJIGA LETA 2016
PO IZBORU EMKA.SI

Ihan (1961), pesnik, pisatelj in esejist, je po svojem osnovnem poklicu zdravnik in klinični mikrobiolog, avtor mnogih knjig, ki je za svojo knjigo Državljanski eseji dobil tudi Rožančevno nagrado. V svoji novi esejistični knjigi je kreativno povezal esej in medicinsko znanost ter humanizem. Temo nesmrtnosti, ki se po eni strani zdi fantastično oddaljena, po drugi strani pa je s svojim nasprotjem, smrtjo in smrtnostjo vsakodnevno prisotna v našem življenju, Ihan tako v prvem delu knjige obdela precizno, skoraj klinično s perspektive sedanje znanosti, ki si na vse načine trudi podaljševati človekovo življenje, denimo z različnimi tipi zamenjave iztrošenih organov, po drugi pa se spogleduje z raznimi, skoraj znanstvenofantastičnimi pristopi k prenosu naše zavesti v daljno prihodnost. V nadaljevanju pa Ihan k smrti in življenju pristopi še s širše perspektive, sprašuje se, kaj je smisel dobrega življenja in kako ga čim bolj zdravo živeti, vrača se k biblijskim časom in na novo analizira zapoved »Ne ubijaj!«, s svojo knjigo pa nam pod črto ponudi mnogo izhodišč za razmišljanje o bivanju v novem koledarskem letu.

»Smrt ima biološko zagotovljen suspenz!«

Čas nesmrtnosti

Smrt v dobi bionike

Alojz Ihan

Beletrina, zbirka Koda,
2016, t. v., 193 str., 24 €, JAK

Rugelj: Bralci vaših zadnjih knjig se vas najbolj spominjajo po esejističnih delih. S Časom nesmrtnosti pa se, vsaj v prvem delu, vračate na področje medicinske znanosti ... Kako prehajate med tema dvema žanroma in kateri vam je ljubši?

Ihan: Danes se od esejistike v knjižni obliki pričakuje vedno večja specifičnost, ki izhaja iz poglobljenega avtorjevega poznavanja posamične specializirane tematike, še bolje pa, da je avtor tudi avtoriteta na področju pisanja. To je logična posledica brezplačne ponudbe spletnih medijev, od kolumn do družbenih in družabnih orodij, kjer je mogoče z nekaj kliki dobiti tisoče zanimivih mnenj o čemerkoli – zakaj bi bralec torej kupil knjigo, če mu ta ne ponuja presežka? Tak presežek je v avtorjevi globlji vpletenosti v določeno področje in hkrati v njegovi pripravljenosti, da prijazno uvede bralca v kompleksnejši svet vzrokov in posledic, kot ga je mogoče zaznati s spremljanjem spletnih mnenjskih fragmentov. In tudi svet se je medtem zelo spremenil – esejistu izpred nekaj desetletij je bil potreben predvsem pogum za izrekanje želje po politični in človeški svobodi, ki so jo v strahu pred vsem očitnim represivnim sistemom imeli vsi, pa je nihče ni upal svobodno izrekat in živeti. Danes je svet kristaliziral v gmoto, zamejeno z milijoni faset, ki vsaka po svoje lomi podobe sveta, družbe, človeka, svobode, njenih plenilcev in angelov varuhov. Dobronamernost in pogum nista več dovolj, bralec želi specializiranega vodnika, ki

mu pri specifičnem izletu na določen del sveta zaupa zaradi njegovih izkušenj. Lahko je filozof, ekonomist, maratonec, psiholog, informatik, popotnik, biolog – današnji knjižni bralec želi specifično izkušnjo, za splošnosti in fragmente pa ima splet.

Rugelj: Priznam, preden sem se lotil branja vaše nove knjige Čas nesmrtnosti, sem bil tudi sam skeptičen zaradi napovedane vsebine. Vendar sem po nekaj straneh že povsem »padel noter«. Ste se knjige v prvi vrsti lotili kot medicinski znanstvenik ali kot filozofski esejist? Ali pa, če sem še bolj konkreten, kot človeški smrtnik?

Ihan: Knjiga je bila na začetku zastavljena izrazito družbeno in celo politično – znan slikar mi je v pogovoru omenil, da danes umetnost umre z umetnikom, včasih pa je z njegovo smrtjo začela šele zares živeti, spomnimo se Kafke, impresionistov. Umetnost je danes postala predvsem resničnostni šov, potrebuje objekt v obliki živega umetnika, okrog katerega se širijo medijska sporočila. Po drugi strani vidimo, kako je bil denar nekoč geografsko zamejen na določeno državo, denimo, bogastvo je bilo nekaj krhkega, vojna ali naravna katastrofa je vse porušila. Zdaj se, drugače, lahko po nekih čudnih osmozah koncentracija kapitala in moči preseli drugam v trenutku in še preden se zgodi kaj neprijetnega. Namesto umetnosti in duha je postal nesmrten denar, postal je demonična moč zunaj časa in katastrof, saj se zmore umakniti pred vsako krizo: vedno najde izhod, drugo državo, oazo, dejavnost.

Od te misli je bil le še korak do nesmrtnosti telesa, ki je bilo nekoč primer neizbežnega razpada materije, danes pa je nesmrtnost telesa mogoče kupiti za denar – s pomočjo krionike. Ob tem se je seveda razvnela moja naravoslovna strast, ki je, kakršnakoli že, potrebna, da človek napiše knjigo, da vztraja, raziskuje.

Rugelj: Kaj vas je pri raziskovanju dosedanjih medicinskih znanstvenih poskusov težnje k nesmrtnosti najbolj presenetilo?

Ihan: Glede poskusov podaljševanja življenja sem precej na tekočem, nekaj od tega navsezadnje vsako leto predavam zdravnikom na podiplomskemu študiju. Torej je šlo bolj za to, da bralcu razumljivo in dovolj plastično pojasnim dosežke, ki bi dovolj razprli njegovo domišljijo.

prof. dr. Alojz Ihan, dr. med.

Bolj zabavno se mi je zdelo brskati po družboslovnih razpravah, ki se lotevajo tehnologij za podaljševanje življenja – na primer praviških utemeljitev, zakaj zamrznjenci v tekočem dušiku ne morejo imeti statusa živega človeka, ampak morajo najprej, s pomočjo mrliškega lista, postati truplo. Če ne bi izgubili statusa človeka, bi nastal popoln kaos na področju dedovanja. To bi pomenilo, da bi v tridesetih letih vsi lastniki velikih podjetij plavali v tekočem dušiku brez povezave z upravami podjetij, ki ne bi mogle vedeti, kaj hoče njihov zamrznjeni, nedostopni lastnik. Priznajmo, da bi tak svet postal čista mora. Po drugi strani pa se zdi neverjetno, kako zelo se je človek pripravljen ponižati, da privoli v podpisovanje izjave, da ni več človek in je last nekega podjetja, ki ga lahko uporabi na povsem drugačen način, kot si je zamišljal ob podpisu izjave.

Rugelj: V prvem delu knjige zelo nazorno pišete o tem, kako konkretna podjetja s prihodnjo znanostjo in tehnologijo človeku obljublajo večno oziroma vsaj precej podaljšano življenje v zameno za njegov (izjemno) velik

finančni vložek. Ali se vam zdi, da človek, ki je soočen z diagnozo smrti, res tako zelo teži k večnemu življenju, da je zanj pripravljen storiti (skoraj) vse?

Ihan: Evolucija nas je oblikovala tako, da imamo brezpogojni biološki gon po življenju, a hkrati biologija poskrbi, da ni uresničljiv. Tako vsaka generacija preskrbi svoje potomce, potem pa se umakne; ne le zaradi hrane, ampak tudi zaradi vseh drugih življenjskih rutin. Svet se spreminja in generacije, ki želijo živeti v rutinah nekih starih časov, bi s svojim kopičenjem ustvarile neznošen svet. Problem humanizacije pa vedno nastane, ko postanemo ljudje s tehnologijo zmožni premagati biološko usodo. Takrat mora začeti delovati naš razum in poskrbeti, da ne uničimo sami sebe. Kot smo nekako uspeli pri atomski energiji. V primeru nesmrtnosti ne gre le zato, da bi njena uresničitev popolnoma podrla družbene simbolne sisteme – rojevanje otrok bi na primer iz vrhunca človeške kreacije postal družbeni terorizem, družina pa teroristična celica. Pa tudi na osebnem nivoju nesmrtnosti ne bi prenesli, saj bi to pomenilo ukleščenje vseh naših družbenih položajev v neskončnost – bogati bi še bolj stiskali svoje bogastvo, šefi še bolj brezobzirno varovali svoje položaje, roparji še bolj brezskrupulozno napadali. Nesmrtnost bi v pogojih človeške džungle postala hujša od strahu pred smrtjo, če povzamem Kirkegaard. Za znosno nesmrtnost bi človek potreboval neskončno prostost in svobodo, ki pa je, po Frommu, ne prenesemo, ker nam frustrira občutek skupinske varnosti, ki je osnovna potreba človeka. Za nesmrtnost bi preprosto morali prenehati biti ljudje.

Rugelj: Kdaj bodo pa po vašem mnenju dejansko zmožni izvesti operacijsko zamenjavo glave? Se vam zdi, da obstaja realna možnost, da bi ustrezno povezali vse živce v hrbtnjači? Meni se namreč že to zdi čista znanstvena fantastika ...

Ihan: Vsekakor, pri današnjem pojmovanju živcev kot električnih kablov, ki zahtevajo spojitve konca s koncem. Ampak obstajajo tudi dinamične teorije, ki predpostavljajo, da živci sami najdejo povezave, kot pri zarodku, in se reorganizirajo, če jim kirurg le omogoči okolje, v katerem se lahko obnavljajo.

Rugelj: V knjigi pišete o tem, kako smo pri nas zaznamovani in omejeni z lastno tradicijo, religijo in zgodovino, zato se nam zdijo ideje, da bi na glavo starega človeka »pritrili« mlado telo, s čimer bi zavest, ki je nastanjena v možganih, prenesli naprej, precej neobičajne in kako, denimo, Kitajci pri tem nimajo nobenih ideoloških zavor. Kje so raziskave na tem področju v tem trenutku najbolj napredne?

Ihan: Končni problem staranja je pravzaprav staranje možganov, v katerih se kopičijo izrabljeni proteini in sčasoma povzročijo slabo delovanje, ki ga poznamo kot demenco. Proti demenci danes poteka razvoj mnogih zdravil, ki bi čistila nakopičene patološke proteine, s

presaditvijo glave na mlado telo bi lahko pričakovali, da bo mlado telo regeneriralo tudi delovanje možganov, vsaj poskusi na miših to precej prepričljivo kažejo.

Rugelj: Zanimivo, v drugem delu pa se vaš knjiga iz znanstvene medicinske razprave vse bolj preveša v humanistično raziskovanje naše zgodovine v povezavi s smrtjo, od biblijskih zapovedi naprej. Ste v tem smislu želeli nadgraditi vašo knjigo *Deset božjih zapovedi*? Je to zaključek vašega »biblijskega« kroga?

Ihan: Predvsem sem želel smrt obrniti tudi v večno vprašanje odnosa med posameznikom in njegovim ljudstvom ali plemenom. Pa v vprašanje odnosa med osebnim duhom in skupinskim duhom, ki ga navadno opisujemo v obliki takšnega ali drugačnega boga. V tej smeri se je težko izogniti večnemu trikotniku kuge, lakote in vojne, ki je neločljivo povezan s smrtjo. S tem mislim lakoto, ki peče posameznika in ga sili v požrešno privajanje vsega okoli sebe; pa po drugi strani kuge, ki jo nenehno vidimo v drugih in nam vzburja obrambne reflekse pred sodelovanjem s soljudmi; posledica obojega pa je v družbi seveda nenehno vojno stanje, v katerem so se medsebojno pripravljene uničevati ljudje, ki vsak zase ne bi hoteli nič drugega samo zgolj mirno živeti na tem čudovitem planetu.

Rugelj: Tema nesmrtnosti oz. neke vrste strah pred smrtjo je tudi osrednja tema festivala *Fabula*, ki bo nesmrtnost osvetljevala z različnih zornih kotov. Se vam zdi, da je o tej temi dovolj govora, ali je smrt še vedno (in že spet ter še zmeraj) neke vrste tabu?

Ihan: Tema je več kot aktualna, saj danes celo družbo nenehno pretresajo smrtni strahovi epidemij, teroristov, beguncev, ekonomskih zlomov. Gre za to, da družba izrablja mitologijo strahu pred smrtjo za potrebe družbene produkcije in politične manipulacije. Zanimivo je, da je bilo včasih drugače: šestdeseta leta, denimo, je poganjal eroticizem. Detabuiziranje in odkrivanje erotike je bilo tisto, s čimer so se mladi postavljali po robu generacijam pred njimi. Pokazali so telo, punce prsi, fantje mišice ... Eroticizem, ki so ga potem hoteli posnemati na vseh področjih, je zelo hitro prerasel iz preganjane subkulture v »mainstream«. Industrija je kmalu spoznala, kako neverjetno zmoro eroticizem mobilizirati množice. A eroticizem kot vse sublimirane družbene energije potrebuje suspenz, ki ga je industrija z željo po stopnjevanju učinkov hitro uničila – in prišla do pornografsko gole kože in anatomije, ko suspenza ni več. Smrt pa ima biološko zagotovljen suspenz, saj jo doživimo šele na koncu, zato je strah pred smrtjo postal boljši mobilizator: kako se zaščititi pred nedoživetim in to ponavljati v nedogled.

Rugelj: Ko si malo ogledujem vaš knjižni opus, se v njem lepo izmenjujejo neleposlovne in leposlovne vsebine. Lahko poveste kaj več o svojih prihodnjih knjižnih projektih?

Ihan: Kot človek, ki ne živi od pisanja, ostajam vedno pri zadnjem delu, s katerim se ukvarjam – trenutno je torej še vedno čas nesmrtnosti.

Nesmrtnost in neumrljivost

Prva knjiga:

Od šamanov do kristjanov

Tine Hribar

Slovenska matica, zbirka Razprave in eseji, 2016, t. v., 276 str., 29 €, JAK

Praktično istovčasno z Ihanovo knjigo *Čas nesmrtnosti*, je ta večna tema pri nas dobila še en, bolj filozofski in širši knjižni okvir. Tine Hribar (1941),

eden naših najbolj znanih in najbolj plodovitih sodobnih slovenskih filozofov, se je namreč odločil, da bo temi nesmrtnosti in neumrljivosti posvetil ne samo eno, temveč kar tri knjige. V prvem delu se po uvodu, v katerem poda osnovne predpostavke (ne)smrtnosti in (ne)umrljivosti: »Edina nesmrtnost, ki obstaja, je nesmrtnost smrti. Človek je smrtno, končno bitje. Zato je smrt način njegove biti. Brez smrti ni človeka: če bi bila možna smrt smrti, bi s smrtjo umrl tudi človek,« v nadaljevanju sistematično loti razumevanja in pojmovanja (ne)smrtnosti v različnih obdobjih človekove zgodovine in pri različnih družbah. Najprej se ustavi pri šamanih, nadaljuje z egiptovsko zgodovino nesmrtnosti in faraonom Enhatomom, predela Gilgamaševo željo po neumrljivosti ter analizira antično pojmovanje nesmrtnosti. V sklepnem delu prve knjige se Hribar posveti krščanskim oblikam nesmrtnosti, ki bodo sicer osrednji del drugega dela trilogije. To začenja z razpravljanjem o protokrščanskem vstajenju v *Drugi knjigi Makabejcev* ter s citiranjem iz nje postavi tudi tezo, da je bilo trpljenje že tu pogoj odrešitve, medtem ko je zadnji del posvečen obravnavanju nesmrtnosti v *Novi zavezi*, knjigo pa v tem smislu sklepa z besedami, da se je »izvorna krščanska časovnost iztekla v preteklost brez minulosti, v sedanost brez zdajšnjosti in v prihodnost brez bodočnosti«, kar pomeni, da je obtičala v stalnem zdajju večnosti. Nesmrtnost in neumrljivost kot filozofski kategoriji. > SAMO RUGELJ

Politična zgodovina bodeče žice

Olivier Razac

prevod: Sonja Dular

Maska, 2016, 181 str., 19 €

Razac, francoski filozof, ki od leta 2014 predava na Univerzi Grenoble Alpes v Franciji, v svoji analitični monografiji obravnava bodečo žico, »fenomen«, ki je v času migracij s postavitvijo rezalne bodeče žice na naši južni meji na žalost (spet) postal aktualen tudi pri nas. Razac nas vodi skozi pogosto šokantno zgodovino vpeljave bodeče žice. Ta je nastala kot rezultat patenta iz leta 1874, ki ga je pridobil zakupnik zemlje Joseph F. Glidden. V naslednjih letih se je začela raztezati po Ameriki kot sredstvo zasedbe prostora pa tudi omejevanja dostopa k zemlji. Zaradi tehničnih in fizičnih lastnosti so jo začeli uporabljati v vojnah, najprej v prvi svetovni, saj se je dostikrat izkazala kot učinkovitejša obramba in prepreka kot pa klasični nasipi in jarki. Nato so jo začeli uporabljati pri psihofizičnem omejevanju v taboriščih vseh vrst, kjer je začela dobivati tudi družbenopolitično dimenzijo. Vse to avtor v nadaljevanju knjige,

... nujno branje za današnji čas! ...

z analizo sodobne biopolitike, ki jo z vse bolj surovim segmentiranjem prostora in populacije izvajajo sodobne oblasti. Nujno branje za današnji čas! > SAMO RUGELJ

skupaj s pregledom različnih vrst žice (eden morda najhujših »modelov« ima na vsaki konici še zarezo, ki učinkuje kot trnek za oblačilo in kožo, obstajajo pa tudi modeli s koničastimi krožnimi rezili, ki so še posebej učinkoviti pri preprečevanju plezanja), nadgradi tudi

Etika živali

Tomaž Grušovnik

Univerzitetna založba Annales,

2016, 235 str., 16 €

Sočasno z razmahom gibanj za pravice živali se tudi v našem prostoru vedno pogosteje pojavljajo dela, ki obravnavajo vprašanje »etike živali«. V konkretnem primeru, ki ga upravičeno lahko razumemo kot inovativnega, pa celo »šibke« in »močne« etike živali, torej tako vprašanja naše etične obveze do drugih živalskih vrst kakor tudi vprašanja, ali so le-ta zmožna etične presoje. Strokovna monografija, ki pa je napisana na dostopen način, si postavi vprašanje, zakaj zanikamo dejstvo, da se v odnosu do živali srečamo z vprašanjem etike, končno pa ponudi še zgodovinski pregled tega vprašanja, kjer postane očitno, da ne moremo govoriti o kontinuiranem »moralnem napredku«. Avtor z jasno argumentacijo izgradi zagovor pravic živali, soroden tistemu, ki ga lahko najdemo v sodobnem utilitarizmu (Paola Cavalieri, Peter Singer idr.), vendar pri tem ne pozabi tudi na druge miselne prakse in kulturna okolja. Tako dokaže, da gre za pomembno vprašanje tako v filozofiji kakor tudi vsakodnevnem življenju. > ALJAŽ KRIVEC

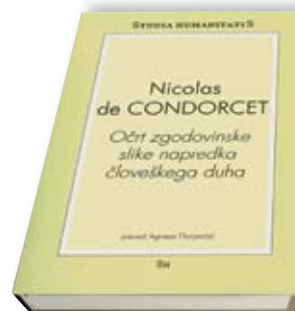
Očrt zgodovinske slike napredka človeškega duha

Nicolas de Condorcet

prevod: Agneza Florjančič

Studia humanitatis,

2016, m. v., 215 str., 20 €, JAK

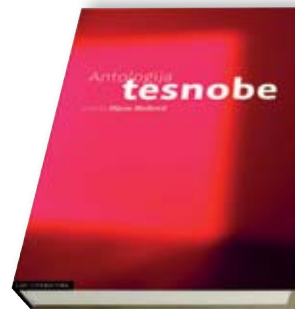

Nicolas de Condorcet (1743–1794) je bil francoski filozof, matematik in politični znanstvenik, ki je verjel v nenehen razvoj človekovega duha. To se kaže tudi v njegovem morda najbolj znanem delu *Očrt zgodovinske slike napredka človeškega duha*, ki ga je napisal tik pred smrtjo, med francosko revolucijo leta 1794. V njem je strnil človeško zgodovino vse od prazgodovinskih, lovskih časov prek antike, razvoja znanosti, križarskih vojn, iznajdbe tiska pa vse do francoskega razsvetljenstva, v zadnjem poglavju pa se s pogledom ozira tudi naprej, v prihodnost. De Condorcet nas v poljudnem, jasno razumljivem slogu pelje od človekove preteklosti do avtorjeve sedanosti. Razlaga človekov napredek v obliki zveznega razvoja, kako je ena reč logično in neposredno vodila k drugi, pri tem pa, sploh v kasnejših obdobjih, preigrava idejo, kako naj bi napredek v naravoslovju in družbenih znanostih vodil k vse večji posameznikovi svobodi. Družboslovna klasika. > SAMO RUGELJ

Antologija tesnobe

urejanje: Dijana Matković

LUD Literatura, 2016, m. v., 136 str., 19 €

Zbirka esejev je inovativna predvsem zato, ker so tematske kompilacije, ki določeno psihološko-družbeni vidik obravnavajo literarno, na žalost redke. Ne gre torej za znanstvene uvide, temveč za izkušnje, ki jih na papir izlijejo avtorice in avtorji, ki so načeloma večji rabe pripovednih orodij. Dijana Matković je projekt zasnovala vzporedno s pogovornimi večeri, izbrana tema pa je zlasti posrečena, ker tesnoba definira sodobnega človeka bolj kot kadar koli. Toda tesnobe so različne, nekatere so prirojene, druge pridobljene, tretje težko določljive. Nekatere se razblinijo in vzbujajo humorno refleksijo, spet druge ostanejo in se je treba z njimi naučiti živeti. > ŽIGA VALETIČ

ODPOVED POGODBE O ZAPOSLOTVI

avtorja: Miha Šercer,

mag. Nina Scortegagna Kavčnik

Priročnik *Odpoved pogodbe o zaposlitvi* je **novost** na slovenskem knjižnem trgu, saj se kot prvo delo pri nas teme odpovedi pogodbe o zaposlitvi loteva **poglobljeno** in z izključnim **podarkom na praksi**.

Priročnik je **ABC odpovedi pogodbe o zaposlitvi** po Zakonu o delovnih razmerjih in Zakonu o javnih uslužbencih ter je izrazito **praktično zasnovan**, saj avtorja odgovarjata na številna nerešena ali sporna praktična vprašanja, o katerih se ni še nihče izrekel. Zato je priročnik **nepogrešljiva pomoč** številnim pravnim in drugim strokovnjakom v povezavi z delovnim pravom.

Dodatna vrednost priročnika so tudi **vsi vzorci** odpovedi pogodbe o zaposlitvi s **spremljajočimi dokumenti**.

leto izdaje: 2017
število strani: 432
velikost: 17 × 24 cm
vezava: trda
cena: 98,00 €

www.uradni-list.si/zalozba • informacije po tel.: 01/200 18 38 •
e-naslov: prodaja@uradni-list.si

Vabilo na natečaj

Slovenski center PEN, ki vsako leto skupaj z Odborom pisateljev za mir Mednarodnega PEN na Bledu organizira pisateljsko srečanje (letošnje bo že 49.), je program obogatil s festivalom literature za mir z naslovom *Obrazi miru*.

V okviru tega festivala so lani pozvali dijake slovenskih srednjih šol, da so v obliki esejev razmišljali o drugačnosti in bogastvu, ki ga prišleki prinašajo v vsako kulturo in sredino.

Šolski projekt Slovenskega centra PEN

Letošnji natečaj, ki odpira temo sovražnega govora, je še posebej slovesen, saj je njegov častni pokrovitelj gospod **Borut Pahor**, predsednik Republike Slovenije. Predsedniku Borutu Pahorju je PEN hvaležen za njegovo podporo k razvoju demokratične misli med mladimi.

Vsa leta je odziv na ta natečaj izjemen; prikaže zanimivo razmišljanje ter visoko kakovost besedil dijakov in dijakinj. Odločili so se, da zaradi aktualnosti lansko temo ponovijo, poleg nje pa razpišejo novo, tako da imajo dijaki možnost izbire:

Prva tema: DRUGAČNOST BOGATI

Drugi in drugačni so ljudje, ki prihajajo k nam iz neznanega okolja, imajo drugačne navade, drugo vero in življenjski nazor. Lahko so samo iz sosednjega mesta, lahko so z druge celine. Rečemo jim tujci, neznanci, prišleki. Včasih razumemo njihov jezik, včasih ne. A vsi so ljudje, tako kot ti in jaz. Imajo pravice in dolžnosti, ko se vključujejo v naše okolje. Kako jih sprejemaš? Kaj od njih pričakuješ? Te je strah ljudi, ki jih ne razumeš? Ali ti je izziv spoznati neznano pokrajino drugega? Napiši esej. Zmagovalnega bomo nagradili in predstavili pisateljski srenji na Bledu v maju 2017.

Druga tema: SOVRAŽNI GOVOR JE VOJNA NAPOVED

Slovenski pregovor pravi, da beseda ni konj. Vendar žal ni tako. Sovražna beseda in hujskaški jezik lahko zanetita konflikt in spopad, naj bo med prijatelji ali med državniki. Besedna vojna lahko preraste v oborožen spopad. Zaničevalne besede žalijo ženske, tujce, drugačne, druge. Koliko sovraštva izrečeta dve strani, preden zapoje orožje? Kakšna je pri pojavu sovražnega govora vloga medijev? Ali v lovu na senzacije dodatno netijo negativna čustva in sovražnost? Ali lahko rumene strani zakuhajo oborožen spopad? Poglej v zgodovino. Kakšna je bila vloga sovražnega govora in posvk v preteklosti? Se lahko upremo njegovim vplivom? Kako?

Prav tako so se pri PEN-u odločili, da se pri projektu povežejo z Inštitutom za razvoj vključujoče družbe (www.irvd.si) ter ob zaključku z dijaki, profesorji in zainteresirano javnostjo pripravijo javno predstavitev najboljših esejev in delavnico komuniciranja v Državnem zboru Slovenije.

Šolskemu projektu Slovenskega centra PEN se lahko pridružite na naslednji način:

- Dijake v dveh kategorijah (A – prvi in drugi letnik in B – tretji in četrti letnik) spodbudite k pisanju esejev ne daljših od 3.000 znakov s presledki. Eseje naj dijaki pošljejo na naslov: Slovenski center PEN, Tomšičeva 12, 1000 Ljubljana najpozneje do 31. marca 2017 ali na elektronski naslov slopen@guest.arnes.si. Na eseje je potrebno jasno napisati šolo, naslov šole, razred, ime, priimek ter elektronski naslov. Za vsako temo bodo nagrade podeljene posebej, torej skupno štiri.

Tričlanska žirija, sestavljena iz članov Slovenskega PEN, bo eseje ocenila in izbrala iz vsake kategorije enega za nagrado. Nagradjeni dijaki bodo povabljeni na 49. srečanje pisateljev na Bledu, kjer bodo prejeli knjižne nagrade in se družili z gosti – pisatelji iz vsega sveta.

- Šolam, ki jih dejavnost mednarodnega združenja pisateljev PEN še posebej zanima, ponujajo možnost, da jih med festivalom *Obrazi miru* obiščeta dva člana mednarodnega PEN, tuja pisatelja, ki bosta v okviru dveh šolskih ur predstavila zgodovino in družbeni pomen združenja PEN. Obiski bodo potekali 10. 5. 2017 v dopoldanskem času. Zaradi omejenih finančnih sredstev in časovnih omejitev tujih gostov prosijo šole, ki so od Bleda zelo oddaljene, naj se s PEN-om vnaprej dogovorijo glede izvedbe obiska.

Za vsa vprašanja so vam na voljo na elektronskih naslovih – slopen@guest.arnes.si ali tanja@tuma.si, telefon 030 321 710. (Šolski projekt vodi Tanja Tuma.)

Na PEN-u se veselijo sodelovanja s šolami in dijaki, saj verjamejo, da sta branje in razmišljanje, še bolj pa ustvarjanje, temelj zrelih osebnosti, v kakršne vsi skupaj želimo izobraziti slovensko mladino.

Sistematično in strukturirano predstavljen pregled ključnih področij, ki so pomembna za poznavanje psihologije dela!

Boštjan Bajec, Eva Boštjančič, Sara Tement

Človek, delo in organizacija: pregled psiholoških področij in perspektiv

252 str., 19,90 €

BESEDNE POSTAJE V KNJIGARNI FILOZOFSKE FAKULTETE V LJUBLJANI

Četrtek, 9. marca, ob 17.00 uri
O Sinonimnem slovarju slovenskega jezika
(Založba ZRC)

Četrtek, 16. marca, ob 20.00 uri
Večer irske glasbe in literature s poudarkom na delih Siobhan Dowd
(Založba Zala)

Torek, 21. marca, ob 17. uri
Pogovor o knjigi Lilijane Burcar, Restavracija kapitalizma. Repatriarhalizacija družbe
(Založba Sophia)

Znanstvena založba Filozofske fakultete UL in Knjigarna Filozofske fakultete UL
t.: 01/ 241 11 19, e.: knjigarna@ff.uni-lj.si
Več informacij na: <https://knjigarna.ff.uni-lj.si/>

Dogodki so del kulturnega programa knjigarne, ki ga sofinancira Javna agencija za knjigo Republike Slovenije.

Knjiga Prevajalci o prevodu ni prevodna novost, ampak zgodovinsko zasnovana antologija spisov slovenskih prevajalcev o literarnem prevodu, pobudniku in spremljevalcu naše izvorne književnosti. Njen drugi del je izšel pred kratkim, prvi, s podnaslovom Od Trubarja do Župančiča, pred tremi leti. Knjigi sta enako obsežni, čeprav zajemata različno dolgi obdobji – prva od srede 16. do srede 20. stoletja, druga od srede 20. stoletja do danes. V desetletjih po drugi svetovni vojni je namreč avtorjev, ki so pisali in še pišejo o prevodu, več kakor v vseh prejšnjih stoletjih, zato jih je tudi v drugi knjigi več, izmed njihovih kritik, meditacij, esejev ali študij pa je po večini izbrana le po ena. Prevodoslovnih razprav, ki so področje zase, v antologiji ni, ker se omejuje na poznavalska, torej tudi za prevodoslovje relevantna, toda z osebno izkušnjo zaznamovana razmišljanja o tem, zakaj in kako v različnih okoliščinah prevesti v slovenščino ali iz slovenščine posamezno delo ali prevajati nasploh.

Prevajalska antologija

Pred tovrstnimi kronološko razvrščenimi spisi sta portreta osebnosti, ki uokvirjata zajeto obdobje, čeprav sta večidel ustvarjala hkrati: Štefan Vevar predstavlja osupljivo produktivnega Janka Modra, Barbara Pregelj markantno Jolko Milič – različno usmerjena prevajalca, značilna za dvoje obdobji Slovenije. Janko Moder je po vzoru Otona Župančiča do skrajnosti potencial vsestranskost in vsezmožnost, pri čemer ga je podpiral razmah založništva in knjižnega trga v našem jugoslovanskem obdobju. Jolka Milič je specializirana prevajalka slovenske sodobne poezije v italijanščino in italijanske v slovenščino, uveljavila pa se je zlasti v našem postjugoslovanskem, evropskem obdobju, in to brez institucionalne podpore.

Na dva bistvena problema naše prevodne književnosti sta kmalu po vojni opozorila Herbert Grün (*O prevajalski politiki*, 1952) in Anton Sovrè (*K tehniki prevajanja latinske proze*, 1955). Prvi se je postavil za njeno temeljito modernizacijo, drugi za nujno izobrazbo, tj. »tehnično pripravljenost« prevajalcev. V skladu s temi stališči je v 50. in 60. letih 20. stoletja v pisanju o prevodu prevladovala kritika, sprva usmerjena predvsem jezikovno, sčasoma tudi literarno. Pomembne posamezne prevode so ocenjevali Janez Gradišnik, Janko Moder, Jože Udovič, Branko Rudolf, Kajetan Gantar in Rapa Šuklje, širše sklope Tone Pavček, Rozka Štefan in Janez Menart. Veno Taufer in Branko Madžarevič sta določneje opredelila prevajanje moderne poezije in proze; ob novih prevodih *Svetega pisma* sta nova vprašanja pretehtavala Niko Košir in Otmar Črnilogar.

Bolj kritični kakor prej so bili tudi ocenjevalci prevodov slovenske literature v druge jezike. Tone Potokar je leta 1948 ostro zavrnil diletantski prevod *Samorastnikov* Prežihovega Voranca v srbsčino, Branko Rudolf je desetletje pozneje s precejšnjo mero skepse ocenil angleško predstavitev antologije *Parnas majhnega naroda*, Katarina Šalamun Biedrzycka pa je sredi 60. let Alynovim francoskim prevodom priznala, da kljub nekaterim samovoljnostim razkrivajo Kosovelovo pesniško moč, in se hkrati začudila, da je med njimi nekaj pesmi, ki v slovenščini dotlej sploh še niso izšle. Čez dvajset let je v knjigi svojih spominov (*Ure mojih dni*, 1985) to in še marsikaj drugega pojasnila pisateljica in prevajalka Mira Mihelič.

Ob naslednji zgodovinski prelomnici, osamosvojitvi slovenske republike in posledičnem preobražanju socialističnega podržavljenega založništva v zasebno, je Drago Bajt pozval k ohranitvi državne podpore dobri, neprofitni knjigi. Ta pa takrat že ni bila več edini medij literarnega prevođa. Ani Bitenc in Dušanka Zabukovec sta opozorili na zahtevnost dozdevno preprostega prevajanja in hkratnega podnapisnega prirejanja filmskih

Prevajalci o prevodu 2

Od J. Modra do J. Milič

izbor in urejanje: Majda Stanovnik

ZRC SAZU, 2016, m. v., 407 str., 23 €

in televizijskih besedil, Jože Stabej in Milan Dekleva v humorstem tonu na zanke, nastavljene prevajalcem opernih besedil in popevk. Vasja Cerar se je na pol ironično, na pol resno vprašal, *Kako otroče je prevajati za otroke*, Branko Gradišnik pa, *Ali kri-pa stripa škripa*. V *Priznanju* je nato razkril, kako je Tolkienovega *Gospodarja prstanov* sprva podcenjeval in nato med prevajanjem odkrival njegove odlike. Marjan Strojan je opisal napeto zgodbo svojega prevajanja epa o *Beowulfu*, Primož Simoniti prevajalčeve probleme in dileme ob artistskih zankah srednjeveške latinske lirike, Vlasta Pacheiner Klander ob še starejših in še bolj občutljivih vedskih pesmih.

Fabjan Hafner je z izkušnjo slovenskega književnika z avstrijske Koroške strnil svoja spoznanja o *Dvojezični družbi in prevajalstvu* v štirinajst aforistično oblikovanih tez, Niko Grafenauer je lucidno umestil prevajalstvo *Med mimesis in poiesis*, Milan Jesih je predstavil nekaj prevajalskih dilem v hudomušno anekdotičnem *Ugibanju* in enako ubranih skicah *O, ob in mimo*. Aleš Berger se je tako kot pred njim Radojka Vrančič postavil za prevajanje v intenzivnem, nemotenem dialogu prevajalca z izvirnikom, brez posredništva teoretičnih posplošitev in napotkov. Razglabljanja *O staranju*, ki dozdevno doleti le prevode, izvirnikov pa ne, je prepričljivo zavrnil Srečko Fišer, Ciril Zlobec je spominskemu pregledu svoje dolge pesniškoprevajalske poti dal naslov *To in ono, a ves čas eno samo*, ker izpoveduje, kako se je njegovo obojno, izvirno in prevodno pesnjenje prepletalo in dopolnjevalo.

Sodobni prevajalci torej največ pišejo o prevajanju poezije, najpogosteje sicer v prozi, a včasih tudi v verzih: Kajetan Kovič je *Dvogovor* med pesnikom in prevajalcem spesnil v sonetnem diptihu, tudi Boris A. Novak v *Odah prevajanju* opeva izziv iskanja novih zlitin zvena in pomena v sonetnih variantah, medtem ko je Maja Haderlap metaforično zastavljena vprašanja o naravi in zmogljivosti prevajanja izoblikovala v prostem verzu. Njeno *prevajanje* je v prevodu Štefana Vevarja postavljeno na čelo antologije, čeprav bi jo kot najmlajše besedilo lahko tudi zaključevalo. Toda zadnja beseda ima poetološko biografski dialog iz intervjuja Ane Geršak z Jolko Milič.

**Predavanje
za založnike,
knjigotržce in
knjižničarje**

Predavateljja:

Datum:

Trajanje:

Lokacija:

KNJIŽNE USPEŠNICE NA TUJEM IN PRI NAS

Kako nastanejo knjižne uspešnice?

Se jih lahko napove?

Se jih lahko ustvari?

Kdaj knjiga postane knjižna uspešnica?

prof. dr. Miha Kovač in dr. Samo Rugelj

sreda, 15. 2. ob 14. uri

3 šolske ure; od 14.00 - 16.30

Trubarjeva hiša literature, Ljubljana

DRUŠTVO SLOVENSkih ZALOŽNIKOV

VLJUDNO VABLJENI!

**Prijave do 13. 2. 2017 na
helena.kovacevic@dzs.si**

**Za člane DSZ, DSK in knjižničarje
je predavanje brezplačno,
za ostale 15 €**

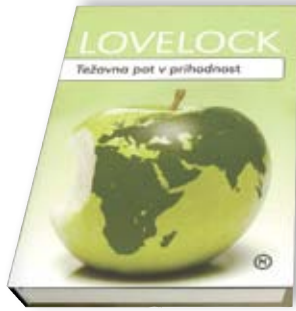
Težavna pot v prihodnost

James Lovelock

prevod: Samo Kuščer

Mladinska knjiga, zbirka Esenca,

2017, m. v., 198 str., 24,94 €

Lovelock (1919), angleški raziskovalec, izumitelj in publicist, je tudi pri nas znan z dvema prevedenima knjigama o Gaji, Zemlji kot živemu organizmu (kar je koncept, ki ga že dolgo razvija v svojih knjigah). *Težavna pot v prihodnost* je njegovo zadnje delo (iz leta 2014), napisal ga je kot skoraj stoletni koncentrat svojih razmišljanj in dognanj, v njem pa skuša zaobjeti nekatera ključna vprašanja prihodnosti našega planeta in človekovega življenja na njem. Ta segajo tudi daleč prek našega časa. Globalno segrevanje in posledice izpustov ogljikovega dioksida tako denimo postavlja v precej daljši okvir povečevanja sevanja Sonca v naslednjih sto milijonih let, zaradi česar bo Zemlja že postala manj primerna za bivanje. Za večjo uporabo jedrske energije kot najbolj elegantnega načina za reševanje energetskega problema pa trdi, da se ta koncept ne prebije zaradi temeljnega nezaupanja javnosti do znanosti. V knjigi ves čas streže tudi z osebnimi primeri, s katerimi kaže na to, da človekov koncept bivanja in odločanja ni po definiciji superioren v primerjavi z drugimi bitji. Primerja ga tudi z razvojem računalnikov, ki se kljub neznanskemu povečanju svoje zmogljivosti za osnovno uporabo, kot je denimo urejanje besedil, v nekaj desetletjih niso nič kaj posebno izboljšali. Strnjeni povzetek življenjskega izkustva neutrudnega zagovornika Zemlje. > SAMO RUGELJ

Teorija drona

Grégoire Chamayou

prevod: Marko Bratina

Krtina, zbirka Krt, 2016, m. v., 241 str., 22 €

Droni, brezpilotna letala, daljinsko vodena prek ekrana iz udobnih pisarn, kot ena najnaprednejših vojaških tehnologij, niso samo v temelju spremenila vojaških spopadov v hladne eksekucije brez vnaprej dane možnosti boja in protiudarca, kar je bila vsaj v teoriji značilnost vojskovanja doslej (čeprav zgodovina kaže, da je bila evolucija orožja taka, da je delovalo na vse večje razdalje in je omogočalo vse manj osebne spopade), temveč so, kot trdi francoski filozof in predavatelj na pariški fakulteti Grégoire Chamayou (1976) v svoji odmevni knjigi iz leta 2013, tudi v osnovi preobrnilo mišljenje in filozofijo vojskovanja. Zagovorniki drone namreč predstavljajo celo kot »humanitarno orožje«, obenem pa gre za orožje, ki prebija sedanje pravne in zakonske okvire bojevanja, omogoča vojaške posege zaradi relativno nepomembnih, skoraj osebnih vzrokov itn. Dron kot orožje, ki ob svoji uporabi trči v mnoge nove konkretne in teoretične dileme. > SAMO RUGELJ

Droni, brezpilotna letala, daljinsko vodena prek ekrana iz udobnih pisarn, kot ena najnaprednejših vojaških tehnologij, niso samo v temelju spremenila vojaških spopadov v hladne eksekucije brez vnaprej dane možnosti boja in protiudarca, kar je bila vsaj v teoriji značilnost vojskovanja doslej (čeprav zgodovina kaže, da je bila evolucija orožja taka, da je delovalo na vse večje razdalje in je omogočalo vse manj osebne spopade), temveč so, kot trdi francoski filozof in predavatelj na pariški fakulteti Grégoire Chamayou (1976) v svoji odmevni knjigi iz leta 2013, tudi v osnovi preobrnilo mišljenje in filozofijo vojskovanja. Zagovorniki drone namreč predstavljajo celo kot »humanitarno orožje«, obenem pa gre za orožje, ki prebija sedanje pravne in zakonske okvire bojevanja, omogoča vojaške posege zaradi relativno nepomembnih, skoraj osebnih vzrokov itn. Dron kot orožje, ki ob svoji uporabi trči v mnoge nove konkretne in teoretične dileme. > SAMO RUGELJ

Mokrocveteče rož'ce poezije

VS. RAP SKILLZ

*Fante zbiráš si prevzetna,
se šopiriš, ker si zala ...*

F. Prešeren: Dekletom

**SPOMNM SE TE, TOP DEKLE,
HOTLA VSE, IMELA VSE ...**

Trkaj: Dekletom

Hej, kaj je to? Rapovski battle? Slovenska klasična poezija proti rap skillz? Prešeren, Jenko, Kette ... proti Trkaju, drugim raperjem in slovenskim mulcem.

Danes povemo drugače, čutimo pa isto. Preveri staro, predihaj novo. V novem je staro in v starem je bilo že novo. In daj muz'ko na glas - dobiš jo s knjigo - pa še zarapaš lahko zraven!

Vse bralce, ki jih zanimajo dobre knjige vabimo, da postanejo Buklini prijatelji tudi na **Facebooku**.

S klikom do dobre knjige!

www.bukla.si
knjigarna

UMco d. d.,
Leskoškova 12,
1000 Ljubljana
tel. 01/520 18 39
knjigarna@umco.si

Najhitreje do knjige:

v knjigarnah www.emka.si o8o 12 o5

Petek, 3. 3.

18.00, Ljubljana, Vodnikova domačija

**Poročilo 1314 in
Otvoritev razstave Tiny
Ideologies/Drobne
ideologije Jasmina B.
Freliha**

Ob razstavi naslovnih kratkih zgodb iz zbirke *Ideoluzije* bo avtor predstavil literarno poročilo potovanja v New York med predsedniškimi volitvami.

Sobota, 4. 3.

20.00, Ljubljana,
Klub Cankarjevega doma

**Slavnostna otvoritev
festivala s francoskim
pisateljem Mathiasom
Énardom**

Mathias Énard (1972) velja za enega najboljših in najinovativnejših francoskih pisateljev, čigar roman *Kompas* je leta 2015 prejel najprestižnejšo francosko literarno nagrado, Goncourtovo. Je eruditski analitik evropskih kultur ter izjemen poznavalec Bližnjega vzhoda, ki s svojo literaturo in javnimi nastopi nasprotuje vse glasnejšemu evropskemu populizmu in nacionalizmu. V času festivala Literature sveta Fabula bosta izšli njegovi deli *Alkohol in nostalgija* (Beletrina) ter *Kompas* (Mladinska knjiga).

Moderator: Igor E. Bergant

Nedelja, 5. 3.

12.00, Ljubljana,
Vodnikova domačija

**MLADA FABULA:
Sploščeni zajec.
Risanka v živo! (3+)**

Pes in podgana na cesti najdeta sploščenega zajca. Kaj naj storita? Naj ga kar pustita ležati tam? Pisatelj in ilustrator Bárður Oskarsson se v zgodbi vprašanj življenja in smrti loteva z veliko humorja in sočutja in jo zaključí s presenetljivim obratom.

Pripovedovalka: Špela Frlic

Animator: Jure Lavrin

Glasbenik: Marko Brdnik
Slikanica je izšla pri založbi Zala, prevedel Darko Čuden.

Nedelja, 5. 3.

20.00, Ljubljana,
Klub Cankarjevega doma

**FOKUS:
Življenje po koncu politike**

Velja, da vstop v politiko pomeni tudi konec kakršnegakoli drugačnega življenja, zato se mnogi, sploh mladi, politike izogibajo. Pogovor se bo osredotočal na konec političnega udejstvovanja nekaterih najbolj vidnih slovenskih političark in politikov. Je bil konec povezan s tesnobo ali olajšanjem?

Gostje: Gregor Golobič,
dr. Romana Jordan, Vika Potočnik,
dr. Žiga Turk

Ponedeljek, 6. 3.

18.00, Ljubljana,
Trubarjeva hiša literature

**FOKUS:
Živali umirajo drugače**

Zakaj – čeprav smrti hišnih ljubljencev velikokrat pripisujemo enako težo kot smrti družinskega člana, večina ljudi smrti živali, ki so del kolesja prehrabene industrije, ne vidi kot resnično, tragično, smrt? Predavanju enega najvidnejših svetovnih borcev za pravice živali in aktivista Martina Ballucha, ki je dosegel vpis pravic živali v avstrijsko ustavo, bo sledila razprava o pomenu državljske nepokorščine pri boju za pravice zatiranih.

Gostje: dr. Martin Balluch,
dr. Tomaž Grušovnik
Moderator: dr. Luka Omladič

Ponedeljek, 6. 3.

20.00, Ljubljana,
Klub Cankarjevega doma

**Literarni večer s srbskim
pisateljem Igorjem
Marojevičem**

Igor Marojevič (1968), srbski pisatelj, dramatik, kolumnist in prevajalec. Za svoja dela je prejel več nagrad, med njimi za svoja prozna dela nagrado Károly Szirmai, nagrado Stevana Pešića in nagrado sklada Borislava Pekića ter nagrado Desimir Tošić za eseje. V času festivala Fabula bo izšel njegov roman *Mamina roka* (Beletrina).

Moderator: dr. Boštjan Narat

Torek, 7. 3.

17.00, Ljubljana, SNG Drama

**FOKUS:
Ruska duša med
romantiko in tržno nišo**

Vsi (bralci) so jo kdaj začutili, a le redki znajo povedati, kaj je v resnici. Ruska duša je eden najbolj nesmrtnih fenomenov v zgodovini književnosti. Ruski pisatelj Viktor Jerofejev, letošnji gost Fabule, v angleščini ironično pripominja, da kadar pije vodko, pije lastno rusko dušo. Drugi gost Fabule, francoski pisatelj Mathias Énard svoj roman, ki se dogaja v Rusiji, odpre z besedami, ki jih pripiše Čehovu – da rusko dušo sestavljajo le alkohol, nostalgija in ljubezen do konjskih dirk. Prav v tem času pa smo v slovenščini dobili tudi nov prevod *Zapiskov iz podtalja* Fjodorja Mihajloviča Dostojevskega, enega prvih avtorjev, ki so iz ruske duše naredil izvozni artikel. Kateri del ruske duše je oprijemljiv – in kateri le utvara?

Gostje: dr. Blaž Podlesnik, Urša Zabukovec, Sara Špelec
Odlomke iz literarnih del bo interpretiral(a) član(ica) ansambla SNG Drama Ljubljana

Torek, 7. 3.

20.00, Ljubljana, Štihova dvorana

**Literarni večer s finsko
pisateljico Sofi Oksanen**

Sofi Oksanen (1977) je danes ena najbolj priznanih, mednarodno uveljavljenih in cenjenih finskih pisateljic mlajše in srednje generacije, ki je mednarodni preboj pa je dosegla z romanom *Očiščenje*. Njena dela so prevedena v več kot 50 jezikov. Konec leta 2016 je v slovenščini izšel njen roman *Ko golobice izginejo* (Beletrina).

Moderatorica: Staša Pavlovič

Sreda, 8. 3.
17.30, Ljubljana, Narodna galerija

FOKUS:
Lastno življenje

Na dan žena bo svoje najljubše slikarke in ženske motive v stalni zbirki Narodne galerije predstavila programska vodja festivala Fabula, **Manca G. Renko**. Nato bo ob 18.15 v Avditoriju Narodne galerije sledila predstavitev njene knjige *Lastno življenje*, ki skozi življenjsko zgodbo Zofke Kveder mladim bralkam in bralcem predstavlja boj žensk za vstop v javno življenje in pravico do umetniškega izražanja.

Gostja: Manca G. Renko
Moderatorica: Miša Molč

Četrtek, 9. 3.
18.00 Ljubljana, Knjigarna Konzorcij

FOKUS:
»Wagner je Islamska republika.« Ob izidu romana Kompas Mathiasa Énarda

Roman *Kompas*, ki je Mathiasu Énardu prinesel Goncourtovo nagrado leta 2015, je nekakšna bližnjevzhodna variacija na Magrisovo Donavo; skozi mojstrsko uglašeno množico kulturnih referenc razkriva, kako zelo sta bila skozi zgodovino prepletena Zahod in Vzhod in kako problematičen je (bil) »orientalističen« pogled Zahoda na Vzhod. Zakaj se moramo povezave med Vzhodom in Zahodom danes zavedati

bolj kot kdajkoli? Komu bomo prisluhnili, eruditom ali populistom?

Gostje: Ervin Hladnik Milharčič,
Barbara Skubic, Suzana Koncut
Moderatorica: Tina Košir

Četrtek, 9. 3.
20.00, Ljubljana,
Klub Cankarjevega doma

Literarni večer s španskim pisateljem Bernardom Atxago

Bernardo Atxaga (1951) je baskovski pisatelj, pesnik in prevajalec, ki je za svoja dela prejel mnoge najprestižnejše nagrade. Za roman *Dnevi Nevade* je bil nagrajen z državno kritiško nagrado za najboljšo prozno delo v baskovskem jeziku. Njegova literarna dela so prevedena v več kot 20 jezikov. V času festivala Fabula bo izšel njegov roman *Dnevi Nevade* (Beletrina).

Moderator: Luka Lisjak Gabrijelčič

Petek, 10. 3.
17.00, Ljubljana,
SNG Drama Kavarna

FOKUS:
»Stati na pragu poslednje dobe« Nesmrtnost Walterja Benjamina

Walter Benjamin je v zadnjih letih postal eden najpopularnejših mislecev dvajsetega stoletja, za katerega se zdi,

da je obravnaval vse temeljne probleme sodobnosti od popkulture do fašizma, pri tem pa se je zavedal, da »zgodovinsko življenje vedno premine na nekem kraju; a v celoti je neumrljivo.« Zato lahko danes skozi njegove eseje, večinoma fragmente (ki so sami po sebi nesmrtna forma, forma brez konca) iščemo tudi odgovore na sodobna vprašanja: od tega, kako se braniti pred populistično politiko do razumevanja neodgovorne in neinformirane javnosti.

Gosta: dr. Lev Kreft, dr. Tadej Troha
Moderatorica: Polona Balantič

Sobota, 11. 3.
20.00, Ljubljana,
Klub Cankarjevega doma

Slavnostni zaključek festivala z ruskim pisateljem Viktorom Jerofejevim

Viktor Jerofejev (1947) je eden najbolj prepoznanih sodobnih ruskih pisateljev, ki se je v literarno zgodovino zapisal kot sourednik almanaha *Metropol*, *intelektualne bombe*, v kateri so leta 1979 svoja literarna dela objavili sovjetskemu režimu neljubi avtorji. Jerofejevu so za skoraj desetletje prepovedali objavljati ter ga izključili iz Društva sovjetskih pisateljev. V času festivala Fabula bo izšla njegova zadnja knjiga, zbirka kratkih zgodb *Telo* (Beletrina).

Moderator: dr. Andrej Stopar

Mathias Énard

Sofi Oksanen

Viktor Jerofejev

Bernardo Atxaga

Fabula tudi v vašem kraju:

Celje: 22. 2. ob 18.00 Mohor Hudej in Mitja Čander v Muzeju novejšje zgodovine

Nova Gorica: 23. 2. ob 19.00 dr. Alojz Ihan in Miha Kosovel v Beer Baru Gallus

Trbovlje: 25. 2. ob 11.00 MLADA FABULA – Sploščeni zajec – Risanka v živo! (3+)

Maribor: 9. 3. ob 18.00 dr. Alojz Ihan in Danaja Lorenčič v Salonu uporabnih umetnosti

Literature sveta
Fabula

FOKUS: NESMRTNOST

Alojz Ihan

Igor Marojevič

Manca G. Renko

3.–11. 3.
2017

Več o programu na:

www.festival-fabula.org

Poljub za piko na i

Romance iz Fool's Golda

Susan Mallery

prevod: Barbara Golubovac Golob

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2016, m. v., 312 str., 10,90 €

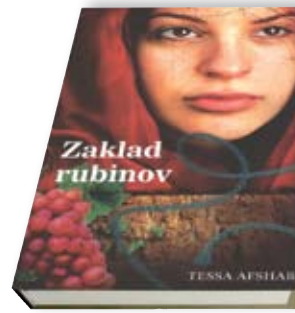
Nevada Hendrix, uspešna gradbena inženirka, na pogovoru za novo službo z grozo ugotovi, da bo imela, če bo dobila zeleno delovno mesto, velike težave s svojim šefom Tuckerjem Janackom. Pa ne zato, ker bi bil ta tako avtoritativen, ampak ker je prav z njim pred leti doživela svojo prvo posteljno izkušnjo. Ta je bila nadvse katastrofalna! Nevada po pogovoru s sestrama in prijateljicami vendarle sprejme službo, a svemu šefu že takoj postavi pravila: nihče od njiju ne sme več omenjati njune obupne ljubezenske noči in za povrh se ne smeta znova zaplesti v romanco. Se bosta držala svojega dogovora? In kakšno vlogo bo za piko na i odigrala Caterina Stoicasescu, prav posebna oseba iz življenja glavnih junakov? Lahkotni ljubezenski roman prinaša še eno od zapleteno-zabavnih zgodb iz serije romanc iz Fool's Golda. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Zaklad rubinov

Tessa Afshar

prevod: Irena Modrijan

Družina, 2017, m. v., 318 str., 19,90 €

V Iranu rojena avtorica, ki se je iz muslimanske spreobrnila v krščansko vero, je slovenskim bralcem ponudila že dva romana *Dragulj v pesku* in *Na polju milosti*. Osrednje prizorišče tretjega ljubezenskega romana je razkošen perzijski dvor, kamor pride izobražena mlada Judinja Sara na preizkušnjo za kraljičino pisarko. Njen oče, zakrneli in žalostni vdovec, je s hčerko tkal vezi z učenjem branja, pisanja in tujih jezikov, kar ji je pomagalo, da je dobila zahtevno službo na kraljevem dvoru, nikakor pa se ni mogla ponašati s poznavanjem družabnih ali čustvenih veščin in dvorskih spletk ter pravil primerne obnašanja za mlade ženske. Zaradi svoje bistrosti in predanosti delu je kmalu postala tesna kraljičina zaupnica in ta ji je v zameno za njeno pomoč poiskala plemiškega moža. To pa je bilo zadnje, kar si je Sara želela, saj je zelo uživala v svojem delu. Novemu možu je na poročni dan nehote povzročila sramoto pred dvorjani in tako pot v zakon začela z nezaupanjem in jezo. Sledili so osamljeni meseci mlade žene, ko je s pomočjo vere našla dovolj moči in zaupanja vase, sčasoma pa tudi moževo naklonjenost. > RENATE RUGELJ

Zapeljevanje Elliota McBrida

Zgodbe Škotskega višavja; knj. 5

Jennifer Ashley

prevod: Anja Bakan

Hiša knjig, založba KMŠ,

2016, m. v., 416 str., 12,99 €

Peti roman v seriji zgodb s Škotskega višavja se začne z dramatičnim zapletom; Juliano zaročenec tik pred zdajci pusti na cedilu, saj se na dan poroke odloči, da bo raje pobegnil s svojo učiteljico klavirja. Šokirana Juliana je tako prepuščena vprašanjem zvedavih gostov, a k sreči v kapelici naleti na Elliota McBrida, svojo prvo ljubezen, in mu v sili predlaga zakon. Elliot, sicer malo šokiran, Julianino snubitev sprejme, saj ji je bil skrivaj vedno naklonjen ... Juliana kasneje ugotovi, da bo zakon z Elliotom vse prej kot mirna plovba, saj se preselita v oddaljeno Višavje, kjer ji poleg gradu, ki žalostno propada, skrbi dela tudi mož. Elliota namreč preganjajo duhovi ujetništva v Indiji, a Juliana je prepričana, da bosta skupaj premagala vse ovire. Jima bo uspelo? > VANJA JAZBEC

Bodi moja

Jennifer L. Armentrout

prevod: Ida Sternad

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2016, m. v., 383 str., 12,90 €

Teresa je že nekaj časa zaljubljena v bratovega najboljšega prijatelja Jasa. Pravkar se je vpisala na fakulteto, ker ne more trenirati plesa med okrevanjem po operaciji kolena in po dolgem času je Jase spet v njenem življenju. Pred kakim letom sta se Jasom poljubila in Teresa po vsem tem času še vedno misli le nanj, čeprav se je on izogiba. Presenečenje, ko skupaj obiskujeta predavanje, je obenem prijetno in mučno, vse pa kaže, da tudi Jase ne more pozabiti na tisti poljub, saj izkoristi vsako priložnost, da je v Teresini bližini. Med ukradenimi poljubi in čustvi, ki se jim ne moreta upirati, se odvije še drama s Teresino sostanovalko in Jasovo veliko skrivnostjo. > KLARA JARC

Prepovedana romanca

Penelope Ward

prevod: Katja Bizjak

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2017, m. v., 294 str., 10,90 €

Prepovedana romanca je knjiga v knjigi. Skrivnostna razmerja in družinske vezi se razkrivajo v zgodbi, ki jo znotraj romana piše mladi Elec.

Tega Greta, pripovedovalka in glavna junakinja, spozna kot sina svojega očima, ki je prišel živeti v njeno družino. Kot najstnika se drug do drugega obnašata skrajno sovražno, čeprav v obeh tli prepovedana strast, ki jo uspešno tajita tako pred sabo kot drug pred drugim. Ko se po več letih ponovno srečata, sta moški in ženska z izkušnjami in mnogimi spoznanji. Kako bosta tokrat krotila svoje strasti? Kako se bo končala njuna zgodba po razkritju dolgo zatajevane družinske skrivnosti? Zabavno in napeto branje do zadnje strani. > SONJA JUVAN

Vražji vojvoda

Madeline Hunter

prevod: Petra Breclj

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2016, m. v., 313 str., 10,90 €

Marianne Radley z mamo že nekaj let skrbi za sestrično Noro, ki se je zaradi travmatičnega dogodka zaprla v svoj svet. Mariannin stric, sicer povzpetniški plemič, je prepričan, da je za Norino stanje kriv vojvoda Aylesbury, ki je poleg tega osumljen tudi bratovega umora in znan po svojih vražjih dogodivščinah. Aylesburyja z grožnjami stisne v kot in v zameno, da zadeva potihne, zahteva, da se poroči z Marianne in tako družino dvigne na družbeni lestvici. Marianne stričeva ideja ne diši, vendar nima izbire. Prepusti se torej vražjemu vojvodi, da bi morda vsaj izbrskala njegove skrivnosti, a kaj ko namesto tega na dan pridejo strasti in nežnejša čustva. > KLARA JARC

Angelski delež

Kralji burbona, knj. 2

J. R. Ward; prevod: Irena Furlan

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2016, m. v., 475 str., 14,90 €

Družinska saga o Bradfordih iz Charlemona v Kentuckyju pripoveduje o zapletenih medsebojnih odnosih, prostornem posestvu, dekadentnih članih bogate družine in o viru njihovega bogastva: ekskluzivni znamki burbona. Je »pater familias« W. W. Baldwine res storil samomor ali je bil umorjen? Sum pade na vse člane družine, zlasti na najstarejšega sina. Vse ima svoje posledice, vsi imajo svoje skrivnosti. Ker vsi nekaj tajijo, ni mogoče nikomur zaupati. Preiskava smrti povzroči, da postanejo odnosi med člani družine in zaposlenimi, ki so neločljivo povezani z družinskimi zadevami, vse bolj napeti: razkrivajo se desetletja zatajevane resnice in strasti. Je smrt očetomor, umor ali samomor? Kakšna je resnica o ljudeh, ki jih je spridilo bogastvo, od katerega svoj davek zahtevajo tudi angeli? > SONJA JUVAN

Ko srce oprosti

Trije mušketirji; knj. 1

Ruth M. Lerga

prevod: Maja Brodschneider Kotnik

Hiša knjig, založba KMŠ, 2016, m. v., 493 str., 12,99 €

Nicole Saint-Jones in vikont Richard Illingsworth sta na bojni nogi že več kot eno leto, ker je Richard zaradi maščevanja ranil njen ponos. Nicolin brat in Richardova sestra sta zdaj vendarle srečno poročena, zato je čas, da se družinska drama umiri in da zakopljeta bojno sekuro. Nicole se tako odloči, da bo postala vljudna in da si bo izbrala moža. Zaradi ponesrečenega spletkarjenja ubožnega plemiča sta se Nicole in Richard prisiljena poročiti, na žalost pa je zveza zaradi njune vzkipljive narave na nitki. Da bi prebrodila prvo in vse naslednje krize, se bosta morala naučiti potrpežljivosti, odpuščanja in zaupanja. Mešanica zabavnih situacij in besednih bojevanj ter lekcij iz »zakonske terapije«. > KLARA JARC

Dojenček Bridget Jones

Helen Fielding

prevod: Jolanda Blokar

Mladinska knjiga, zbirka Oddih, 2016, t. v., 232 str., 24,94 €

Bridget Jones je ena tistih junakinj, ki jih ni težko imeti rad – je preprosta, zmedena, nerodna in navivna. Njen najnovejši dnevnik nas vrača v čas pred prvo nosečnostjo in poroko z Markom Darcyjem. Samska Bridget je razpeta med kariero televizijske producentke, ponočevanjem s prijatelji in strahom, da se ji bo biološka ura iztekla, še preden bo postala mama. A nato se zgodi, da nepričakovano zanosi. Navdušena nad tem, da se ji bo končno uresničila velika želja, kmalu spozna, da je nosečnost daleč od njenih romantičnih pričakovanj. Teh devet mesecev doživlja kot kaotično zmes veselja in obupa, tujih nasvetov in obsedenosti s hrano. Ves čas pa se skupaj z Bridget do konca sprašujemo le eno: »Kdo je oče?« > ALENKA ŠTRUKELJ

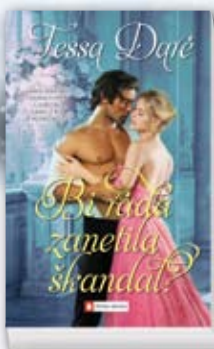

NOVOSTI iz zbirke

ŽEPNA KNJIGA

UČILA

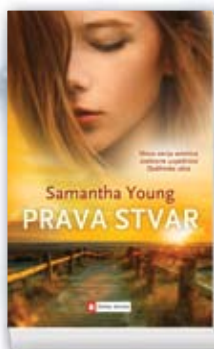

Izid: 17. februar

10,90 EUR

12,90 EUR

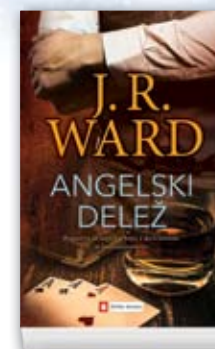
12,90 EUR

10,90 EUR

12,90 EUR

14,90 EUR

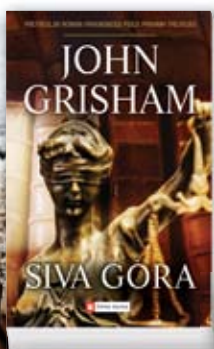

Izid: 17. februar

12,90 EUR

12,90 EUR

12,90 EUR

Izid: 17. februar

12,90 EUR

Izid: 17. februar

10,90 EUR

Izid: 17. februar

12,90 EUR

Gelix KNJIGARNA

LJUBLJANA: Citypark • Čopova ulica 7 • E.Leclerc • Kolosej • Miklošičeva 11 • Mercator center Šiška • Pasaža Maximarketa • Supernova Rudnik; CELJE: Citycenter • Planet Tuš; DOMŽALE: Mercator center; KAMNIK: Qlandia; KOPER: Planet Tuš; KRANJ: TC Savski otok; MARIBOR: Mercator center Tabor • Qlandia; NOVA GORICA: Qlandia

www.felix.si

NOVO
Zaljubljena do ušes
Zbirka Lucky Harbor, 3
Jill Shalvis; 12,99 €

NOVO
Hudomušne pregrehe
Daniela Mackenzieja
Zbirka Zgodbe Škotskega
višavja, 6
Jennifer Ashley; 13,99 €

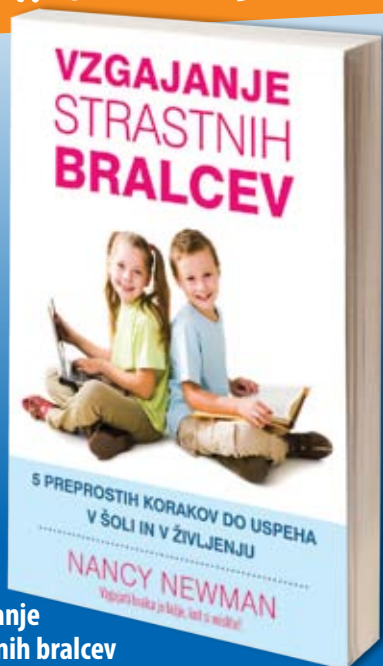

NOVO
Greh in rahločutnost
Zbirka družina Griffin, 1
Suzanne Enoch; 12,99 €

NOVO
Grešno povabilo
Zbirka družina Griffin, 2
Suzanne Enoch; 12,99 €

NAPOVEDUJEMO

Vzgojanje
strastnih bralcev
Nancy Newman; 26,99 €

Distribucija Avrora
e: info@galarna.si
t: 040 922 521

Lomilec src; Milost

Julie Garwood; prevod: Neža Kralj
Mladinska knjiga, zbirka Oddih, 2016, m. v., 528 str., 32,96 €/knjigo

Julie Garwood se je v seriji knjig *Buchanan/FBI* zelo uspešno podala iz zgodovinskih v sodobne kriminalno-romantične vode. V prvi knjigi se pretkan serijski morilec odloči, da bo Laurant Madden njegova nova žrtev, o tem pa hudoželjno posvari njenega brata, očeta Toma. Tom se pretresen obrne na svojega najboljšega prijatelja Nicka Buchanana, ki je obenem agent FBI. Pod krinko Laurantinega zaročenca se Nick poda na lov za morilcem, ujame pa tudi žensko svojega življenja. V drugi knjigi spoznamo Nickovega brata Thea, zveznega tožilca, ki mu Michelle Renard z operacijo reši življenje. Sposobni zdravnici se gre po okrevanju zahvalit, v njenem domačem mestu pa naleti na težave. Na Michellino novo ordinacijo se je spraval vandal, vendar Theo sluti, da je za napadom nekaj več od navadne hudobije. Njegovi sumi se potrdijo, ko ju poskusijo umoriti, zato mora Theo čim prej odkriti, kaj poskušajo napadalci skriti. Liki, ki zabavajo in očarajo, napeta zgodba, ki pritegne, ter nekaj strastnih trenutkov, ki začinijo pisanje priljubljene avtorice. > KLARA JARC

Ženska v kabini številka 10

Ruth Ware
prevod: Petra Anžlovar
Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2016, m. v., 368 str., 12,90 €

Če ste se kdaj spraševali, kakšen je občutek klavstrofobčnosti, vam bo ob branju te psihološke kriminalke kmalu jasno. Britanska pisateljica je spisala grotesken in do zadnjega poglavja nepredvidljiv psihološki triler, ki se odvija na krovu luksuzne ladje. Novinarka Lo si je križarjenje z bogatini predstavljala kot oddih in izvrstno priložnost za vzpon poslovne kariere. Nenačrtovano pa se mora kmalu po izplutju namesto z madeži vina na večerni obleki ukvarjati s krvavim madežem, ki je skrivnostno izginil s steklene ladijske ograje, in glasnim pljuskom vode, ki ga je edina slišala sredi noči. Lahko bi šlo za povsem običajno bučanje morja, če se ji ne bi zdelo, da je na vodni gladini za hip zagledala obris človeškega obraza. Za nameček pa je bila še edina, ki je na ladji srečala skrivnostno črnolaso žensko v majici Pink Floydov iz kabine 10, ki pa naj bi bila po zagotovitvi gostitelja prazna. Prepričana o umoru neznanke se Lo znajde v kaosu spletk in ugank, kjer tudi sama začne vse bolj izgubljati razsodnost. Kako se rešiti, ko si ujet na ladji in ti strežejo po življenju? In kako odkriti resnico, če ti nihče ne prisluhne? > DIANA VOLČJAK

Krvavo oko

serija Krokar, knj. 1
Giles Kristian
prevod: Katja Mikelj
Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2016, m. v., 352 str., 10,90 €

Mladega Osrica, ki ga je močno kazilo krvavo oko, so pred dvema letoma nezavestnega našli ležati ob vaškem pokopališču neke angleške obmorske vasice. Usmilil se ga je ostareli, nemi tesar Ealhstan, ter mu ponudil streho nad glavo in tudi delo. Življenje bi te klo po mirnih tirnicah, če ne bi v vaški zaliv nekoč priplula ladja poganov, ki so se domačinom zaradi župnikove ukane maščevali s pobojem vseh mož in požigom vasi. Zastrašujoči severnjaki so pustili pri življenju le Osrica, ki je na svoje veliko začudenje razumel njihovo govorico, pa tudi ostarelega Ealhstana. Oba so vzeli s sabo na svoje nove osvajalske pohode. Krokarju, kot so severnjaki preimenovali Osrica, je način življenja severnjaških bojevnikov sčasoma postal vse bolj domač. Morda zato, ker se je v njem v resnici pretakala neustrašna vikinška kri, s katero je kljuboval številnim tegobam? Napet roman, osnovan na zgodovinski podlagi, vleče k branju od prve do zadnje strani. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

... napet roman,
osnovan na
zgodovinski podlagi ...

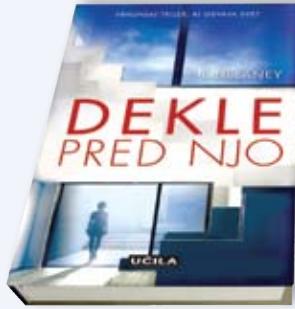
Dekle pred njo

J. P. Delaney

prevod: Marko Bogataj

Učila International, zbirka Žepna knjiga,

2017, m. v., 382 str., 12,90 €

Že kar nekaj časa je minilo od zadnjega romana Gillian Flynn (*Ni je več*) in tudi *Dekle na vlaku* je prebrala že večina tistih, ki jih zanima žanr kriminalnih trilerjev, v katerih imajo glavno vlogo ženske. *Dekle pred njo* je roman, ki je že ob izidu lansiran kot mednarodna uspešnica, saj je tudi v slovenščini izšel na isti dan kot v ZDA in Veliki Britaniji ter še v več drugih državah. Glavne vloge tu nima samo ena, temveč dve ženski, pripoved pa se poigrava s preklapljanjem med njunima pripovednima perspektivama. Emma je mlada ženska, ki se skupaj s svojim fantom Simonom odloči, da se bo preselila v arhitekturno izpiljeno, minimalistično in celo rahlo klinično luskuzno londonsko stanovanje, ki ga oddaja njegov snovalec, arhitekt s posebnimi zahtevami. Jane pa je samostojna ženska, ki se v to stanovanje preseli že dobro leto kasneje, ko se dramatično tragični dogodki, zaradi katerih je bilo stanovanje ves ta čas prazno, dovolj ohladijo in pozabijo, da se ne meni zanje. Vendar pa Janina selitev v to bivališče za seboj povleče ne samo nujno preiskovanje okoliščin, v katerih je umrla Emma, temveč to potegne za seboj tudi (ne)zavedno ponavljanje podobnih korakov, kot jih pred njo storila elegantna stanovalka – skupaj z njenim vse bolj usodnim druženjem z arhitektom, ki ne zgublja nepotrebnih besed, ko želi žensko odpeljati v posteljo. Knjigi, ki se torej na eni strani spogleduje z *Dekletom na vlaku*, na drugi pa pogleduje za *Petdesetimi odenki*, se že obeta tudi filmska priredba, ki jo bo podpisal priznani režiser Ron Howard (med drugim tudi režiser vseh treh filmov, posnetih po romanih Dana Browna). > SAMO RUGELJ

Lovec

Kerrigan Byrne

prevod: Katja Jeraj Valentinčič

Učila International, zbirka Žepna knjiga,

2016, m. v., 414 str., 12,90 €

Millie LeCour je trenutno najuspešnejša igralka na londonskih odrih. Ko ji pot prekrži plačani morilec Christopher Argent, ki je otroštvo preživel v zaporu, se njuno življenje zasuka v popolnoma drugo smer. Čeprav je Argent sklenil pogodbo, da bo Millie ubil, svoje naloge prvič v življenju ne more izpeljati. Namesto tega se zaveže, da jo bo raje zaščitil, njo in njenega sina. A tudi Millie ima nekaj skrivnosti in prav te so krive, da ji strežejo po življenju. So razmesarjene ženske in izginuli otroci povezani z Milliejino skrivnostjo? Christopher in Millie skleneta kupčijo, iz katere dobita več, kot sta računala. > KLARA JARČ

Millie LeCour je trenutno najuspešnejša igralka na londonskih odrih. Ko ji pot prekrži plačani morilec Christopher Argent, ki je otroštvo preživel v zaporu, se njuno življenje zasuka v popolnoma drugo smer. Čeprav je Argent sklenil pogodbo, da bo Millie ubil, svoje naloge prvič v življenju ne more izpeljati. Namesto tega se zaveže, da jo bo raje zaščitil, njo in njenega sina. A tudi Millie ima nekaj skrivnosti in prav te so krive, da ji strežejo po življenju. So razmesarjene ženske in izginuli otroci povezani z Milliejino skrivnostjo? Christopher in Millie skleneta kupčijo, iz katere dobita več, kot sta računala. > KLARA JARČ

Čas je morilec

Michel Bussi

prevod: Maja Lihtenvalner

Učila International, zbirka Žepna knjiga,

2016, m. v., 479 str., 14,90 €

Po avtorjevi uspešnici *Letalo brez nje*, v kateri je zgodbo geografsko zasnoval med Francijo in Turčijo, v drugem v slovenščino prevedenem trilerju francoskega pisatelja odpotujemo na počitnice na idiličen francoski otok. Vendar se dnevi na Korziki za Clotilde, ki tjakaj odpotuje s svojo družino, kmalu spreobrnejo v srhljivo dramo, v kateri protagonistka drobca za drobcom odkriva številne temne skrivnosti, ki so 27 let od usodne prometne nesreče skrbno varovane počivale na grobu njenih staršev in brata. Zaradi skrivnostnih sporočil ni več prepričana o materini smrti in podvomi o resničnosti dogodkov iz preteklosti. Zaradi neizpete ljubezni, ki znova vzplamti, pa postavi na kocko tudi odnos z možem. Številne navzkrižne laži zamajajo njeno zaupanje do najbližjih. Vznemirljiva in srhljiva družinska saga, ob kateri boste nemirni skoraj do zadnje strani. > DIANA VOLČJAK

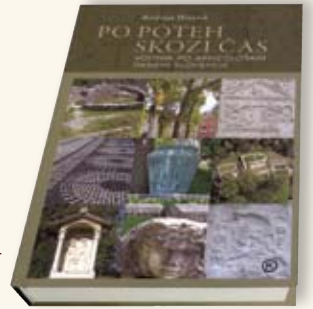
Po poteh skozi čas

Vodnik po arheoloških parkih Slovenije

Andreja Breznik

Mladinska knjiga,

2016, m. v., 232 str., 24,94 €

Izvirni turistični vodnik, ki nas popelje po trenutno vseh slovenskih arheoloških parkih, je napisala Andreja Breznik, ki je na ljubljanski Fakulteti za družbene vede doktorirala iz upravljanja arheoloških parkov, zdaj pa je zaposlena v Narodnem muzeju Slovenije. Breznikova je izlete po parkih, ti so v knjigi opremljeni z bogatimi grafičnim in informativnim gradivom ter s seveda z zemljevidi, razporedila po zgodovinski kronologiji, ta pa je tudi jasno označena na zemljevidu parkov takoj na začetku knjige. Prvi del, Kamen, ogenj, jame in lovci, prinaša tri parke: Divje babe, Potočko zijalko in Ajdovsko jamo. Drugi del, Prvi mojstri kovin, kamnita mesta in zemljene grobnice, ima devet postankov, od Debele griže pri Volčjem gradu prek naselbine na pohorski Poštelji, Vač in Magdalenske gore do Mosta na Soči in vasi Šafarsko. Tretji del, Pax Romana, je najbolj obsežen, saj nas popelje po rimskih ostankih od Celja do Izole ter od Ljubljane do Starega trga in Šempetra v Savinjski dolini. Četrty del nam razkrije malo znani in več deset kilometrov dolg zid, ki je bil nekdaj v zahodni Sloveniji, njegove ostanke pa spoznamo v štirih parkih od Ajdovščine pa do Zaplane. Sklepni del pa prinaša t. i. Znanilce srednjega veka, ki se raztezajo na petih parkih od Ajdovskega gradca do Tonovcovega gradu. Vodnik, s katerim boste spoznali Slovenijo v povsem drugi luči!

Slovenska Istra, Čičarija, Brkini in Kras

Izbirni vodnik

Milan Vinčec

fotografije: Milan Vinčec,

Goran Gorišek

Planinska zveza Slovenije,

2016, m. v., 184 str., 24,90 €

Jugozahodna Slovenija je s svojimi griči in hribi več kot primerna za obiskovanje v zimskem in spomladanskem času, pričujoči vodnik pa je zasnovan tako, da nas popelje na odkrivanje teh lepih krajev tudi širše, denimo v avtohtone vasi in doline, med stene in soteske pa vse do obale in v skrite morske zalive. V njem boste torej našli opise izletov, ki vas bodo odpeljali na Slavnik, Vremščico in Kokoš, pa tudi take, ki vam bodo z druge, pohodne perspektive približali vasi, kot so Pomjan, Tinjan, Socerb, Krkavče in Kubed. Opis vsakega izleta je opremljen z osnovnimi tehničnimi podatki o izhodišču, trajanju poti, vzponu itn., dodana vrednost vodnika pa je v spremnih besedilih k posameznemu izletu (vsega skupaj jih je 31), v katerih nas poznavalec tega območja, videorežiser, fotograf in publicist Milan Vinčec, seznanja s širšo kulturno in zgodovinsko sliko območja, povezanega s predlaganim izletom.

Menihi maratoncei z gore Hiei

John Stevens

fotografije: Tadashi Namba

prevod: Polona Brumen, Andrej Poznič

Ciceron, 2016, m. v., 187 str., 24 €

V zadnjih letih je tudi pri nas izšlo več knjig, ki avtobiografsko prikazujejo dosežke vrhunskih zahodnjaških ultramaratoncev (od Deana Karnazes do Scotta Jureka), zato bo morda šokantno, kakšne neverjetne ultratekaške preizkušnje že dolgo prakticirajo na Japonskem, ki se povsem upravičeno ponaša z naslovom druge največje maratonske velesile (za Kenijo). John Stevens (1947), sicer tudi budistični menih, v knjigi *Menihi maratoncei z gore Hiei* popiše (skupaj z nadrobno zgodovino in vsemi religioznimi detajli)

nepredstavljivo vzdržljivost in neupogljivost japonskih menihov, ki se podredijo neverjetni preizkušnji zdržljivosti, v kateri v sedmih letih pretečejo tisoč maratonov in ultramaratonov, medtem pa seveda izvajajo tudi svoje meniške obrede. Sem med drugim spada tudi preizkušnja, imenovana »doiri«, v kateri se menih podvrže sedmim dnevom in pol bivanja brez hrane, pijače in spanja, njen namen pa je soočenje z lastno smrtjo. Število menihov, ki so uspeli preživeti te epske telesne zahteve, se za zdaj meri le v nekaj desetinah, nekaj od njih pa je biografsko predstavljenih na koncu te izvrstne knjige. > SAMO RUGELJ

Pomočnik

Vzponi in padci poklicnega kolesarja

Charly Wegelius, Tom Southam

prevod: Jolanda Blokar

Aktivni mediji, 2016, m. v., 300 str., 25 €

Mediji slikajo napačno sliko, ko pomočnike grobo opisujejo kot dobre fante, ki delajo dobra dela. Pomočniki niso samo dobrosrčneži, ki bi le radi pomagali drugim. Pravi pomočniki so plačani morilci. Kar počnejo, počnejo zato, ker so profesionalci.

Službe »domestiqua« v kolesarstvu številni v resnici ne razumejo. Fizično je naloga pomočnika, da s svojo energijo kapetanu pomaga prihraniti njegovo in ga pripelje do ključnega trenutka dirke čim bolj svežega in pri močeh. Toda poleg tega je tu še vrsta precej bolj zapletenih stvari, na primer kako zmanipulirati ali izsiliti potek dirke. Pomočnik lahko to doseže na številne načine: lahko se vključi v pobeg in vozi na vso moč, da utruji nasprotnika, lahko se vključi v napad, vendar s pasivnostjo nasprotnika odvraca od pobega in zavira tempo dirke.

... o vseh odtenkih življenja profesionalnih kolesarjev ...

»Postalo mi je jasno, da je možnosti nešteto. Ampak ključna stvar, ki sem jo moral dojeti, je bila, da mora biti »domestique« skoraj tako močan kot njegov vodja, pa tudi pameten in zavedati se mora, kaj počne. Pogosto mora

sprejeti hipne odločitve, ki določajo potek dirke, brez navodil vodje ali menedžerja,« pripoveduje Charly Wegelius.

V letih med profesionalci je hitro ugotovil, da je za poklicnega kolesarja največkrat pomembna sposobnost, da preprosto zmore: da je sposoben iti na dirko, ko je utrujen, in je vedno dovolj v formi, da lahko prispeva, kar mora; da mora pogosto na start brez ustrezne priprave, včasih že utrujen, bolan ali poškodovan. Naj je prihajajoče leto na papirju na januarskem pripravljalnem taboru še tako lepo, je profesionalna sezona v resnici serija udarcev, ki te potolčejo; udarcev, po katerih se moraš pobrati in nadaljevati.

In točno o tem govori knjiga *Pomočnik*. O vseh odtenkih življenja profesionalnih kolesarjev ali kot pravi Wegelius: »Bil sem neskončno zbezan. Hodil sem na zajtrk, takoj po njem pa za kratek čas do dirke nazaj spat, ker sem bil tako zverinsko zjeban. To ni knjiga o trnovi poti do poklicnega kolesarja, temveč zgodba tem, kako živiš, ko to postaneš.« > BLAŽ MAZI

Bayern

Zgodba enega najboljših nogometnih klubov na svetu

Uli Hesse

prevod: Niki Neubauer

Učila International, zbirka Žepna knjiga,

2016, m. v., 352 str., 12,90 €

Znani nemški (športni) novinar je v tej knjigi zbral vse svoje znanje o znamenitem nemškem klubu, ki ga »bodisi obožuješ bodisi sovražiš«. Burna zgodovina, ki jo Hesse spremlja skozi prizmo širšega političnega dogajanja, ne razkriva le kočljivih okoliščin Münchenskega kluba, v katerih se je ta kot zagovornik progresivne misli vedno znova znašel, temveč uspešno premleva tudi vprašanje športa in (vsakodnevne) politike. Delo, ki spremlja preštevilne klubske uspehe, nam ponuja goro najrazličnejših podatkov (najpogosteje v številkah), zaradi česar ga je, upoštevajoč tudi obširnost in nekoliko suhoparen jezik, težko prebrati *na mah*. Razen če vas pritegne prav njegova enciklopedičnost. > ALJAŽ KRIVEC

Tina Maze v najbolj iskani biografiji leta

OD 28. FEBRUARJA V VSEH KNJIGARNAH

Cena: 28,90 €

www.dzs.si ((080 80 81)) info.narocila@dzs.si

Tina Maze

DZS

Vlaganje in konzerviranje

Najboljši recepti za domače shranke

Cornelia Klaeger

prevod: Marjana Samide

Mladinska knjiga,

2016, t. v., 320 str., 39,90 €

Hitro se bo obrnila tale zima, zato lahko počasi že načrtujemo, kaj bomo v sezoni pridelali na vrtu in skrbno vložili za ozimnico. Kako se organizirati, že na prvih straneh pojasni nepogrešljiv sezonski koledar, na naslednjih straneh pa se nam že cedijo sline ob več kot 300 receptih za raznovrstne dobrote, od sladkih marmelad in likerjev, čatnijev in omak, do odišavljenih kisov in aromatičnih zeliščnih olj. Res ni boljšega od dobrot, ki jih sami pripravimo brez umetnih dodatkov, in s preizkušenimi tehnikami vlaganja, vkuhanja in sušenja, prilagojenimi sodobnemu načinu kuhanja, ki so natančno opisane v tej knjigi, si bomo še dolgo oblizovali prste. Za začetek vam priporočam malinov kis (brez skrbi, tudi zamrznjeni sadeži bodo dosegli svoj namen), ki se odlično poda k raznovrstnim solatam. Pa dober tek! > VANJA JAZBEC

Dobra jed se sama ponuja

Jedi stoletij za sodobne čase

Klarisa M. Jovanović

ilustracije: Veno Dolenc

ZTT, zbirka Kulinart, 2016, m. v., 64 str., 12 €

Knjižica s prikupno zunanostjo vzbudi naklonjenost, odznotraj pa razkrije, kako je če se tovrstnega dela lotita umetnika. Klarisa Jovanović je pesnica in prevajalka, Veno Dolenc pa slikar in ilustrator, oba tudi glasbenika. Tako je lažje razumeti, zakaj in kako je lahko kuharska knjiga igriva, lahkotna, zabavna, da pritegne tudi otroke, ki jim je v prvi vrsti namenjena. Avtorica se je predstavljanja »jedi stoletij za sodobne čase« lotila raziskovalno in ker je pri njenem povezovanju poezije z glasbo pomembno interpretiranje ljudskih pesmi, je še lažje vstopila v svet kulinarične dediščine. Pregovore, reke in druge ljudske modrosti, povezane s hrano, ki jih srečevala ob odkrivanju pesemskega izročila, je umestila v knjigo, drugo pa je dodala praksa. Prepričana je, da je kuhanje nadvse ustvarjalno početje, ščepec zgodovine o pripravljeni jedi, pa tudi ne škodi. > IZTOK ILICH

... kuhanje je nadvse ustvarjalno početje ...

Jedi iz žit

Od domače kaše do dišečega peciva;

Zelenjavne jedi

Okusne, raznovrstne in zdrave;

Slastne domače jedi

Testenine, štruklji in krompir;

Dobrote z žara

Meso, robe in sveže priloge

Milena Suwa Stanojević, Uroš

Flis, Božica Mirič

fotografije: Tomo Jeseničnik

Cankarjeva založba,

2016, t. v., 64 str., 8,95 €/knjigo

Štiri priročne in uporabne kuharice, ki vsaka zase vsebujejo preizkušene in preproste kuharske recepte, med katerimi se bodo znašli tako kuharski začetniki kot tisti, ki bi želeli svoje vihtenje kuharskih pripomočkov izpopolniti. Ljubitelji domače kuhinje bodo v knjigi *Slastne domače jedi* našli preproste recepte za pripravo tako skutnih kot ajdovih štrukljev z orehi ali pa matevža in številnih jedi iz krompirja. Navdušenci nad kašami, polento, ričetom in drugimi dobrotami iz žit bodo svoj tedenski jedilnik lahko obogatili s pomočjo receptov iz knjige *Jedi iz žit*. Navodila za shranjevanje in pripravo različnih vrst zelenjave ter barviti recepti za pripravo okusnih zelenjavnih jedi od tradicionalnega kislega zelja do popularnega čičerkega namaza so zbrani v kuharici *Zelenjavne jedi*. Navsezadnje pa bodo na svoj račun prišli tudi ljubitelji žara, ki bodo v knjigi *Dobrote z žara* našli številne namige, kako na žaru pripraviti okusno ribjo, mesno ali zelenjavo jed in kako katero koli od njih tudi primerno in omamno začiniti. Vsaka od kuharic v priročnem formatu vsebuje trideset skrbno izbranih receptov, opremljenih z barvnimi fotografijami, v uvodnem delu pa v vsaki knjigi najdete tudi nekaj splošnih napotkov in koristnih zvijač za kuharske mojstrovine, ki jih bo vsak gurmanski navdušenec lahko s pridom uporabil tudi za pripravo drugih jedi. > DIANA VOLČJAK

... vsaka od kuharic vsebuje trideset skrbno izbranih receptov ...

NOVO Vrtnarjenje za vsakogar

Miša Pušenjak

VISOKE GREDE IN VRTIČKI V POSODAH

Priročnik prinaša naj sodobnejša dognanja in nazorno slikovno gradivo vsem, ki želijo postaviti visoke grede ali urediti vrtiček v posodah na balkonih in terasah. Bralca seznanja s posebnostmi gojenja vrtnin na gomilah in ga spodbuja, da z njimi poveča površino pridelave na vrtu.

146 strani, brošura, 17 x 23,5 cm / Cena 16 EUR, poštnina 3 EUR

Naročanje: 01/473 53 79, karmen@czd-kmeckiglas.si / zalozba.kmeckiglas.com

Psihoanalitična diagnostika

Razumevanje osebnostne zgradbe skozi klinični proces

Nancy McWilliams

prevod: Branko Gradišnik

UMco, zbirka Preobrazba,

2017, m. v., 727 str., 28,90 €, JAK

Kako bi definirali zdravo osebnost? Nancy McWilliams, ena najuglednejših ameriških psihologinj in avtorica temeljne knjige *Psihoanalitična diagnostika*, ki je že kmalu po izidu prešla med moderne klasike na svojem področju, bi rekla, da je človek integrirane identitete tisti z zrelimi osebnostnimi obrambami, z zmožnostjo prelaganja zadovoljivte, s strpnostjo do čustvene navzkrižnosti in dvomljivosti ter z zmožnostjo uravnavanja čustev in afektov. Zato je to njeno najbolj znano delo, ki prinaša pregled značajskih organiziranosti od narcističnih do histerične psihike, v svojem bistvu knjiga o človekovih osebnostnih zgradbah nasploh, ne pa predvsem o osebnostnih motnjah. Čeprav je osredinjena na klinično nalogo diagnosticiranja, kar predpostavlja, da človek, ki se je obrnil po psihoterapevtsko pomoč, tako ali drugače trpi, ne bi smeli pozabiti na možnost, da problem, zaradi katerega pacient išče pomoč, morda sploh nima zveze z njegovim temeljnim značajem. Utegne iti na primer zgolj za odzivanje na kak pritisk, ki bi izčrpal vsakogaršnje rezerve ne glede na to, kakšna je njegova osebnostna zgradba. McWilliams je svoje psihodinamsko diagnostično delo napisala z več nameni: a) na enem mestu strniti pregled teoretskega razvoja na tem področju, b) zapolniti luknje v študijski in praktični psihoterapevtski obravnavi te tematike, c) pojasniti raznoliko taksonomijo in ji tudi določiti mesto v enotni psihodinamski zgradbi, č) predstaviti diagnostična orodja in metode, oboje seveda v kompleksni navezavi na poznejšo obravnavo in zdravljenje in d) z vsem tem sezidati most med psihodinamsko in kognitivno-behavioristično semiotiko. Ob tem knjiga prinaša tudi kritično evalvacijo rabe današnje klinične psihologije na področju duševne terapije, s čimer je lahko dragocen priročnik tudi samouku in samozdravljencu, saj se avtorica ponaša ne le z univerzalnim znanjem z obravnavanih področij, temveč ima poseben dar, da zna preprosto in umljivo predstaviti zapletene koncepte. Sodobno temeljno delo s področja psihoanalize in psihoterapije!

Preslišani krik po smislu

Viktor E. Frankl

prevod: Niki Neubauer

Celjska Mohorjeva družba,

2016, m. v., 208 str., 19,50 €, JAK

Leta 1977 je priznani dunajski psihoterapevt Viktor E. Frankl v predgovoru, s katerim je to knjigo pospremil med bralce, zapisal, da je svet zajel »pojav in vztrajanje občutka nesmisla«, ki po njegovem velja za »nevrozo sedemdesetih let«. Čeprav od njegovega zapisa mineva natanko štirideset let, se zdi, da je problematika, ki jo avtor poudarja v tej knjigi, še vedno enako (ali celo še mnogo bolj) pereča. Človeku, kot pojasnjuje tudi Frankl v svojem pisanju, namreč ne pomagajo ne izobrazba ne dobri odnosi ali gmotno stanje, če sam pri sebi ne zna poiskati smisla bivanja. In tega, kot avtor prikaže v številnih opisanih primerih, je v nasprotju s splošnimi prepričanji moč najti tudi v situacijah, ki mejijo že na ekstremne. Za primer navede bivanje v zaporu ali pa hiranje v koncentracijskih taboriščih, kakršnega je na lastni koži izkusil tudi sam. Še danes zelo cenjeni psihoterapevt, ki je umrl pred dvajsetimi leti, v knjigi naniza ogromno metod, ki bodo v pomoč različnim terapevtom pa tudi posameznikom, ki iščejo odgovore na temeljna bivanjska vprašanja. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Agresivnost

Nov in nevaren tabu

Jesper Juul

prevod: Irena Samide

Mladinska knjiga,

2017, m. v., 255 str., 24,94 €

O priljubljenosti priznanega danskega družinskega terapevta priča cela vrsta njegovih tudi v slovenščino prevedenih knjig o vzgoji otrok (*Kompetentni otrok*, *Družine z najstniki*, *Reci ne brez slabe vesti*, *Štiri vrednote, ki jih daste otroku za vse življenje* ...). Tokrat nas na svoj prepoznavni način opozarja na agresivnost – »nov in nevaren tabu« sodobne družbe. Čeprav bi tako »na hitro« marsikdo pomislil, da je treba vsako agresivnost pri otroku takoj zadušiti, zaustaviti ali preprečiti, nas Juul prijazno, ob več primerih opominja, da so določena agresivna čustva normalna in celo nujna za razvoj otrokovega samospoštovanja in zdrave samozavesti v odrasli dobi, pomembno pa je njihovo pravilno razumevanje, iskanje izvora in obvladovanje. Juul kot vedno še posebej nagovarja vse tiste, ki imajo usodo »agresivnih« otrok v svojih rokah – vzgojitelje, učitelje, pedagoge, terapevte in tudi starše. Slikovito in poučno. > RENATE RUGELJ

Druga stran stresa

Zakaj je stres dober za nas in kako ga izkoristiti sebi v prid

Kelly McGonigal

prevod: Helena Marko

UMco, zbirka Preobrazba,

2017, m. v., 356 str., 24,90 €

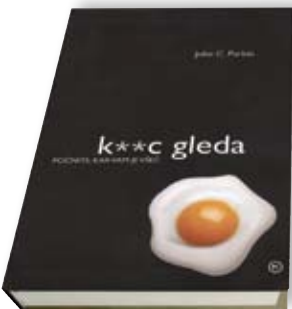

Pogosto poslušamo in beremo, da stres škoduje zdravju, povzroča nespečnost ter vpliva na nastanek bolezni srca. Kaj pa, če bi vam nekdo povedal, da to drži tudi zato, ker temu brezpogojno verjamate? Kaj če bi vam nekdo znanstveno utemeljil, da bi lahko že sprememba vašega prepričanja o učinkih stresa močno vplivala tudi na vaše zdravje, srečo in osebnostno uspešnost? Kaj če bi vam nekdo natančno predstavil, da marsikaj od tega, kar vas po vašem mnenju »spravlja v stres«, dejansko ne zasluži, da bi se za to vznemirjali? Kelly McGonigal je psihologinja in predavateljica na Univerzi Stanford. Pri svojem delu se osredotoča na raziskovanje povezanosti človeškega telesa z njegovim umom, najnovejša znanstvena odkritja na področjih nevrologije, medicine in sodobne psihologije pa pretvarja v razumljive in praktične strategije, s katerimi je mogoče dvigniti kakovost človekovega zadovoljstva v življenju. V knjigi *Druga stran stresa* se je lotila stresa, ene ključnih tem sodobnega življenja, ki ga raziskuje in analizira z druge perspektive. Vsakodnevnemu stresu seveda po njenem ne moremo ubežati ali ga kar tako izničiti, vendar pa trdi, da ga lahko preobrazimo na načine, ki nam bodo celo koristili. V *Drugi strani stresa* nam tako naniza najnovejša znanstvena dognanja o stresu in njegovem dometu ter s pomočjo številnih primerov iz resničnega življenja pojasni njegovo večplastnost. Pri tem izhaja iz podmene, da so škodljivi učinki stresa v veliki meri povezani s tem, kako razmišljamo o njem in kakšna je v zvezi z njim naša miselna naravnost, zato je prepričana, da rešitev ni v tem, kako se stresa v življenju znebiti, temveč o tem, kako se izogniti temu, da bi se zaradi stresa še dodatno obremenjevali. Stres po njenem mnenju lahko jemljemo tudi kot priložnost za osebnostno rast in razvoj, knjiga pa ponuja veliko predlogov in odgovor na to, kako občutke tesnobe in strahu v stresnih situacijah pretvoriti v pogum, odmaknjenost v odnosih pa spremeniti v sočutno povezanost ter kako tudi v manj prijetnih situacijah ohraniti osredotočenost, mirnost in pozitivno naravnost. Knjiga, ki spodbuja k spremembi odnosa do stresnega življenja.

Pot solza

Jorge Bucay; prevod: Tina Malič
Mladinska knjiga, zbirka Kažipot, 2017, m. v., 312 str., 24,94 €

Argentinski terapevt in pripovedovalec je nadvse priljubljen tudi v Sloveniji, kjer je bil ob svojem obisku prepoznan kot zelo prisrčen in poseben človek. Njegovim besedam in nasvetom je moč zaupati zato, ker tudi sam poskuša živeti tako, kot priporoča nam. Tokratno knjigo zaznamujejo izgube, bolečina in žalost. Na poti solza spoznavamo žalovanje kot najtežjo življenjsko izkušnjo. Da se povežemo z bolečino in jo osrčimo, si moramo vzeti čas in prostor. Po izgubi je treba v času žalovanja bolečino sprejeti in jo v celoti doživeti. Ko se soočamo z najbolj bolečimi dožitvi, spomini in pričakovanji, se zavimo, da jih lahko v določenem času preživimo in potem zaživimo drugače. Vsaka izguba naredi prostor za nekoga ali nekaj novega. A samo takrat, kadar smo pripravljeni izpustiti to, česar ni več; potem ko žalost in bolečina v celoti preplavita naše telo in misli. Prav na poti solza prepoznamo in spoznamo ljudi, ki nas iskreno razumejo, čustvujejo z nami in zato postanejo del naše nove poti. > SONJA JUVAN

K**c gleda

John C. Parkin; prevod: Barbara Jarc
Mladinska knjiga, 2017, m. v., 271 str., 19,95 €

Preden sestavite spisek, kaj bi radi počeli, je dobro vedeti – in občutiti na lastni koži –, česa res ne bi radi počeli. Avtor ve in s tem dobro služi. Uradna zabeležka uspešnega pisatelja, duhovnega voditelja in TV-guruja pravi, da včasih celo zadremlje ob baze-nu. Če zmore on, ki piše serijo duhovnih knjig *K**c gleda*, zakaj ne bi tudi vi? Kletvice so zdravilne, pomagajo, ko se v paniki in navzkrižju del lovite za rep. Ko ste v slabi koži. Ko se vam zalomi, medtem ko delate in tuhtate, kaj bi radi. Imejte radi to, kar delate, je vmesni obrat. Deluje? Vse je in bo v redu, le ponavljate mantro k**c gleda. No, vse-kakor ne pojdite v grob, ko je pesem še v vas. > JEDRT JEŽ FURLAN

nega voditelja in TV-guruja pravi, da včasih celo zadremlje ob baze-nu. Če zmore on, ki piše serijo duhovnih knjig *K**c gleda*, zakaj ne bi tudi vi? Kletvice so zdravilne, pomagajo, ko se v paniki in navzkrižju del lovite za rep. Ko ste v slabi koži. Ko se vam zalomi, medtem ko delate in tuhtate, kaj bi radi. Imejte radi to, kar delate, je vmesni obrat. Deluje? Vse je in bo v redu, le ponavljate mantro k**c gleda. No, vse-kakor ne pojdite v grob, ko je pesem še v vas. > JEDRT JEŽ FURLAN

Ikigaj

Héctor García (Kirai),
Francesc Miralles
prevod: Nataša Müller
Mladinska knjiga, 2016, m. v., 184 str., 19,95 €

Ikigaj je japonska beseda za razlog človekovega bivanja, za tisto najgloblje, kar obstaja v človeku in kar ga vsako jutro požene iz postelje, tako pa sta priročnik za zdrav in dolgo življenje naslovljena španska avtorja. V njem sta zbrala mnoga japonska pa tudi druga priporočila, nekatera z bogato tradicijo, spet druga iz bližnje preteklosti, s katerimi si lahko vsak pomaga k prijetnejšemu in kakovostnejšemu staranju, obenem pa *Ikigaj* spodbuja k razmišljanju o tem, kaj je dejanski smisel posameznikovega življenja. Od priporočila japonske zveze za spanje, da zadnji kofein (recimo v obliki kave) zaužijete najkasneje deset ur pred spanjem, prek iskanja ambicioznih, a ne preveč zahtevnih novih prijetnih ciljev, ki vas popeljejo v stanje toka, pa vse do železnih zakonov ikigaja, od katerih že prvi pravi, da bodite dejavni in se nikoli ne upokojite, naslednji pa, da se smejte, obdajte s prijatelji in, seveda, da sledite svojemu ikigaju. Prijazna knjiga za začetek vsakega leta! > SAMO RUGELJ

AGRESIJA JE NUJNA

NOVA KNJIGA JESPERJA JUULA

Priznani in priljubljeni družinski terapevt Jesper Juul v novi knjigi pojasnjuje, zakaj je ta neprijetna oblika vedenja nujna za zdrav razvoj otroka in samopodobo v odrasli dobi.

»Agresivno vedenje, ki ga občasno izražajo otroci, praviloma izvira iz dvojega: iz otrokovega občutka, da ni več vreden, in iz vedenja njegovih vzornikov.«

256 strani, 14 x 20 cm
Cena: 24,94 €

ZA STARŠE
IN PEDAGOGE!

Najhitreje do knjige:

📖 v knjigarnah 🌐 www.emka.si 📞 080 12 05

Klic k usmiljenju

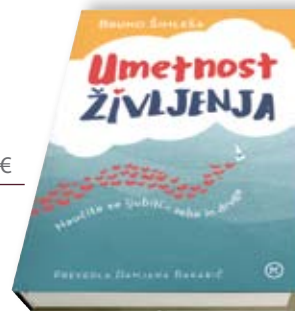
Srca, ki ljubijo, roke, ki služijo
mati Terezija
prevod: Andreja Hergula
Družina in Novi svet,
2016, t. v., 304 str., 23,50 €

Mati Terezija, prejemnica Nobelove nagrade za mir, je bila lani septembra razglašena za svetnico. V knjigi so zbrana njena doslej neobjavljena besedila, pričevanja njenih sodelavcev in tistih, katerih so se dotaknile njene roke in nauki, ter premišljevanja in molitve, ki nam lahko pomagajo živeti po njenem zgledu. Knjiga je razdeljena na poglavja, ki so posvečena telesnim in duhovnim delom usmiljenja, ki jih je najmočnejša in najvztrajnejša izmed mater s svojim izrednim čutom za uboge in pomoči potrebne vsakodnevno udeležala. »Svetnica usmiljenja« bo za vedno zapisana v naša srca, saj je s svojimi dejanji in pogumom dan za dnem spreminjala svet. > KLARA JARC

Umetnost življenja

Naučite se ljubiti – sebe in druge
Bruno Šimleša
prevod: Damjana Bakarič
Mladinska knjiga, 2017, m. v., 280 str., 22,95 €

V *Ljubeznoslovju* (2012) smo brali o ustvarjanju medosebnih odnosov in ljubezni, ki jo je hrvaški avtor duhovne literature elegantno povzdignil na raven znanosti, v *Šoli življenja* (2013) pa nam je z nasveti in nauki namignil, kako zaživeti življenje s polnimi pljuči. Pričujoče delo je intimna pripoved o veličini življenja, ki jo je avtor spisal za svojo mladoletno hčer, vendar bodo iskricice o pomembnosti pozitivnega samovrednotenja in pravice ter možnosti kreiranja z ljubeznijo ožarjenega življenja zagotovo nagovorile vsakega bralca, ki jo bo vzel v roke. Skozi osem smiselno zaokroženih poglavij, ki metaforično predstavljajo stopnice do celostnega razumevanja življenja, nam avtor pojasni različne pojavnosti ljubezni v medosebnih odnosih in v širšem okolju. Med vsakokratnim razmišljanjem o ljubezni in nizanem drobni življenjskih modrosti pa vseskozi nevsiljivo poudarja ključen moment, ki vpliva na ustvarjanje polnega življenja: na odnos, ki ga imamo sami do sebe in s seboj. Toplo. Osvobajajoče. Na trenutke magično. > DIANA VOLČJAK

Prekipevati od življenja

Petra Urban; prevod: Tina Denk
Družina, 2017, m. v., 143 str., 17,90 €

Priljubljena nemška pisateljica (1957) s svojimi kratkimi zgodbami radostno vabi ženske naj pogumno vstopijo v zrela leta, naj ne objokujejo mladosti, ne hrepenijo po izgubljeni moči in lepoti, pač pa naj svoj čas in pozornost namenjajo drobnim stvarim, naravi in ljudem, ki jih osrečujejo. Velik poudarek daje ljubezni, ki jo je treba tudi v drugi polovici življenja zaznavati z vsemi čuti, na široko in z odprtim srcem – tukaj in zdaj. Iskreno spregovori o meni, času velikih sprememb, ko ženske na čustvenem trapezu lovijo ravnotežje, ko se nekaj starega sicer konča, a se lahko začne nekaj povsem novega. S svojimi pripovedmi vabi na daljša in krajša potovanja, opogumlja ženske, naj odprejo svoja vrata, se predajo svežemu vetru in osvobodijo ustaljenih navad ... Prava ambasadorica radoživega staranja. > RENATE RUGELJ

S trebuhom za kruhom

Informacije in motivacija za iskanje dela v tujini
Maja Novak – Mayita
samozaložba, 2016, m. v., 170 str., 16,90 €

Maja Novak, ki jo pod imenom Mayita najdete na družbenih omrežjih in na njeni spletni strani, je po duši popotnica, ki uživa v življenju in z veseljem deli svoje izkušnje in nasvete. V svoji novi knjigi se je nekoliko bolj posvetila možnostim dela v tujini in nam v nekaj poglavjih na zelo praktičen način in z vsemi najnujnejšimi informacijami predstavila svoje izkušnje dela v ZDA (skavtski kamp) in Kanadi, na Novi Zelandiji (au-pair), v jahtni industriji in pa popotniško delo v Južni Ameriki, te pa je popestrila tudi z izpovedmi in nasveti prijateljev, ki delajo v tujini. Informativno in srčno pisanje ter dobra izhodiščna točka za tiste, ki vas mika življenje na tujem in želite loviti tudi zunaj domačega ribnika. > KLARA JARC

V tiho deželo

Vodnik h krščanski kontemplativni praksi
Martin Laird
prevod: Marija Zlatnar Moe
KUD Logos, Knjižna zbirka KUD Logos,
2016, m. v., 175 str., 12 €, JAK

Morda lahko napotki, da se naj med molitvijo upoštevajo pravilna drža, pravilno dihanje in pravičen način izgovaranja molitvenih besed, sodobnim bralcem zadišijo po *new-age* praksah. Toda Laird razkriva, da imajo te v krščanstvu (včasih tudi pod vplivom vzhodnih religij) dolgo tradicijo, ki se nikakor ne more skladati s sodobnimi pojmi napredka, hitrih rezultatov ter poglobljenja duhovnosti. Čeprav gre v prvi vrsti za praktične napotke za doseganje *tišine*, jim je pridodano tudi vprašanje, kako le-ti odslikavajo vernikovo razumevanje Boga. Knjigo zaključuje spremna beseda Alena Širce, v kateri avtor ponudi zgodovinski pregled razvoja kontemplativnih praks v krščanstvu, ter prikaz zgodovinsko-duhovnega konteksta Lairdove knjige. > ALJAŽ KRIVEC

Sadovi ljubezni

Misli za vsak dan
mati Terezija
prevod: Anton Štrukelj
Družina, 2016, m. v., 258 str., 14,90 €

V tej topli in prijazni knjižici so zbrane globoke in navdihujoče misli krščanske misijonarke ljubezni, ki bralca spodbujajo k razmišljanju o sebi in odnosu do bližnjih, sveta in vere. Knjiga je urejena koledarsko, v skladu z liturgično ureditvijo cerkvenega leta, ki se zaradi največjih krščanskih praznikov, božiča in velike noči, ne začne vsako leto z istim datumom. Vsakemu tednu oziroma cerkvenemu obdobju v letu je mati Terezija v knjigi posvetila določeno temo, ki je povzeta na začetku poglavja in nato vtkana v krajše misli, napisane za vsak dan v tednu posebej. Ti številni meditativni in preprosti zapisi, ovenčani s citati in navedki odlomkov iz *Svetega pisma*, o ljubezni, trpljenju, odpuščanju, sprejemanju, hvaležnosti in služenju, na bralca delujejo pomirjujoče in opogumljajoče. > DIANA VOLČJAK

Do zdravja z Mario Treben

26.
ponatis

prodano več kot
10 milijonov izvodov
po vsem svetu

Zdravje iz božje lekarne

Dragoceni napotki in izkušnje za uporabo zdravilnih zelišč pri najrazličnejših tegobah in boleznih.

Cena 18,10 €

Uspehi pri zdravljenju

Avtorica je zbrala številna pričevanja bolnikov o uspešni rabi napotkov iz knjige "Zdravje iz Božje lekarne"

Cena 13,07 €

Ženske bolezni

Koristni in uporabni napotki za prepoznavanje, preprečevanje in zdravljenje ženskih bolezni z uporabo domačih zdravilnih zelišč, čajev, tinktur, mazil in kopeli.

Cena 12,13 €

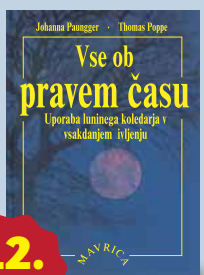

Bolezni črevesja in želodca

Koristni in uporabni napotki za prepoznavanje, preprečevanje in zdravljenje bolezni črevesja in želodca z uporabo domačih zdravilnih zelišč, čajev, tinktur, mazil in kopeli.

Cena 12,13 €

Uspešnice skozi čas

Uporaba luninega koledarja v vsakdanjem življenju

Prva knjiga na svetu, ki daje celovite nasvete za uporabo Luninih ritmov! Priloženi so lunini koledarji.

Cena 21,07 €

12.
natis v Sloveniji

Za zdravje in vitko linijo!

Zdravje gre skozi želodec...in kri! Recepti in tabele z najbolj primernimi živili za posamezno krvno skupino.

Cena 19,05 €

5.
ponatis

Preprečevanje in zdravljenje bolezni

Avtor iz lastnih izkušenj zagotavlja, da organizem ob daljšem postu lahko sam uniči rakaste tvorbe.

Cena 13,60 €

10.
ponatis

Vaje za izboljšanje vida po metodi dr. Batesa

S preprostimi vajami lahko zadržite dober vid ali pa ga celo izboljšate.

Cena 13,96 €

10.
ponatis

AKTUALNO!!!

Avtor razkriva srhljiv načrt genskega spreminjanja najpomembnejših rastlin in živali. V ozadju tega peklenkega načrta je nadzor nad človeško družbo.

Cena 19,05 €

Podarimo si nekaj slovenskega

Bi radi zapeli, pa vam vedno nekaj zmanjka?

V knjižici so besedila, na zgoščenki pa ob spremljavi zapetih 100 prvih kitic narodnih in ponarodelih pesmi.

Cena 13,90 €

Slovenske narodne

50 narodnih pesmi v žepni knjižici. Da na zabavi ne boste v zadregi, ker ne poznate besedila! Minimalno naročilo 10 izvodov.

Cena 0,99 €

03 492 34 40 / 040 886 672
zal-mavrica@siol.net

Mavrica

KNJIGE NA VOLJO V
VEČINI KNJIGARN PO SLOVENIJI.

Zakaj sem jaz jaz?

Gwenaëlle Boulet et al.

prevod: Andrej Gajšek in Tadeja Petrovčič Jerina
Celjska Mohorjeva družba,
2016, t. v., 137 str., 23,50 €, JAK

Slikovita knjiga, ki želi mladim pomagati pri odraščanju, je razdeljena v osem poglavij, v katerih različni avtorji ponujajo svoja izhodišča za razmišljanje in krščanski pogled na pomembna vprašanja o človeku. Pogosto mladi dvomijo o sebi zaradi različnih telesnih značilnosti, družinske dediščine, drugačnih nazorov, zapletene osebnosti in sprememb, ki se zgodijo z njimi med odraščanjem. Zaupanje, radovednost in dobra družba pa pomagajo uslišati notranji glas in slediti sanjam. In zaključek? S Franklovimi besedami: »Ni pomembno, kaj od življenja pričakujemo, ampak kaj vanj prispevamo.« > RENATE RUGELJ

Ženičke in strički za daljnimi grički

Nina Jelen

ilustracije: Daša Simčič

Ocean,

2017, t. v., 16 str., 18,99 €

V tej prikupni slikanici spoznamo preproste, nasmejane in vsakdanje junake z vasi, prav vsakemu od njih pa pritiče kakšna posebna lastnost ali navada. Pepe si ves čas brska po umazanih ušesih, kuštravemu stricu Smrdcu pogosto uide kak prdec, Vrtavka med plesom večkrat pristane na nosu, Spaka pa se ne more prenehati norčavo smejati. Vse te nerodnosti deček Fotko posname in jih v filmčku objavi na internetu. Tujci, ki si posnetek na spletu ogledajo, se začnejo iz teh prijaznih ljudi glasno norčevati in jih zasmehovati. Dečku je žal, da je širnemu svetu tako razkril intimne skrivnosti svojih sovaščanov, ki ob tem občutijo žalost in veliko sramoto. Vendar se časa žal ne da zavrteti nazaj in narejene škode ni mogoče popraviti. Kljub temu, da Fotko čez nekaj let objavi drugačen, bolj prešeren posnetek, pri stricih in ženičkih ni nikoli več začutiti enakega veselja in sproščenosti kot nekoč. Avtorica besedila, osnovnošolska učiteljica iz Zasavja, je s to lahkotno pripovedjo, napisano v rimah ter opremljeno z lepimi ilustracijami akademske slikarke, inovativno, nevsiljivo in poučno otrokom (in njihovim staršem) učinkovito prikazala pasti nepravilne uporabe spleta ter tako opozorila na to, kako pazljivi in previdni moramo biti (mladi in odrasli), kadar razkrivamo informacije o sebi in drugih. > DIANA VOLČJAK

Odraščanje; Dejstva življenja

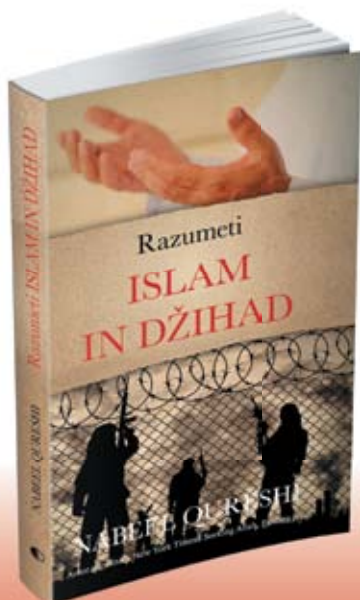
Susan Meredith; prevod: Mojca Žnidaršič

Morfemplus, 2016, m. v., 56 str., 19,90 €

Odraščanje ne pomeni samo telesne rasti v višino, pač pa se v najstniškem obdobju iz žlez sproščajo tudi različni hormoni, spreminja se glas, oblika telesa, še posebej obraza, na različnih delih telesa začnejo izraščati dlake, spreminja se velikost in oblika dekliških prsi, pojavi se prva menstruacija, pa prve fantovske erekcije in še marsikaj. Na privlačno in pregledno oblikovanih straneh so predstavljene vse pomembne teme tega občutljivega obdobja. > BETI HLEBEC

kih prsi, pojavi se prva menstruacija, pa prve fantovske erekcije in še marsikaj. Na privlačno in pregledno oblikovanih straneh so predstavljene vse pomembne teme tega občutljivega obdobja. > BETI HLEBEC

Razumeti islam in džihad

Nabeel Qureshi je uspel združiti poljudnost in strokovnost, kar je sad tako osebne islamske in krščanske izkušnje kot poglobljenega preučevanja islama in krščanstva. Spisal je osebne, izzivalne in spoštljive odgovore na številna vprašanja, ki si jih tako rekoč vsi zastavljamo. Kaj je džihad? Kdo so pravi muslimani? Je islam »religija miru«? Razloži izvor džihada, pregleda džihad v judovsko-krščanskem kontekstu in povzame odzivanje na džihad. In nenazadnje odgovori tudi na najpomembnejše vprašanje: Kako naprej?

Medtem ko molim me veter nosi k tebi
tekoč skozi vesoljna prostranstva
potiska zvezde v stih

Molitve

Tomislav Marijan Bilosnić je eden najpomembnejših in najbolj prevajanih sodobnih hrvaških pesnikov, izjemno ploden in raznolik pisec. Pri založbi Družina je izšla njegova prva knjiga v slovenščini: Molitve. To so pesmi katoliškega vernika, ki živi sredi svojega zgodovinskega časa, napisane v svežem, inventivnem in osebnem jeziku.

Naročila in informacije:
Družina d. o. o., Krekov trg 1, Ljubljana
tel.: 01/360-28-28, www.druzina.si

ZALOŽBA
DRUŽINA

Kmalu

Morris Gleitzman
prevod: Dušan Ogrizek
Miš, zbirka Nekoč,
2017, t. v., 215 str., 26,95 €

Morris Gleitzman

Seriji štirih odličnih knjig – *Nekoč* (2011), *Potem* (2011), *Zdaj* (2012) in *Tedaj* (2014) – se je pridružila še peta z naslovom *Kmalu*. Priljubljeni avstralski avtor jim pravi kar »družina knjig«, saj jih lahko beremo neodvisno od časa izida, vsako zase.

Vsem pripovedim je skupno, da jih poganja prvoosebni mladostni idealizem in pogum judovskega dečka Feliksa, ki so ga zaznamovale grozote holokavsta – izjema je *Zdaj*, kjer zgodbo pripoveduje Zelda, vnukinja, takrat že ostarelega Feliksa ... Po pobegu iz sirotišnice, nevarnem skoku z vlaka na poti v koncentracijsko taborišče, zamenjavi identitete, učenju zdravniških veščin pri partizanih in drugih nevarnih trenutkih se vojna končno konča, a nasilja in grozot s tem še ni konec. V mesecih, ki so sledili osvoboditvi, je vsaka pošiljka hrane mednarodne humanitarne organizacije povzročila v poljskih mestih pravo vojno med tisoči preživelih, a lačnih ljudi. Nemir in nasilje na ulicah sta se stopnjevala in tako je trinajstletni Feliks nekega dne v skromno bivališče, kjer se je uspešno skrival s starejšim večinoma alkoholiziranim prijateljem Gabrieikom, prinesel še osirotelega dojenčka. Preglavice mu poleg nebojlene štručke dela tudi divja deklica Anja, ki ga s svojo tolpo poskusi prepričati, da bi jim pomagal pri veliki tatvini ... Ali bo ta ljubeznivi deček lahko premagal temne sence sovraštva in nasilja, ki pritiska iz vseh koncev? Kot obljublja avtor, pripovedi še ni konec in lahko pričakujemo vsaj še dve knjigi, ki bosta skupaj z drugimi opomin tako otrokom kot odraslim, kako dragoceno darilo je varno otroštvo. > RENATE RUGELJ

Mavec

Anna Woltz
prevod: Katjuša Ručigaj
Miš, zbirka Z(o)renja, 2017, t. v., 168 str., 25,95 €

»Poljublajočih se staršev se ti ni treba bati. Starša postaneta nevarna šele, ko se ne poljubljata več.« se vrti po glavi dvanajstletni Fic, ki nikakor ne more razumeti, zakaj sta se njena starša ločila ter njej in sestrici Brini zagrenila življenje. Svoje »sempatjalke«, to je potovalke, ki jo otroci ločenih staršev prenašajo od doma enega roditelja k drugemu, še ni prvič razpakirala v očkovem novem domu, ko si je njena sestra že poškodovala prst in je morala nujno na urgenco. Zmedenemu očku se je v bolnici kmalu pridružila mamica, Fic pa je, še vedno zelo jezna na svojo mamo, odšla raziskovat bolnišnico. Tam je spoznala prikupnega petnajstletnika Adama, ki je tudi jezen na svojega nedonošenega brata v inkubatorju, in zvedavo petošolko Primulo, ki je pravkar prestala operacijo srca. Najstniki v kratkem popoldnevu v bolnišnici stkejo zaveznitvo, mimogrede pa pripravijo še načrt, kako bi »sparčkali« mladega doktorja in prijazno medicinsko sestro, seveda pa se tudi med njimi vžgejo iskricice ... Mladinska zgodba, ki s humorjem in iskrenostjo opozarja na mnoge prepreke odraščanja. > BETI HLEBEC

Vsi si želimo nebes

Els Beerten
prevod: Stana Anželj
Cankarjeva založba, zbirka Najst,
2016, t. v., 488 str., 34,96 €

Flamska mladinska pisateljica zgodbo vpne v čas druge svetovne vojne in po njej. Čeprav je tematika druge vojne izredno pogosta v leposlovju, sledimo inovativni zgodbi, ki pred nas razgrne dileme (predvsem) mladih, da bi pravilno izbirali v času, ko se človek izjemno težko odloča – bistveno je zagotovo, da preživi. Vojna je čas, ko so stvari popolnoma drugačne, a tudi takrat se rojevajo prijateljstva in ljubezni.

V zgodbi spremljamo družino Jefa Claessena in ljudi, povezane z njihovo družino. Knjigo odlikujeta dobra zgodba in slog ter umetniška presežnost pisateljice, ki je tudi učiteljica kreativnega pisanja. Za odličen slovenski prevod je zaslužna prevajalka Stana Anželj. Kvalitetno branje, ki ne postavlja navideznih ločnic med mladinsko in odraslo literaturo. > SABINA BURKELJCA

Frančiška

Anna Piwowska
prevod: Staša Pavlovič
Mladinska knjiga, zbirka Odisej,
2016, t. v., 223 str., 24,94 €

Po mamini nepričakovani bolezni, ki je štirinajstletni Frančiški spodnesla tla pod nogami, se rahločutna najstnica zateče v varno zavetje poezije. Babica, ki do teh kritičnih trenutkov sploh ni bila del Frančiškinega življenja, se ne znajde najbolje v novi vlogi varuhinje, prijatelji pa večinoma ne razumejo njene novosti odkrite pesniške strasti ... Frančiškina čustva nihajo med postavnim Martinom in prijateljem Matevžem, branje in pisanje pesmi pa pomirja njene podivjane misli. Besede pesnic iz različnih časovnih obdobjih prihajajo pred njo vedno kot naročene, da izboljšajo njeno počutje ali ji razjasnijo dvome ... Priljubljena poljska avtorica svoja dela pogosto prepleta s poezijo, s čimer kaže svojo veliko strast do pesniškega ustvarjanja. Tako ni čudno, da je tudi v svoj prvi mladinski roman vpletla toliko ljubezni do pesmi in pesnjenja. > RENATE RUGELJ

Julija

Pija Lucija Kralj
ilustracije: Saša Šižgorič et al.
samozaložba, 2016, m. v., 162 str.

Pija Lucija Kralj (2001) je kljub svojim rosnim letom napisala že drugi roman. Prvenec *Nikogaršnja* (2015) je v lanskem letu nasledil roman *Julija*, na prvi pogled samo osebnoizpovedni roman z mlado junakinjo, ki se prebija skozi običajne najstniške tegobe. A ko v zgodbo pošteno zagrizemo, se dotaknemo številnih problematičnih tematik: ločitev staršev, nezaželena najstniška nosečnost in samomor so le nekatere izmed njih. Mlada pisateljica je s tem močno presešla stereotipne motive najstniškega pisanja, kot je nesrečna ljubezen, ki je sicer v grobem rdeča nit romana. Prepričana sem, da bomo tako o Piji kot njenih gimnazijskih kolegih, ki so z nadrealistično navdihnenimi ilustracijami popestrili roman, v naslednjih letih slišali še marsikaj lepega. > VANJA JAZBEC

Manca G. Renko (1988) velja za eno najvidnejših mladih intelektualk pri nas, predvsem pa eno od tistih, ki brez zadržkov pove, kar misli. Diplomirala je iz germanistike in zgodovine na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, do nedavnega pa je bila mlada raziskovalka na Inštitutu za zgodovinske študije Znanstveno-raziskovalnega središča Univerze na Primorskem. Poleg zgodovine je tudi velika ljubiteljica literature. Z njo se srečuje kot odgovorna urednica spletnega portala AirBeletrina in letos prvič v vlogi programske vodje mednarodnega festivala Literature sveta – Fabula, ki poteka pod okriljem založbe Beletrina. Piše kritike, refleksije, moderira pogovore, prevaja, tik pred izidom pa je tudi njen literarni prvenec – Lastno življenje (Srečanje z Zofko Kveder), namenjen najstnicam/-kom, in opremljen z vrhunskimi ilustracijami Samire Kentrič. Z življenjsko zgodbo Zofke Kveder želi v mladih bralkah/-cih prebuditi zavedanje, kako pomembno je, da se človek bori proti družbenim krivicam, že izbornjenih pravic ne jemlje za samoumevne in ves čas stremi k temu, da bo nekoč res živel v »najboljšem možnem izmed vseh svetov«.

Raje bi bila empatična kot didaktična

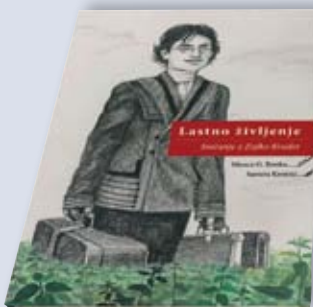
Lastno življenje

Srečanje z Zofko Kveder

Manca G. Renko

ilustracije: Samira Kentrič

Beletrina, 2017, 62 str., 10 €

bila vloga in življenje žensk?

Renko: Za vsako obdobje lahko uporabimo dickensovski odgovor: *bil je najboljši čas, bil je najslabši čas ...* Skratka, bil je čas nasprotij. Čistunsko čaščenje ženskega telesa je hodilo v roki z njegovo razprodajo; isti moški, ki so od svojih žena in hčera zahtevali čistost, so brezsravno obiskovali javne hiše, v katerih tabuji

Bukla: Pa začniva čisto na začetku: Zakaj prav Zofka Kveder? Kaj vas je tako pritegnilo, da ste se od vseh slovenskih avtoric odločili pisati ravno o njej?

Renko: V resnici je šlo za splet naključij. Kot programska vodja literarnega festivala *Fabula* moram poskrbeti, da bo v času festivala izšlo pet knjig – in da bo ena od teh namenjena mlajšim bralkam in bralcem. Ker bo letošnji festivalski fokus *nemrt-nost*, sem želela zgodbo, ki bi pokazala, kako velike ideje in boji preživijo človeka, so večni, nesmrtni. Tak primer je tudi emancipatorni boj, boj za vstop žensk v javno in umetniško življenje. Pri Zofki Kveder je stvar še dobesedna: za seboj je pustila dve hčeri, ti dve hčeri sta rodili nove hčere, te hčere imajo tudi svoje hčere – in vse te ženske, Zagrebčanke, se vsaj delno ukvarjajo z umetnostjo. Lepšega primera nesmrtnosti neke ideje si skoraj ne morem predstavljati; po eni strani gre dobesedno iz roda v rod, po drugi strani pa smo vse ženske dedinje njenih prizadevanj.

Bukla: Česa torej o avtorici ne vemo, pa bi morali? V čem je njeno literarno ustvarjanje drugačno od ustvarjanja njenih pisateljskih sodobnic/-kov oz. v čem je bila njena literaturna prelomna?

Renko: Ha, ali veste, da je konec novembra minila okrogla devetdeseta obletnica njene smrti, ki pa se je ni nihče spomnil? Mislim, da to najboljše ponazarja odnos, ki ga imamo do umetnic, veliki jubileji minejo brez odmevnih simpozijev, velikih razstav ali herojskih filmov. Ko pišem o Zofki Kveder, mi ne gre toliko zanjo ali za točno določeno literarno delo, kolikor mi gre za umetnice na splošno. Za začetek bi bilo dovolj, če bi vedeli, da njeno najboljšo literarno in publicistično delo v ničemer ne zaostaja za najboljšim literarnim in publicističnim delom velike večine njenih moških sodobnikov.

Bukla: Zofka Kveder je živela na prehodu iz 19. v 20. stoletje. Kakšen čas je bil to in kakšna sta

niso obstajali ... Resda so univerze, tudi dunajska, tedaj začenjale odpirati vrata študentkam, a vedeti moramo, da so bile v manjšini in da so o študiju lahko razmišljale le dvojno privilegirane ženske – tiste, ki so izhajale iz dovolj bogatega in hkrati dovolj razsvetljenega okolja, da je razumelo nujnost ženske izobrazbe. Ženska sama, če ni bila bogata dedinja, malone ni mogla preživeti, ni mogla opravljati poklica – če pa ga slučajno je, je to pomenilo, da bo najverjetneje ostala samska in izobčena iz družbe.

Če nekoliko karikiram in ocenim zelo približno in grobo: če je bila ženska revna, je lahko opravljala težaška in umazana dela ter bila stroj za rojevanje, če pa je bila bogata, je lahko v strogo varovanem izumetničenem bidermajerskem salonu igrala klavir, prirejala bankete ter bila prav tako stroj za rojevanje. O javnem življenju, svobodi pa tudi volilni pravici v tistem času lahko govorimo le v izjemnih primerih.

Bukla: Ironija usode je, da sta k emancipaciji žensk veliko prispevali tudi prva in druga svetovna vojna. Zaradi odsotnih moških so bile ženske primorane vstopiti v javno življenje in zato postale samostojnejše, razvile identiteto ter hotele same krojiti svojo usodo. Tudi avtorico so, kot veliko zagovornico pravic žensk, zmerjali s »prenapeto emancipistko« in »sovražnico moških«. V knjigi opozarjate, da danes priborjene pravice jemljemo za samoumevne, kar poraja nevarnost, da nam lahko zdrsrnejo iz rok.

Renko: Res sta, čeprav je Zofka Kveder večji del svojega emancipatornega boja izborila že pred vojno. Po vojni je bila zaradi osebnih tragedij izčrpana. Sicer pa s »prenapeto emancipistko« in »sovražnico moških« ljudje še danes radi ozmerjajo ženske, ki si upajo postaviti zase in živeti po

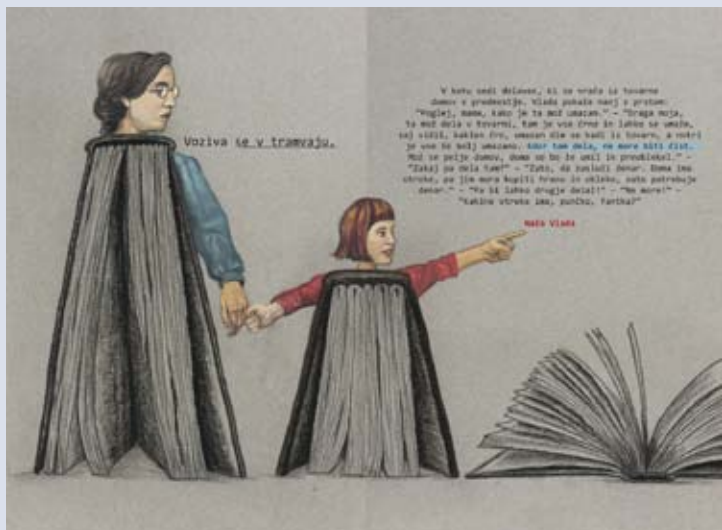

Manca G. Renko

Foto: Borut Krajnc

lastnih pravilih. To seveda več pove o teh ljudeh kot o ženskah, ki jih zmerjajo. Kar se tiče pravic, pa tako: zdi se mi zelo pomembno, da vemo, da nam nobene pravice, ki jih imamo danes za samoumevne, niso bile podeljene. Najina izobrazba in volilna pravica, nad katerima se včasih lahko tudi zmrdujeva, sta nekatere ženske stali življenja. To je tisto, za kar upam, da mi je v knjigi uspelo prikazati: kako težko je bilo živeti kot Zofka Kveder in njej podobne ženske in kako ignorantsko je, da se tega ne zavedamo.

Bukla: Ko sem se pripravljala na intervju, sem segla tudi po enem temeljnih del s tega področja – *Primerjalni zgodovini slovenske literature* Janka Kosa, kjer je avtorica omenjena zelo na kratko, celo obrobno. Sami v delu poudarite, kako nesprejemljivo je, da so v šolskem berilu še vedno v veliki večini zastopani avtorji, medtem ko se avtorice le stežka »prebijejo« vanj, enako velja tudi za antologije itd. Lani so *Zbrana dela* obeležila 70-letnico izhajanja in Zofka Kveder je edina avtorica doslej, ki je bila izdana v družbi slovenskih leposlovnih klasikov. Zanima me, kakšen je njen položaj in

ne nazadnje tudi položaj drugih slovenskih avtoric v sodobni literarni zgodovini in ali Slovenci sploh poznamo naše avtorice?

Renko: Da ima Zofka Kveder mesto v zbranih delih, je izjemno pomembno. A nič manj pomembno ni, da mlade – in tudi starejše – sploh prepričamo, naj sežejo po njih. O umetnicah je bilo v zadnjih letih tudi v slovenskem znanstvenem prostoru narejeno veliko dobrega dela; problem pa je, da to ne pride do ljudi, da so mlajše generacije vzgajane, kakor da vmes sploh ne bi prišli do novih spoznanj in dognanj. Za to so vsaj delno krivi tudi znanstveniki sami, ki se vse prehitro zadovoljijo s prepričevanjem prepričanih – namesto da bi zbirali nove bralce, zbirajo točke.

Bukla: Delo je namenjeno otrokom, mladostnikom in zato napisano preprosto, razumljivo. Besedilo bogatijo ilustracije Samire Kentrič, pripovedovalka pa se skuša mladim bralcem približati tudi tako, da jih osebno nagovarja. Katere so torej tiste teme, ki jih želite prek avtoričine usode posredovati mladim bralcem oz. za kaj bi se moral mlad človek boriti danes?

Renko: Veseli me, da se delo bere kot preprosto; človek se mora precej namučiti, da mu uspe besedilo napisati tako, da je branje lahko. Z bralci – ciljам predvsem na mlajše gimnazijce in morda starejše osnovnošolce – se skušam pogovarjati, enako pa počne Samira s svojimi ilustracijami. Če bom dosegla to, da jim bo ob branju prijetno, da bodo imeli občutek, da imajo v meni zaveznico, hkrati pa bodo po branju te knjige razumeli, zakaj je človek, ki reče, da zgodovina ne pozna velikih umetnic, ker so ženske manj sposobne od moških, navadno teslo, sem naredila dovolj. Raje bi bila empatična kot didaktična.

Se bolj bi bila vesela, če bi gimnazijske profesorje to skromno delo spodbudilo k temu, da bi pri urah slovenščine kdaj kakšnega moškega zamenjali za žensko. Če omenim le prva, ki mi padeta na pamet: zakaj mora vsak gimnazijec vedeti, kaj je *madgalenica* in kaj pomeni spomin nekega moškega, ni mu pa treba vedeti, kaj je *lastna soba* in kaj pomenijo življenjske razmere neke ženske ...

Bukla: Na uho mi je prišlo, da se v vašem naslednjem delu posvečate velikanu slovenske literature – Ivanu Cankarju. Nam lahko poveste kaj več?

Renko: Ha, upam, da bo moje naslednje delo končno končana doktorska disertacija. Nato pride na vrsto Cankar. Reciva tako: skušala bom najti načine, kako ljudi prepričati, naj dajo Cankarju drugo priložnost. Ne ostanejo vsi ljudje, ki so se nam v šoli zdeli grozljivi, za vse življenje grozljivi.

Bukla: Ste tudi programska vodja festivala *Literature sveta – Fabula*, ki bo potekal marca. Kaj posebnega pripravljate za letos?

Renko: Uf, ja. Fabula bo čisto sveža, z novo celostno podobo, za katero je poskrbel Jernej Stritar, in z izjemnimi tujimi pisatelji: Goncourtovim nagrajencem Mathiasom Énardom, finsko pisateljsko zvezdnico Sofi Oksanen, baskovskim klasikom Bernardom Atxago in sovjetskim disidentom Viktorjem Jerofejevim. Pester bo tudi spremljevalni program, delček festivala pa bo z nami v obliki knjig ostal tudi po 11. marcu. Ravno sem nehala z urejanjem romana *Alkohol in nostalgija* Mathiasa Énaroda in moram reči, da sem še vedno pod vtisom ... Upam, da bodo tudi bralci.

Resnica o Prešernu

Ivan Sivec

ilustracije: Jure Engelsberger

Miš, 2017, t. v., 196 str., 29,95 €

Ivan Sivec

V preteklosti so Prešernovo delo in življenje v knjižni obliki popisali že mnogi raziskovalci, literarni zgodovinarji in prešernoslovci (od Franceta Kidriča prek Franceta Vurnika do Antona Slodnjaka itn.), tokrat pa se je našega največjega pesnika (že v tretje, po *Ribčevem dohtarju* in *Juliji iz Sonetnega venca*) lotil eden najbolj plodovitih sodobnih pisateljev, ki v zadnjem obdobju zelo temeljito pogleduje v zgodovino velikih Slovencev in Karantancev. Sivec pregledno in mladim bralcem prijazno ter doživeto popisuje prežgodaj prekinjeno Francetovo otroštvo v Vrbi, njegovo študij v Ljubljani in na Dunaju, težave odraščanja daleč od doma, njegovo ljubezen do knjig in lepe besede, prve zaljubljenosti, odvetniško službo, prijatelje in vse, kar je Prešerna navdihovalo v različnih življenjskih obdobjih. Pri tem je *Resnica o Prešernu* knjiga, ki v sebi združuje različne vsebinske pristope, saj je po eni strani biografija, po drugi strani pa zbirka nekaterih najpomembnejših Prešernovih pesmi, ki so zapisane ob pomembnih življenjskih prelomnicah in se poleg ilustracij tako ali drugače navezujejo na vsebinsko pripoved. Zadnji del knjige pa ima bogato slikovno gradivo, ki predstavi ključne postaje Prešernovega življenja, njegove najbolj znane upodobitve, številne biografske in druge podatke, rodoslovno deblo, ter na koncu tudi spremno besedo akademika pesnika Cirila Zlobca. Zgodba o Prešernu, ki je kot nalašč za (mladega) sodobnega bralca. > RENATE RUGELJ

Spodbujanje razvoja vrednot s pomočjo mladinske problemske literature

Janja Vidmar

Miš, 2017, m. v., 186 str., 19,95 €

Priznana slovenska pisateljica, med drugim tudi avtorica mnogih knjig mladinske problemske literature, si je naslovno temo izbrala tudi za diplomsko nalogo, ta pa je zdaj z dodelanimi vsebinami izšla še v knjižni obliki. V njej nas Vidmarjeva po uvodu, v katerem opredeljuje človekove vrednote na splošno, najprej popelje med definicije, ki označujejo vsebinski in tematski (ok)vir dobre mladinske literature. Sprašuje se, kaj vse mora vsebovati taka knjiga, da jo lahko imamo za referenčno v tem smislu (denimo to, da je dogajalna os večinoma nagnjena v protagonistovo notranjost, da je razvoj zgodbe zasnovan na progresivnem zapletu, ki napoveduje optimističen razplet, da se liki kalijo in zorijo skozi različne boleče izkušnje itn.). V nadaljevanju pa nam (tudi s pomočjo statističnih prikazov analize ankete, ki je bila del njene raziskovalne naloge) na primeru treh knjig, pri katerih je nastopala kot (so)avtorica, pokaže, kako lahko problemska literatura (v šoli in drugod) predstavlja osnovo za pogovor o vrednotah, spodbujanje o njihovem razmišljanju in njihovo potencialno preoblikovanje. Dobrodošlo in izvirno strokovno delo na področju širše uporabe mladinske literature. > SAMO RUGELJ

»Strokovne srede imajo svoj izvor v prizadevanju Pionirske po nenehnem izpopolnjevanju svojih knjižničarjev in širjenju pridobljenega znanja med preostale mladinske knjižničarje. Prvi strokovni seminar je Pionirska pripravila leta 1956, redna oblika izobraževanja za mladinske knjižničarje splošnih in šolskih knjižnic pa poteka od leta 1972.«

Danes so Strokovne srede redna mesečna izobraževanja mladinskih in šolskih knjižničarjev ter širše strokovne in laične javnosti, ki jih zanima problematika mladinske književnosti, knjižničarstva, promocija kakovostnega branja, bralne pismenosti ipd.

Razmisleki o knjigah, bralcih in branju (nov cikel Strokovnih sred v Mestni knjižnici Ljubljana)

V letu 2017 se odvija že 45. cikel Strokovnih sred, ki ga bomo še posebej posvetili skupinam uporabnikov knjižnice, pa tudi knjižnemu gradivu, ki podpira različne oblike branja za različne skupine uporabnikov.

Strokovne srede so razdeljene na dva dela: izobraževalnega in informativnega. Informativni (september–december) je brezplačen in bo odprl že utečene in redne teme (Ustanove in društva za dobro knjigo, predstavitev MEGA kviza (12. cikel), predstavitev *Priročnika za branje kakovostnih mladinskih knjig 2017*, Pogovor z dobitniki priznanja zlata hruška). V izobraževalnem delu (januar–marec) se bodo letošnje Strokovne srede posvetile **problematiki različnih skupin uporabnikov** (družinam, šolarjem, mladim in mladim odraslim v knjižnici idr.), **različnim oblikam branja v prostem času** (družinskemu prostočasnemu branju, prostočasnemu branju šolarjev, mladih in mladih odraslih) in različnim vrstam zahtevnejšega leposlovnega gradiva za mlade (naslovniško odprto branje, večgeneracijsko branje ipd.). V letošnjem ciklu še posebej izpostavljam problematiko **mladostniških oddelkov** ter **bibliopedagoško delo** za različne skupine uporabnikov (družine, šolarje, mlade ter mlade odrasle). Vse našeto podpira tudi strateški načrt Mestne občine Ljubljana in Mestne knjižnice Ljubljana za obdobje 2017–2021. MKL, Pionirska - center za mladinsko književnost in knjižničarstvo bo k sodelovanju povabila tako sodelavce iz MKL in drugih splošnih knjižnic kot tudi zunanje strokovnjake različnih strok, enako na marčni simpozij, ki ga že tradicionalno organizira v sodelovanju s Slovensko sekcijo IBBY. V letu 2018, ko bomo praznovali 70-letnico Pionirske (knjižnice) in s tem slovenskega mladinskega knjižničarstva, bomo nadaljevali raziskovanje te široke problematike. Mesec maj, ki je bil doslej namenjen strokovni ekskurziji, bomo že drugo leto zapored namenili predstavitvi sodelovanj in povezovanj z MKL, Knjigarno Konzorcij (Bologna po Bologni), Bralnicami pod slamnikom, založbo Miš ipd.

V januarju so na dobro obiskani Strokovni sredi z naslovom **Družine v knjižnici: prostočasne bralne in ustvarjalne dejavnosti za družine** s svojimi prispevki sodelovali: Simona Resman, pomočnica direktorice za strokovno delo MKL: **Knjižnica za družine**; dr. Livija Knaflič, otroška psihologinja: **Družine v knjižnici**; Maja Kenda in Jure Bohinec, MKK: **Družinsko branje: bralni projekt v Mestni knjižnici Kranj**; Lavra Tinta, MKL in Mojca Šeme, Varna baza: **Povezana – cikel srečanj za mlade starše z dojenčki**; Ida Mlakar Črnič, MKL: **Pravljica gibalnica**.

V februarju se bo Strokovna sreda posvetila šolarjem, naslednji pomembni skupini uporabnikov, odprla temo o šolskem (kurikularnem branju) in prostočasnem branju znotraj šole in zunaj nje ter začrtala njuno specifično. K sodelovanju smo povabili Veroniko Rot Gabrovec (Bralno društvo Slovenije), Božo Krakar Vogel (Filozofska fakulteta v Ljubljani), Manco Perko (Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS), Miho Mohorja (dolgoletnega mentorja in aktivnega člana odbora Bralna značka) ter Tino Bilban (sodelavko uredniškega odbora *Priročnika za branje kakovostnih mladinskih knjig*).

Marca bomo na simpoziju izbrano rdečo nit 45. cikla še poglobljali in nadgrajevali z izbranimi strokovnjaki s področij razvojne psihologije, literarne znanosti, filozofije, pedagogike, bibliotekarstva ... in drugih sorodnih strok.

Dodajamo še povezavo do Strokovnih sred:

<http://www.mklj.si/strokovne-srede#.W18MOGczWig>.

Prisrčno vabljeni na strokovna srečanja o knjigi, branju in bralcih.

PROGRAM STROKOVNIH SRED 2017 (45. CIKEL)

IZOBRAŽEVALNI DEL

DATUM	TEMA	Cena: EUR
25. januar	Družine v knjižnici: prostočasne bralne in ustvarjalne dejavnosti za družine	10,00
15. februar	Šolarji v knjižnici: prostočasno branje	10,00
22. marec	Simpozij: Mladi in mladi odrasli v knjižnici: zahtevno prostočasno branje	30,00

INFORMATIVNI DEL

DATUM	TEMA
13. september	Ustanove in društva za dobro knjigo
11. oktober	Predstavitev 12. cikla Slovenskega knjižnično-muzejskega MEGA kviza
15. november	Predstavitev <i>Priročnika za branje kakovostnih mladinskih knjig 2017</i>
13. december	Pogovor z dobitniki priznanja zlata hruška

Pridržujemo si pravico do spremembe programa.

Foto: Nekaj fotografskih utrinkov z januarske Strokovne srede, 25. 1. 2017, v Mestni knjižnici Ljubljana.

Bralnice pod stamnikom®

Mladinski literarni festival, 10. – 24. maj 2017

tematika festivala: bolečine odraščanja

začeli smo s strokovnim srečanjem 28. januarja
'Knjiga – v pomoč pri odraščanju'

literarno-likovni natečaj: Zbolelo je, pa kaj ali Vse bo še dobro!
zaključek 20. marca! (več na www.bralnice.si)

srečanja s slovenskimi ustvarjalci

obiski pisateljev iz tujine

gledališke predstave in lutkovne igre

literarne, likovne in druge raznovrstne delavnice

festival na obisku v šolah in podružničnih šolah

medgeneracijsko sodelovanje

likovne razstave

več kot sto dogodkov po Sloveniji,
lahko se dogaja tudi pri vas

če želite sodelovati, pišite na
festivalmladi.domzale@gmail.si

www.bralnice.si

MIŠ
ZALOŽBA

knjižnica
DOMBALT

KNJIŽNICA
Gorila
KOSMAČA

Goriška
knjižnica
Franceta
Bavčarja
Belača

Knjižnica
Izdava

JAK

JAVNA
AGENCIJA ZA
KNJIGO RS

Občina
Domžale

Slovenska nacionalna
knjižnica in arhiv
Slovenian National
Commission for UNESCO

Bojevniški bron

Božanstva in bojevniki, knj. 5

Michelle Paver

prevod: Nataša Grom

Miš, 2017, t. v., 264 str., 28,95 €

Priljubljeno britansko mladinsko pisateljico dobro poznajo tudi slovenski bralci. Potem ko je bila prevedena njena uspešna serija *Brat volk*, je nedavno prispel še zadnji, peti del zgodovinske fantastične pustolovščine *Božanstva in bojevniki*. Na grških otokih bronaste dobe je čas za veliki finale. Tam namreč plemenu Vranov mogočno Koronosovo bodalo daje moč, da tiransko vladajo prebivalcem. Deček Hilas, ki mu prerokba napoveduje, do bo bodalo uničil in s tem deželi vrnil mir, se s prijateljico Piro in živalskima kompanjonoma, levinjo Kaos in sokolico Iko, iz avanture v deželi faraonov vrne na obalo domače dežele. Tu jih pričakajo temni oblaki vojne, Hilasa pa kot velika senca bremeni odgovornost najdbe bodala. Poleg tega pa je njegov glavni nasprotnik postal njegov otroški neločljivi prijatelj, ki ga je želja po vladanju nepovrnljivo pahnila v brezno blaznosti. Paverjeva ponovno ponudi kompaktno in napeto napisano pripoved, ki z razpletom odgovori na vse odprte niti, ki so nas pogosto držale v negotovosti že od prve knjige dalje. Priljučna serija za vse (mlade) bralce, še posebej tiste, ki so vam pri srcu že omenjeni *Brat volk* in *Percy Jackson in Olimpijci*. > ALEŠ CIMPRIČ

V oblakih domišljije

25 najboljših zgodb

urejanje: Maša Logar

Rokus Klett, 2016, m. v., 112 str., 5 €

Če sodite med ljudi z bogato domišljijo, ki znajo v vsaki najmanjši stvari prepoznati odlično zgodbo, ali pa radi uživate v prebiranju domislic, ki so nastale v mladih možgančkih, vas bo ta knjiga zagotovo v hipu posrkala va-

se! V njej je namreč zbranih petindvajset najboljših zgodb osnovnošolcev z vseh koncev Slovenije, ki so se prijavili na prav poseben literarni natečaj založbe Rokus: ta je lani jeseni ob 25-letnici svojega obstoja k sodelovanju povabila priznane ilustratorje, da so darovali vsak po eno svoje delo, nato pa so se vrli mladi ustvarjalci – na natečaj se je prijavilo več kot 1200 otrok! – prepustili nagovoru ilustracij in svoji domišljiji ter pričarali zares imenitne zgodbe. Te so vsebinsko tako zelo raznolike, da bodo osvojile tako tiste, ki prisegajo na znanstvenofantastične dogodivščine, kot one, ki bralski užitek najdejo v nežnih, zasanjanih ali celo pravim pravljicam podobnih zgodbah. Literarni projekt ima še toliko večjo vrednost zaradi dobrodelne note: celotni izkupiček od prodanih knjig je namenjen nakupu ultrazvočne naprave za Klinični oddelek za otroško kirurgijo in intenzivno terapijo UKC Ljubljana. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Lisice ne lažejo

Ulrich Hub

ilustracije: Heike Drewelow; prevod: Lučka Jenčič

Celjska Mohorjeva družba, m. v., 2017, 117 str., 18,50 €

Duhovita zgodba se odvija na praznem letališču, kjer se znajdejo debeli panda, gos, dve ovci, opica, tigar s sončnimi očali, pes ter lisica, ki nikoli ne laže. Njihove živalske peripetije močno spominjajo na naše človeške (npr. izguba potnega lista) – avtor v zgodbo za otroke vpenja »odrasle« modrosti, npr. ko opica goski pove, da ima votle kosti in da

zbirka Brina Brihta detektivka

Grozovita hiša; Neustavljivi detektivi; Kdo je kriv?; Kam so šle vse jagode?

Sally Rippin

ilustracije: Aki Fukuoka

prevod: Darinka Koderman Patačko

Učila International,

2016, t. v., 94 str., 11,90 €/knjigo

Odkar je Brina Brihta s svojimi prijatelji ustanovila TDK – tajni detektivski klub –, kar naprej rešuje zapletene primere. Med njimi tudi takšnega, ko se v družbi prijatelja Jana odpravi raziskati, ali v samotni hiši na robu ulice res živi zlobna čarovnica, ki ima s krvjo popackane prste. Brrr, kako grozljivo! Še dobro, da so mladi detektivi vedno kos vsaki situaciji – tako tej, opisani v knjigi *Grozovita hiša*, kot tistim iz nadaljevalnih prigod, v katerih mora Brinina družčina razvozlati skrivna sporočila, ki jih privedejo do neverjetnih odkritij, razrešiti vprašanje, kdo je sošolki v sendvič vtaknil drevesne liste, in priti na sled drznim tatovom jagod z vrta Mikine mamice. Nova serija knjig o priljubljeni in neustrašni Brini Brihti znova navdušuje – tako s slogom kot s tematikami, primernimi za mlade ljubitelje detektivskih zgodb. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Za devetimi drevesi

Tina Arnuš Pupis

ilustracije: Tanja Komadina

Miš, 2016, t. v., 93 str., 24,95 €

Prvenec Tine Arnuš Pupis je topla in duhovita zbirka kratkih zgodb, kjer bralci božamo gozdne živali in srečamo dečka Srečka. Toplina, povezanost z naravo, tudi humor in pravišna mera kritičnosti, inovativni pristop k živalskim zgodbam, kar je verjetno dokaj težko, kajti živalskih zgodb je že neskončno mnogo. Pisateljčin avtorski prijem je opazen, tipizirane karakterje živali spelje v inovativnost – mladega bralca zaziba v svet gozdne lepote. Takole zaključijo z eno izmed zgodb: »Še dolgo v noč sta strmela v nebo, opazovala zvezde in poslušala zgodbe, ki jih pripovedujejo drevesa. Da, prav ste prebrali, drevesa. Kajti le kdor si vzame čas in pozorno prisluhne, bo med šelestenjem zaslišal prijeten šepet. Zajec vam to izkušnjo toplo priporoča.« Tudi jaz vam toplo priporočam prebiranje zgodb Tine Arnuš Pupis, pisateljice, za katero bomo brez dvoma še slišali, predvsem pa upam, brali njene stvaritve. > SABINA BURKELJCA

jo čakata le še dve, v najboljšem primeru tri – ... ne leta, pač pa minute. In mala opica gos prijateljsko sune: »Dajmo, izkoristi jih. Uživaj.« Ali pa to, da živali raje, kakor da bi živele v živalskem vrtu za zaščitene vrste s tremi toplimi obroki na dan, želijo živeti na svobodi. Živali to vedo, ljudje pa – vprašanje, če se zavedamo pomena prave svobode. No, če beremo, smo brez dvoma že bliže.

> SABINA BURKELJCA

Ilustrirana zakladnica škotskih pravljic in pripovedk

zbrala: Theresa Breslin

ilustracije: Kate Leiper

prevod: Katarina Juvančič

Morfemplus, 2016, t. v., 157 str., 39,90 €

Priznana škotska pisateljica za mlade je v tej imenitni zbirki nanizala izbrane pravljice in pripovedke, na katere je pogosto trčila ob raziskovanju ljudskega blaga. Kot se hitro izkaže ob prebiranju, nekatere med njimi po svoji vsebini nekoliko spominjajo na tiste, ki izhajajo iz srednjeevropskega prostora, a to le še dodatno govori o moči tovrstnih zgodb, ki so skozi stoletja spremljale in navdihovale ljudi z različnih področij. Tako tudi v škotskih pravljicah in pripovedkah nastopajo bajeslovna bitja z nadnaravno močjo pa tudi čisto običajni ljudje, ki najrazličnejše človeške tegobe premagajo s pozitivnimi osebnostnimi lastnostmi. Pravljice in pripovedke, ulete okrog legendarnega jezera Ness, skrite pod Škotskim višavjem in dišeče po sapicah, ki vejejo iznad Atlantika, žarijo v vsej svoji skrivnostni privlačnosti, dodatni čar pa jim nadenejo spremlja-joče mojstrske ilustracije. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Mali princ

Antoine de Saint-Exupéry

ilustracije: Laura Zannoni

prevod: Špela Žakelj

Učila International,

2016, t. v., 125 str., 9,99 €

Antoine de Saint-Exupéry

Odkar je leta 1943 izšla zdaj že večna zgodba Antoina de Saint-Exupéryja, pustolovščine naslovnega junaka vedno znova navdušujejo nove generacije in spodbujajo k sanjarjenju, saj »kdor hoče videti, mora gledati s srcem. Bistvo je očem nevidno.« Po tem, lahko bi rekli bistvenem nauku zgodbe se ravna Mali princ, ko potuje

po planetih in bližnjih asteroidih. Klasično delo je za slovenske bralce tokrat prevedla Špela Žakelj, s pisanimi ilustracijami močnih barv pa opremila Laura Zannoni. > VANJA JAZBEC

Najlepše Andersenove pravljice

Hans Christian Andersen

priredba: Stefania Leonardi Hartley

prevod: Eva Žerjav

Učila International, zbirka Zlati pravljичni trak,

2016, t. v., 124 str., 9,99 €

Stefania Leonardi Hartley je za to zbirko priredila nekatere izmed najlepših Andersenovih pravljic; tukaj so klasike, kot je *Grdi raček*, *Mala morska deklica*, *Palčica*, *Snežna kraljica* in *Deklica z vžigalicami* pa tudi cesar z novimi oblačili je med njimi. Bralci bodo s temi brezčasnimi pravljicami podoživeli nepozabne dogodivščine, ko bodo na primer z Gerdo iskali Kaja in skušali premagati Snežno kraljico. Vsako izmed 13 zgodb je opremil drug ilustrator, kar daje vsaki zgodbi svojevrsten pečat, zbirki dobro znanih klasik pa vso potrebno svežino. > VANJA JAZBEC

Popolni vodnik po svetu živali

Barbara Toft

prevod: Katarina Grabnar

Učila International,

2016, t. v., 144 str., 9,99 €

V knjigi so opisane navade in življenjska okolja najosupljivejših živali sveta, vse od nežnih goril do strašnih tigrov.

Vsaki vrsti sta namenjeni dve strani s kratkimi opisi živali, fotografijami in zanimivostmi, ki slikovito predstavijo določeno žival ali vrsto. Knjiga, ki poleg živali opisuje tudi njihove bivalne razmere na kopnem, v zraku in vodi, je hkrati učbenik in branje za razvedrilo. Priporočljivo jo je prebrati v družbi s sošolci, starši, prijatelji – tako si boste vsi skupaj zapomnili več in se ob pogovoru zagotovo naučili še veliko novega, neznanega. Za bodoče zoologe in pustolovce ali pa le za srčne ljubitelje živali. > SONJA JUVAN

Ibra

Fant, ki je našel svojo pot

Yvette Žoltowska-Darska

prevod: Jure Šešet

Učila International,

2016, pt. v., 207 str., 14,99 €

Biografija švedskega nogometaša jugoslovanskih korenin iz avtoričine zbirke knjig za otroke (in mlajšo mladino) o nogometnih vzornikih se po-

naša s kakovostnim papirjem, barvnim tiskom in bogato grafično podobo (predvsem fotografijami), zaradi česar se zdi, da je njen fokus predvsem komercialna vrednost. Kaj pa vsebinska raven? Kronološki pregled Ibrahimovičevega življenja vse od rojstva pa do izdaje knjige (lani je izšlo tudi nadaljevanje, ki pa še ni prevedeno) je sestavljen iz krajših, anekdotično zastavljenih besedil, avtorica pa upošteva tudi družbeni kontekst, ki omogoča celovitejše razumevanje nogometašev zgodbe. Slogovno je knjiga za starejše manj zanimiva, nekatere lahko zmoti tudi nekritično prikazovanje zvezdnitva, vendar gre kljub temu za pregledno Ibrahimovičevo biografijo, ki obenem učinkuje kot športni motivacijski priročnik. > ALJAŽ KRIVEC

Bojevniki

14.–17. stoletje; Na prehodu iz srednjega v novi vek

Tatjana Jampolska

ilustracije: Aleksander Krutik

prevod: Andreja Kalc

Morfemplus, 2016, t. v., 188 str., 39,90 €

Ta slikovita knjiga bo navdušila vse ljubiteljske brskalce po skrivnostnih dogodkih iz daljne preteklosti in jih v trenutku prenesla v čas na prehodu iz srednjega v novi vek. Avtorica nas prepričljivo popelje med viteze redovnike, nas seznanja z neustrašnimi pomorščaki, trgovci in vojaki tistega časa ter pred nami razprostira življenje huzarjev, osvajalcev Amerike, hajdukov, Kozakov in mnogih drugih bojevnikov iz obdobja od 14. do 17. stoletja. Vsa poglavja bogatijo številne podrobnosti iz življenja opisanih bojevnikov, od načina njihovega bojevanja in vrste orožja, ki so ga nosili, do opisov bojevnških taktik in osvojenih ciljev ter marsičesa drugega. Noto dragocenosti in poučnosti te knjige, primerne za vse generacije, pa dodaja tudi izvrstno slikovno gradivo. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Švrk in preizkusi za policijske pse

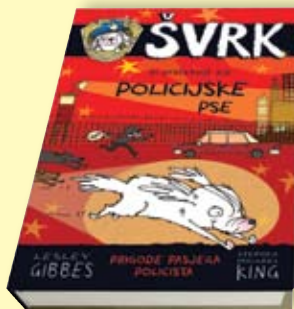
Prigode pasjega policista, knj. 1

Lesley Gibbes

ilustracije: Stephen Michael King

prevod: Meta Osredkar

Miš, 2017, t. v., 80 str., 21,95 €

Švrk je kuštrav majhen pes, ki ne želi kot drugi člani njegove družine postati pes družabnik, marveč pogumen policijski pes Sončendola. Čeprav njegova starša podvomita o izvedljivosti sinove želje, se Švrk v družbi preostalih pasjih junakov udeleži preizkusov za policijskega psa na Mestni policijski postaji Sončedol. Predan svojim sanjam se navkljub strahu in zasmehovanju velikega psa bokserja Amadeusa pogumno sooči z nalogami lajanja, strašenja ter lovljenja lopovov. Pri zadnjem preizkusu v zaustavljanju tatu ga Amadeus premaga in postane mestni policijski pes. Švrku pa je kljub porazu zaupana prav posebna policijska naloga ... > **DIANA VOLČJAK**

Ferdo, veliki ptič

Andreja Peklar

KUD Sodobnost International,

2016, t. v., 32 str., 19,90 €, JAK

Ilustratorica v knjigi o Ferdu pripoveduje zgodbo samo skozi sliko. Prišla je med finalistke za nagrado Silent Book Contest, bila pa je tudi izbrana za najbolje oblikovano knjigo v kategoriji otroških in mladinskih knjig na zadnjem SKS. Pa niso le nagrade tiste, ki pričajo o kakovosti njenega dela – Ferda imajo rade tudi učiteljice, saj z njegovo pomočjo otroke spodbujajo, da razmišljajo in pripovedujejo njegovo zgodbo ter se s pomočjo slikanice naučijo empatije in sprejemanja drugačnosti. In ravno to je vrednota, ki bi se je morali v današnjem času naučiti vsi. > **KLARA JARC**

Ilustratorica v knjigi o Ferdu pripoveduje zgodbo samo skozi sliko. Prišla je med finalistke za nagrado Silent Book Contest, bila pa je tudi izbrana za najbolje oblikovano knjigo v kategoriji otroških in mladinskih knjig na zadnjem SKS. Pa niso le nagrade tiste, ki pričajo o kakovosti njenega dela – Ferda imajo rade tudi učiteljice, saj z njegovo pomočjo otroke spodbujajo, da razmišljajo in pripovedujejo njegovo zgodbo ter se s pomočjo slikanice naučijo empatije in sprejemanja drugačnosti. In ravno to je vrednota, ki bi se je morali v današnjem času naučiti vsi. > **KLARA JARC**

Tudi jaz te imam rada

Melanie Joyce

ilustracije: Polona Lovšin

prevod: Petra Cerar

Učila International, 2016, t. v., 26 str., 6,99 €

Ljubeča mamica zajklja želi svojemu malčku povedati, kako močno ga ima rada. Zato našteva vrsto ljubkih razlogov, kako ji zajček polepša vsak dan, medtem ko mali hiperaktivno skače naokoli. Slikanica naslika nezlomljivo vez med roditeljem in otrokom, zato bo zagotovo segla v srce tako mlajšim kot starejšim bralcem. Zgodbo britanske avtorice, ki je kot nalašč za crkljanje pred spanjem, je z ilustracijami puhatih zajčkov opremila Polona Lovšin, ki skupaj z drugimi našimi umetniki trenutno razstavlja nekaj svojih del tudi na 12. Slovenskem bienalu ilustracije. > **VANJA JAZBEC**

Goljata čakam

Antje Damm

prevod: Tina Mahkota

Zala, 2016, t. v., 30 str., 21,99 €

Dammova je že s slikanico *Obisk* o osamljeni in boječi Elzi, ki jo obišče nabudni deček Emil in ji v življenje prinese barve, nakazala tankočutno preigravanje socialnih tem na otrokom razumljiv način. V slikanici *Goljata čakam* srečamo medveda, ki na rdeči klopi v mrzlem vremenu čaka na svojega najboljšega prijatelja. Med čakanjem

Knjižničar kosmatinec

Alison Donald

ilustracije: Alex Willmore

prevod: Barbara Majcenovič Kline

Skrivnost, 2016, t. v., 32 str., 18,90 €

Knjižničarka Vremenovka bi morala že zdavnaj začeti pravljlično uro, a v knjižnici je vse tiho. Nadobudni bralci, ki nestrpno čakajo na razburljivo zgodbo, se zato iz otroškega koticika odpravijo na potep – odločijo se, da bodo gospo Vremenovko poiskali kar sami. Iščejo med policami in sledijo prav hecnim sledem, medenim packam! Nakar najdejo pravega kosmatega medveda, ki je odtaval iz svoje pravljice. Zdaj se sladka z medom in zabava ob prebiranju pravljic. A ne za dolgo, saj imajo otroci zanj poseben načrt ... Izvirna slikanica bo majhne bralce popeljala v čudoviti svet domišljije. > **VANJA JAZBEC**

Škratek Napakec

Damjana Kenda Hussu

ilustracije: Jure Kralj

Studio Hieroglif, 2016, t. v., 42 str., 16,20 €

Napakec je nemiren škrat, ki se mu vedno kaj dogaja. Nekega dne sanja, da je pisatelj, zato začne pisati pravljice. Vse bi bilo lepo in prav, če ne bi v njih mrgolelo napak in zabavnih nesmislov.

Prijateljica muha Klara ga opozarja nanje. Jih najdete tudi vi? Knjiga je namenjena otrokom, ki jim zgodbe še berejo starši, in bralcem začetnikom, ki šele okušajo pomen besed. Zgodbe so prijetne in igrive, vsebina pa otrokom domača, tako da jih bodo zagotovo pritegnile k pozornemu branju in spodbudile k odkrivanju napak. > **ALENKA ŠTRUKELJ**

Medvedkova knjižnica

Poppy Bishop

ilustracije: Alison Edgson

prevod: Katja Mikelj

Učila International,

2016, t. v., 26 str., 19,90 €

Prisrčna slikanica o štirih prijateljih, ki so imeli strašno radi zgodbe. Vsak večer so lisička, ježek, zajček in miška prebirali eno in isto knjigo, ki so jo imeli, odkar so bili še čisto majhni. Zato so se odločili, da gredo v gozd in poiščejo kakšno novo knjigo. Našli so jo, a ugotovili, da je medvedkova, in odločili so se, da mu jo vrnejo. V medvedkovem domu pa so odkrili pravo zakladnico knjig. Njihovo navdušenje je botrovalo nastanku medvedkove knjižnice, kajti knjige je lepo brati sam, še lepše pa je, ko jih deliš z drugimi. Čudovita misel, ki si jo velja zapomniti, tudi ko odrastemo. > **SONJA JUVAN**

ga obiščejo številne živali, ki ga pripričujejo, da je njegovo čakanje zaman. Prikupna zgodba o potrpežljivosti in veri v prijateljstvo, ki jo je avtorica obogatila s svojevrstnim stilom ilustracij, iz papirja izdelanih in ročno poslikanih junakov, ki jim doda primerna ozadja, oboje skupaj fotografira in opremi z besedilom.

> **DIANA VOLČJAK**

Sadje z naše ladje

Anja Štefan

ilustracije: Jelka Reichman

Mladinska knjiga, zbirka Velike slikanice,
2016, t. v., 32 str., 17,95 €

»O, da bi se svet popravil v boljši dom za vse ljudi,« zaželi zadnji verz ene izmed rimajočih se pesmic Anje Štefan, ki je za to zbirko upesnila različne sadeže; zgoraj omejeni pesmici je kot navdih služil šop sladkih banan. V svoji klasični maniri je pesmice ilustrirala Jelka Reichman, ki že več kot štiri desetletja barva otroško domišljijo. S pesmarico je dvojica znova dokazala, da upravičeno sodi med najboljše in tudi najbolj priljubljene sodobne slovenske avtorje za otroke. Skupaj sta se med drugimi podpisali pod *Lonček na pike*, *Sto ugank* in *Še sto ugank*, dela, ki že spadajo med klasike slovenske otroške književnosti. Bralci, tako stari kot mladi, pa zagotovo z veseljem pričakujejo še nadaljnja dela. > VANJA JAZBEC

Kjer je volja, tam je pot!

Maja Brodschneider Kotnik

ilustracije: Diego A. Bartolomé

Hiša knjig, Založba KMŠ,
2016, t. v., 28 str., 19,90 €

Mali kuščar po nesreči pade z zidu, po katerem pohajkuje. Ves žalosten in nemočen strmi v zid. Kako naj se povzpne nanj? Najde nešteto izgovorov, zakaj ne zmore: zid je previsok, pregladek, prenevarno je, pretežak sem, nimam nog za skakanje. Še prijatelji se na vse pretege trudijo, da bi ga spravili na zid. A nič ne pomaga, dokler sam ne spozna, da je samo od njega odvisno, ali mu bo uspelo. Prikupna in navdihujoča zgodba o moči motivacije, vztrajnosti in o zaupanju vase, pa tudi o solidarnosti in pogumu. > ALENKA ŠTRUKELJ

Irijam in Jonibe

Pravljica v verzih za otroke
in odrasle

Gábor Schein

ilustracije: Rofusz Kinga

prevod: Maja Likar

Malinc, 2016, t. v., 32 str., 18 €

Madžarski profesor in literarni kritik je avtor številnih pesniških zbirk in kratkih romanov, pristrčna pravljica o ribji kraljici in ptičjem kralju pa je njegovo prvo v celoti v slovenščino prevedeno delo. Zgodba o ljubezni med ribo Irijam in ptičem Jonibejem spominja na mitološko pripovedko, v kateri se morata zaljubljenca pred končnim snidenjem ločiti, trpeti in se šele nato ponovno najti. Čustveno vihravost nega in drugega je avtor elegantno zajel, ko je uporabil simboliko osnovnih elementov vode, zraka, zemlje in ognja, mitološkost pa je pripovedi vdihnil tudi v vpeljavo števila sedem, ki tako kot v biblijski zgodbi o stvarjenju sveta tudi tu večkrat predstavlja neko dovršeno obdobje ali dejanje. Odrasli bodo v njej zagotovo našli globlji življenjski smisel in pomen, otrokom pa bo zlezla pod kožo tudi zaradi čudovitih ilustracij in v rime odetih stavkov. > DIANA VOLČJAK

Osel smrčič

Herald Schwinger

ilustracije: Christopher Aaron

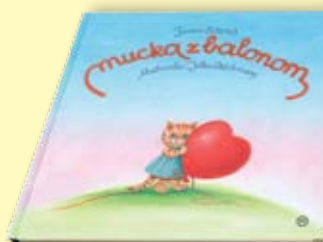
prevod: Jerneja Jezernik

Drava,

2016, t. v., 48 str., 14,95 €

Junaka izvirno zasukane zgodbe o prijateljevanju človeka z živaljo sta ostareli ribič Hurski in tudi že odsluženi osel Gurski, ki ima hibo, da med spanjem tako smrči, da se tresejo okna. Prebivalcem vasice Mursko krati spanec, zato po ribičevi smrti sklepejo, da mora k ovcam daleč iz vasi. Gluha nočna tišina pa je še bolj moteča, zato osla pripeljejo nazaj, da je vse spet tako, kot so bili vajeni. Slikanica avtorjev z južne Koroške je dvojezična, tako da se na eni strani začne z besedilom v slovenščini, obrnjena naokoli pa z nemškimi. Takšna rešitev je prikladna za okolje, kjer je delo nastalo, saj omogoča obojim otrokom branje brez slovarja in učenje sosedovega jezika. > IZTOK ILICH

Mucka z balonom

Janez Bitenc

ilustracije: Jelka Reichman

Mladinska knjiga, zbirka Čebelica,
2016, t. v., 16 str., 12,95 €

V eni najnovejših pravljic iz zbirke *Čebelica*, ki jo je napisal skladatelj in začetnik glasbe za otroke na Slovenskem Janez Bitenc, spremljamo mucko in njeno mamo, ki sta se odpravili na trg. Mucka si je izprosila balon, ki ji ga je črni muc zavezal okrog pasu, potem pa se je balon dvignil in prestrašeno mucko odnesel v nebo. Kratka pravljica za najmlajše, ki govori o tem, kako lepo se je vrniti v mamino naročje, je obogatena z nežnimi ilustracijami Jelke Reichman, mojstrice ljubkih muc in mačkonov. > KLARA JARC

Izide 7. 2. 2017,
na mednarodni
dan varne rabe
interneta.

Nujno branje
za nadobudneže,
ki začenjajo uporabljati
računalnik, tablico, telefon
in se pri tem srečajo
s spletom.

SLIKANICA:
20 strani
20,5 x 26 cm
trda vezava
18,99 EUR

www.ocean-si.com
info@ocean-si.com

Da, mednarodni identifikator ISBN praznuje 50 let in nekaj več. Zakaj »in nekaj več«? Kdaj naj praznujemo petdesetletnico, leta 2015 ali leta 2017, morda celo leta 2020? Odločitev je bila težka, pa smo se odločili, da praznujemo večkrat!

Petdeset let in več mednarodnega identifikatorja ISBN

ISBN 978-961-6954-65-5

Davnega leta 1965 je lastnik največje verige knjigarn v Veliki Britaniji W. H. Smith oznail, da z letom 1967 prehaja na računalniško poslovanje v svojih skladiščih in v te namene predlagal uporabo sistema standardnega številčenja knjig. Na voljo je ponudil svoje strokovnjake, k sodelovanju pa pritegnil Gordona Fosterja (1921–2010), irskega inženirja računalništva, statistika in profesorja na London School of Economics. Zamisel o številčenju knjig je bila zanimiva tudi mednarodni skupnosti in o tem so razpravljali na tretji mednarodni konferenci o raziskavah knjižnega trga in racionalizaciji v knjigotrstvu v Berlinu, kjer so ugotovili, da je prvi pogoj za učinkovit avtomatiziran sistem lahko le enkratna in preprosta identifikacijska oznaka za izdano enoto. Čez lužo so razmišljali podobno, govorili so o narodnem in mednarodnem standardu za potrebe številčenja knjig. Med tem časom sta v Veliki Britaniji profesor Foster in njegova ekipa razvijala svoj sistem, ki je v svoji končni obliki temeljil na nizu desetih števk, ki označujejo založnika, naslov in kontrolno številko. Oznako so poimenovali standardna knjižna številka (SBN). V Združenem kraljestvu so bili navdušeni in sistem sprejeli za svojega. Prva agencija je začela delovati pod okriljem podjetja J. Whitaker and Sons v Londonu. Navdušenje je bilo nalezljivo in vključila se je Mednarodna organizacija za standarde oz. njen komite TC46, ki je razpravljala o britanskem sistemu ter ustanovil delovno skupino, katere vodstvo je poveril Davidu Whitakerju. Toda uradni mlini so mleli bolj počasi, britanski shemi sta se že v letih 1968–1969 pridružili najprej ZDA in Kanada, sledili sta še Avstralija in Nova Zelandija, nato so se jim pridružile še Francija, Danska in Švedska, in tako to ni bil več le angloameriški sistem.

ISO/TC 46 je določil, da iz 9-mestnega niza števk nastane 10-mestna oznaka, identifikacijskima oznakama za založnika in naslov ter kontrolni številki so na začetku dodali še oznako za državo. Oznaka je spremenila tudi svoje ime. Iz standardne knjižne številke (SBN) je nastala mednarodna standardna knjižna številka (ISBN).

Prva izdaja mednarodnega standarda ISO 2108 je bila objavljena leta 1970, od tedaj dalje sledijo še štiri izdaje. Najbolj revolucionarna je bila četrta izdaja iz leta 2005, kjer se je 10-mestna oznaka spremenila v 13-mestno in obveljala je odločitev, da je s tem identifikatorjem treba označevati tudi elektronske knjige. V letu 2016 je bila nato pripravljena že peta posodobljena izdaja standarda, ki podrobneje opredeljuje številčenje elektronskih knjig in pojasnjuje dileme v zvezi z njimi.

S prvo izdajo mednarodnega standarda je bila za njegovo nemoteno in pravilno delovanje ustanovljena Mednarodna agencija za ISBN s sedežem v Berlinu. Po letih uspešnega delovanja s pomočjo finančnih sredstev Pruske kulturne fundacije se je sedež agencije leta 2005 preselil v London, za članice sistema ISBN pa je bila uvedena letna članarina. Delo Mednarodne agencije za ISBN danes nadzira izvoljeni svet direktorjev, v prvih letih delovanja pa so bili to prvoprstopniki. Sama sem še srečala profesorja Hans-Jürgena Ehlersja in Roberta Müllerja (Nemčija), pa Emeryja Koltaya (ZDA) in Davida Whitakerja, ki smo jih gostili v Ljubljani leta 1996, ko smo organizirali srečanje vodij nacionalnih agen-

cij. Tako se namreč vsako leto srečujemo vodje nacionalnih agencij, izmenjujemo izkušnje in načrtujemo razvoj tega za knjigo pomembnega identifikatorja, ki ga sprejemajo tudi vsi knjižnični sistemi po svetu. Danes oznako ISBN uporabljajo v 200 državah in pokrajinah, pod vodstvom Mednarodne agencije za ISBN pa deluje že 151 nacionalnih agencij.

Mednarodnemu standardu za številčenje knjig se je leta 1975 pridružila oznaka za serijske publikacije (ISSN) in leta 1993 še oznaka ISMN, ki velja za glasbene tiske.

Leta 1980 je hitro in vsesplošno razširjeno računalniško branje črtnih kod privedlo do dogovora in sklenitve pogodbe o medsebojnem sodelovanju med EAN (European Article Numbering) in UCC (Uniform Code Council), ki sta predhodnika GS1, na eni strani ter Mednarodno agencijo za ISBN na drugi strani. Pri pretvorbi oznake ISBN se je pred celotni niz desetih števk dodale še predpona »dežela knjig« (bookland) 978- oz. 977- in 979-. Kontrolna številka se je s tem začela preračunavati na novo. S pretvorbo oznake ISBN v črtno kodo se je tako povečala moč sistema ISBN kot mednarodnega sistema identifikacije znotraj vsesplošne sheme črtnih kod.

Sodelovanje z GS1 smo še poglobili leta 2007, ko je stopila v veljavo četrta izdaja standarda ISO 2108, kjer je oznaka ISBN dosegla popolno ujemanje z GTIN. Predstavnik GS1 je član našega sveta direktorjev. Ob tem velja poudariti, da je bila knjiga prepoznana kot kulturna dobrina, zato je tudi GS1 te tri oznake velikodušno, brez stroškov, odstopil v ta namen.

Kako pa pri nas? Leta 1988 je sistemu pristopilo večje število držav, med njimi tudi tedanja Jugoslavija, vlogo nacionalne agencije za ISBN pa je prevzel Jugoslovanski bibliografski inštitut. Ob razpadu Jugoslavije je na pobudo slovenskih založnikov Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani pri Mednarodni agenciji za ISBN in Centru ISSN s sedežem v Parizu sprožila postopek za ustanovitev slovenske nacionalne agencije za ISBN in slovenskega centra za ISSN. Za ustanovitev nacionalne agencije za ISBN je moralo Ministrstvo za kulturo kot naš glavni financer dati soglasje in zagotoviti potrebna finančna sredstva, medtem ko je morala ustanovitev centra za ISSN podpreti vlada. Slovenski agenciji za ISBN in centru za ISSN se je v letu 1999 pridružila še agencija za ISMN, vse pod okriljem Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani.

Danes zajema baza slovenskih založnikov preko 4040 članov, od tistih, ki jim je to osnovna gospodarska dejavnost, do tistih, ki izdajajo samo občasno kot samozaložniki, kajti danes postaja založništvo vedno bolj zanimivo za vse družbene sloje in z razvojem namiznega založništva vse bolj dosegljivo za vsakogar. Če pomislimo, da imamo za samozaložnike, ki v svojem življenju izdajo samo en naslov ali dva, dve veliki vreči, iz katerih zajemamo oznake, ki so v tem primeru seveda manj povedne, je v Sloveniji založnikov še dosti več.

Oznaka ISBN se je trdno zasidrala med nami. S starostjo je samo še pridobila in upajmo, da se bo še naprej tako uspešno razvijala. Vse najboljše!

Kaj vse lahko označimo z oznako ISBN:

- tiskane knjige in brošure ter njihove druge pojavne oblike,
- publikacije v Braillovi pisavi,
- publikacije, ki jih založnik ne namerava redno dopolnjevati ali neomejeno nadaljevati njihovega izhajanja,
- zvočne knjige na fizičnih nosilcih ali na spletu,
- elektronske knjige na fizičnih nosilcih ali na spletu (za prenos – downloading ali pretakanje – streaming),

- digitalizirane kopije tiskanih monografskih publikacij, če so namenjene trgu,
- publikacije na mikrooblikah,
- vzgojne in didaktične filme, videoposnetke in prosojnice v vseh pojavnih oblikah,
- vzgojno ali didaktično programsko opremo,
- publikacije na različnih medijih (kjer je besedilo poglavitna sestavina),

- posamezne članke ali posamezne številke določenega kontinuiranega vira (toda ne kontinuirani vir v celoti),
- knjige s področja umetnosti in knjige z ilustracijami, ki imajo naslovno stran in besedilo ob slikah,
- vse, kar lahko obravnavamo kot zaključeno publikacijo, kjer večino predstavlja besedilo in je namenjeno javnosti, lahko vključuje tudi gibljive slike in zvok,
- zemljevide.

Beletrina*

Čas beži, zgodbe ostajajo z nami.

Mathias Énard

Viktor Jerofejev

Sofi Oksanen

Bernardo Atxaga

Literature sveta
Fabula

FOKUS: NESMRTNOST

Alojz Ihan

Igor Marojević

Manca G. Renko

3.–11. 3.

2017

www.festival-fabula.org